

SAQQA

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Myndighedsvejledning

Udgiver: Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold
Udgivelsesår: 2019
Udarbejdet af: Socialrådgiver Pilunguak Poulsen
Layout: Maria Motzfeldt
Tryk: XXX

IMAI

Siulequt

Una atuagaq najoqqutassiaq kommuunini pisortaqaqfinni meeqqanut inuusuttunullu suliaqartartunuvoq. Atuagaq najoqqutassiaq ineriartortinneqarpoq, meeqqat inuusuttullu atugarliortut ilaqutaasalu tapersersortarnissaannut, sulianut tunngasunik sulialinnut tapertassatut.

Atuakkap najoqqutassiap takutippaa, qanoq pingaartiginersoq inatsisit akuerineqarsimasut najoqqutarinissaat, erseqqissumik paasinartumillu sulianik ingerlatsinissaq aammalu meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeernissaat meeqqallu peqataatinneqarnissaat, sulianillu ingerlatsinerup nukittorsarnissaa siunertaralugu.

Neriuppunga sulianik suliarinnittartut, atuagaq najoqqutassiaq aammalu meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut suliniuteqarnerminni nukittorsaanerminnilu atorluarumaaraat.

Martha Abelsen

Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalakkersuisoq
Naalakkersuisoq for Sundhed, Sociale Anliggender og Justitsområdet
Minister of Health, Social Affairs and Justice

Aallaqqaasiut

Una ilitsersuut saqqummiussaq marloqiusaavoq, ukuuppullu:

1) allakkami uani ilitsersuummi paasinninnissamat tapertaavoq ukununga, Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannik nr. 20, 26. juni 2017-imeersumik aamma Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 16, 8. november 2017-imeersumik.

2) skabelonit, qulakkeerutit sulinermi atungassat kommunini, imarivai skabelonit, qulakkeerutit aammalu malunginiagassat suliami sulinermi tapertaasussatut atungassat.

Ilitsersuutit marluungaluartut imminnut atapput, ataqatigiittutullu isigineqassapput.

Ilitsersuut kommunimi suliassanik suliarinnittartunut meeqqanik inuusuttunillu 0-18-inik ukiulinnik¹ sulianik suliarinnittartunut ilitsersuutit quppersagassatullu pingaarnertut eqqarsaatigineqarpoq. Inatsisip ulluinnarni sulinermi atorneqarsinnaasunngortinnissaanut atortussat tapertassatut, isumassarsiorfissatut ilitsersuutitullu quppersakkatut atorneqarnissaat siunertaavoq. Tamatuma saniatigut anguniagaavoq atortussat suliamik ingerlatsisunut allanut meeqqanik inuusuttunillu atugarliortunik sulianik suliarinnittartunut iluaqutaanissaat. Meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaannut akuutinneqarnissaannullu aammalu suliassanik suliarinnittarnerup nukittorsarneqarnissaanut, minnerunngitsumillu meeqqat inuusuttullu atugarliortut suliniuteqarfigineqarnerisa nukittorsarneqarnissaanut atortussat peqataaqataanissaat anguniagaavoq.

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaannik nr. 20, 26. juni 2017-imeersumik aamma meeqqat tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 16, 8. november 2017-imeersumik paasinninnissamat ilitsersuut tapertaavoq, taamaattumillu meeqqat inuusuttullu pillugit inatsisinut taartaanani.

Ilitsersuut Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmit suliarineqarpoq.

¹ | Ilitsersuummi meeqqat amerlasuutit eqqartorneqartarput. Meeqqat eqqartorneqaraangata inuusuttut ilanngullugit pinerit tamaasa pineqartarput. Meeqqat inuusuttullu 0-iniit 18-imut kiisalu 24-t tikillugit ukiullit suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniuteqarfigineqartarput.

Kapitalit ataasiakkaat atuarnissaannut ilitsersuut

Meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut suliassaqarfimmi sullitassat kapitali siullermi nassuiaatigineqarput – tassa meeqqat inuusuttullu tapersorneqarnissamik pisariaqartitsisut.

Sumiginnaaneq suunersoq aammalu meeqqap sumiginnaarneqarsimaneranut suut aalajangersimamumik takussutissaasinnaanersut nassuiaatigineqarpoq. Kiisalu kapitali nalunaaruteqartussaaitaanermut kiisalu kommunit tamatumunnga iliuuseqartussaaitaananerannut aamma tunngavoq.

Kapitali aappaani meeqqap, inuusuttup, angajoqqaat aammalu inuttut kiisalu immikkut ilisimasalititut attaveqarfiiit peqataatinneqarnissaasa pingaaruteqassusia kiisalu akuusut assigiinngitsut qanoq qaqugukkullu akuutinneqarnissaat allaaserineqarput.

Kapitali pingajuanniik arfernanut allaaserineqarpoq suliap ingerlanera, nalunaarutimik tingusinermiik, isumaginninnermut misissuineq aamma iliuusissatut pilersarusiorneq, malitseqartitsinnermut suliarmillu naammassinnineq. Nalunaarutiginninnerup tiguneqarneranit isumaginninnikkut misissuinerup iliuusissatullu pilersaarutip suliareqarnissaannut suliarmik ingerlatsineq aammalu suliarmik malitseqartitsineq matusinerlu kapitali 3-mi allaaserineqarput. Kapitali 3 nalunaarutiginninnermut tunngavoq, tassani ernumassuteqarneq naliliiffigineqartarpoq aammalu suliarmi qanoq ingerlaqqittoqarnissaa paasiniarneqartarluni. Kapitali 4 isumaginninnikkut misissuinermut, iliuusissatut pilersaarummik suliqarnissamut tunngaviusussamut tunngavoq. Iliuusissatut pilersarusiornermik suliqarneq kiisalu suliniutissanik toqqaaneq kapitali 5-imi allaaserineqarput. Kapitalimi naggataarutaasumi 6-imi suliniutit aallartinneqartut malitseqartinneqarnissaat qanoq pingaaruteqartiginersoq kiisalu tamanana qanoq qaqugukkullu pissanersoq aammalu kikkut malitseqartitsinemi peqataatinneqassanersut allaaserineqarput.

Ilisarnaatit ilitsersuummi

Inatsisit

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa inatsimmut attuumassutilik

Skabelonit

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa suliarmi atungassaqartoq skabelonimik

Qulakkeerutit

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa qulakkeerusummik sanaaqartoq, sullissisoq tullerriaartunik qanoq iliornissaanut.

Eqqumaffigisassat

Ilisarnaatip nalunaaqutserpaa sullissisoq qulequttat pillugit eqqumaffigisasaqartoq pingaarutilinnik

Inatsisinut naalisaatit

Inatsisit attuumassutilit matuma kinguliani allassimasut ilitsersuummi naalisaaffigineqarput – naalisarneri ungaluusani allassimapput:

- Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq (Meeqqanut inatsisit)
- Meeqqat tapersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersoq (Meeqqanut inatsimmut nalunaarutit)
- Inuit innarluutillit tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq (Innarluutilinnut inatsisit)
- Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliareqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq (Suliassat suliareqartarnerannut inatsit)
- Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersoq (Ingerlatsinermut inatsit)
- Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit pillugu nalunaarut nr. 305, 30. april 2008-meersoq (Eqqartuussisarnermik inatsit)

Sulianik ingerlatsinermi siunnersueqateqarnissaq

Suliami qanoq iliornissaq nalornisigigaanni pitsaasuvoq suleqatinik pisortamilluunniit siunnersueqateqarnissat. Suliami pisariusumi qanoq iliornissap nalornissutigineqartarnera pissusissamisoorpoq. Pingaaruteqarporli eqqaamassallugu meeraq tapersorneqarsinnaaqullugu iliuuseqartoqartariaqarmat.

Kommunini sulisut Pitsaaliuinermit Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmi Qitiusumik Siunnersuisoqarfimmut mailikkut uunga saaffiginninnermikkut siunnersorneqarlutillu ilitsersorneqarsinnaapput: iass@nanog.gl Ilitsersuutip imarisaasa ingerlaavartumik naleqqussarneqartarnissaat Pitsaaliuinermit Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmit qulakkeerneqassaaq.

1. Meeqqamik sumiginnaaneq sunaava?

Meeqqanut inatsimmi § 1-imi allassimavoq "meeqqanut inuusuttunullu illersuinerlutik ikiorsiinerullu atorineqasasooq, meeqqat inuuniarnermik atugarliortut imaluunniit immikkut pisariaqartitsisut immikkut siunnerfigalugit. Inatsisartut inatsisaat manna naapertorlugu ikiorsiinerup siunertaraa meeqqat pisinnaatitaaffiisa qulakkeernissaat, kiisalu meeqqat inuuniarnermik atugarliortut imaluunniit immikkut pisariaqartitsisut ukioqatitigut assigalugit inuttut ineriartornissaminut, ingerlalluarnissaminut, peqqissuunissaminut aammalu inersimasutut inuunerminni nammineersinnaasutut periarfissaqarnissaat anguniarlugu".

Sumiginnaaneq tassaavoq angajoqqaat allaluunniit meeqqamut akisussaasuusut meeqqamik annertuumik sumiginnaappata imaluunniit meeqqap peqqissusianik ineriartoranillu ulorianartorsititsisumik timikkut tarnikkulluunniit ajoqusiippata. Meeqqap asanninnermik, toqqissisimanermik, illersorneqarnissamik ineriartortinneqarnissamillu tunngaviusumik pisariaqartitsinera matussuserneqanngikkuni meeqqap ineriartorneranut annertuumik kinguneqarsinnaasumik tarnikkut sumiginnaasoqassaaq. Sumiginnaaneq paasinnissinnaasutsikkut misigissutsikkullu meeqqamut ajoqusiinnaavoq.

Meeqqat ataavartumik sumiginnaaneqartut pinnguarnissamut piginnaasaat amerlasuutit kinguarsimasarput, taannalu ukioqatiminnit inooqatigiinnikkut akuerineqarnerannut pitsaanngitsumik sunniuteqartarpoq. Sumiginnaariaatsini sisamaasuni ersiutinut assersuutit matuma kinguliani nalunaarsorsimaffimmi takuneqarsinnaapput (Kari Killén, 2002)

1) Misigissutsikkut paarsinerlunneq
Meeqqap misigissutsikkut akuerinissaa angajoqqaat artorpaat. Meeraq misigissutsikkut tarnikkulluunniit immersorneqarsinnaanngilaq, taamaallunilu ineriartornissaa ajornarnerulertarluni. Iliuutsimi naapertuuttumik qisuariarfigineqarnissaat meeqqap amigaatigisarpaa paatsiveerussutigisarlugulu. Meeraaqat misigissutsikkut sumiginnaaneqarnik toqqissisimajunnaartarput aammalu pissusiat tamarmiisoq ataqatigiinngilersinnaasarpooq mianernartunngorlunilu.

2) Tarnikkut innarliineq
Angajoqqaat meeraq pissusilersortarpaat taakkulu meeqqamik itigartitsinissamut killissaanilluunniit qaangiinerlutik atortarlugit. Meeqqap ilumini "uangaassutsiminik" misigisaa angajoqqaallu meeqqamut kinassuserititaat imminut naapertuukkunnaartarput.

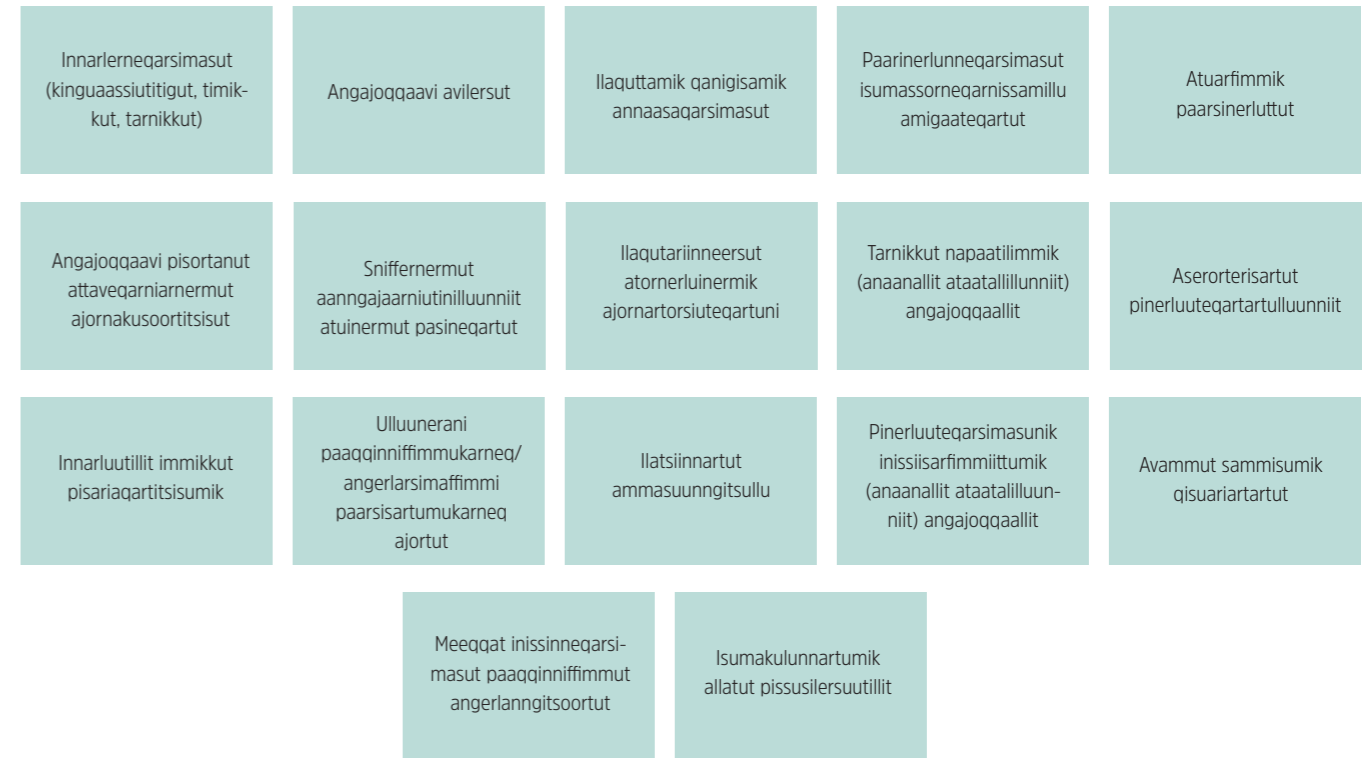
3) Timikkut innarliineq
Angajoqqaat allaluunniit meeraq timikkut ajoquserarpaat – annersarlugu, issuttuullugu, uutarlugu, kapillugu kilerlugu-luunniit, qilersorlugu mattulluguluunniit, saarngi napillugit, natermut iikkamulluunniit milorujullugu.

4) Kinguaassititigut innarliineq
Angajoqqaat allaluunniit meeqqamik timikkut imaluunniit kinguaassititigut atuisarput.

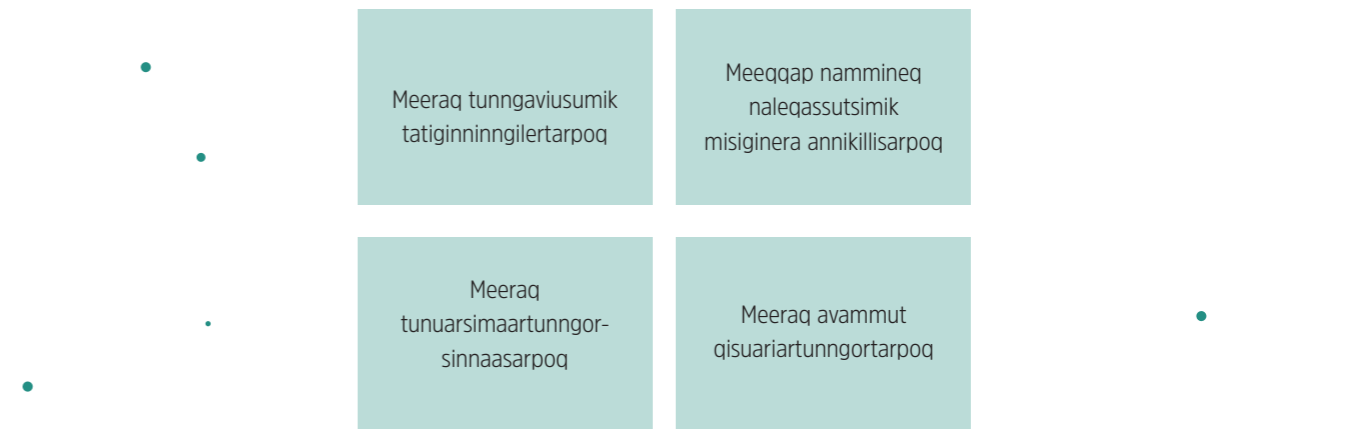
Tarnikkut persuttaaneq inatsimmi allaaserineqanngilaq. Pingaaruteqarporli eqqumaffigissallugu tarnikkut persuttaaneq aamma pisarmat akornusiisarmallu. Qanigisani tarnikkut innarliinerit tarnikkut persuttaanermik aamma taaneqartartut tassaapput iliuutsit uteqqiattut nakkarsaataasut, nikanarsaataasut, kanngunarsaataasut, uukapaatitsinerusut, qunusaarutaasut mattussisulluunniit. Iliuutsit kamaammernermi pisinnaapput imaluunniit persuttagaasup inuuneranik aqutsiniarnermik killiliiniarnermilluunniit siunertaqarluni pilersaarutaareersinnaallutik. Tarnikkut persuttaaneq meeqqamut annertuumik aamma kinguneqarsinnaavoq.

Suliassaq nutaaq ikkussortakkatullusooq issinnaasarpooq – ikkussortagaq sorleq amigaataava? Meeqqap ajornartorsiutaasumik pissusilersornerani angajoqqaat/inuit pingaarnertut isumassuisut /ilaquttat akuliunneqartariaqarput aammalu ajornartorsiutit sapinngisamik meeqqap qanigisaani aqqiivigineqassapput. Meeqqat inuusuttullu inuunerminni pisunik akiussallugit ajornakusoortunik nalaatsinnaasarpot. Tassa meeqqat inuusuttullu ernumagineqartut. Pineqartut tassaasinnapput meeqqat inuusuttullu:

Sumiginnaanerup kingunerinut assersuutit

Sumiginnaanerup kingunerinut assersuutit

Nalunaarsorsimaffik una tamakkiisuunngilaq. Sumiginnaaneq amerlasuunik kinguneqarsinnaasarpooq aammalu meeqqap kinguneqaatit misigisai meeqqamut meeqqamut assigiinngissinnaasarpot.

Isumassuilluarnermut assersuutit:

Angajoqqaat meeqqamut akisussaassuseqartut	Angajoqqaat meeqqap atuarneranut sunngiffianullu soqutiginnittut	Angajoqqaat meeqqamik peqateqarnissamut piffissallit kajumittullu
Angajoqqaat meeqqamik nakkutillillutillu paarsisut	Angajoqqaat meeqqamik timikkut isumassuisut (nerisassanik, imigassanik, atisanik, siniffissaqarnermik)	Angajoqqaat meeqqamik tarnikut isumassuisut (meeqqat nittarsarnissamut inissaqartinneqartut, asaneqartutut aammalu ataatsimoornermut ilaasutut misigisimasut)

Meeqqap pisariaqartippaa: Isigineqarnissani - Tusarnaarneqarnissani – Inissaqartinneqarluni naapinneqarnissaa!

Meeraq innarluuteqarpat

Meeqqat innarluuteqarunik innarluuteqanngikkunilluunniit inatsisitigut naligiittut tamarmik isigineqarput. Taamaattumillu meeraq pisariaqartitsisoq paasineqarpat, meeraq isumakulunnartumik pissusilersorpat aamma/imaluunniit meeqqap sumiginnarneqarnera pasitsaanneqarpat ikiorsineq ingerlaannartumik aallartinneqassaaq. Tamanna aamma atuuppoq meeraq innarluutilik pineqartillugu. Meeraq innarluuteqarpat qulaajarneqareerlunilu inatsit naapertorlugu ilaatigut iluaqusersuutitut, taper-sorsortitut ikiorteqartitsinikkut angajoqqaanullu oqjilisaasinikkut immikkut ikiorsisoqarsinnaavoq. Taamaallunilu innarluuteqarnerup pisariaqalersitaanut meeraq innarluuteqartoq ikiorserneqarsinnaavoq.

Meeqqanun innarluuteqartutut ilimagineqartunut tungatillugu erseqqissarneqassaaq, innarluutip suussusersinissaa imaluunniit qulaajaanissaaq utaqqinagu, massakorpiaq aalajangersimasumillu pisariaqartitsineq naapertorlugu suliassaaq nalilernerneqassamat. Assersuutigalugu innarlutillit pillugit inatsit naapertorlugu meeraq allatigut taper-sorsorneqarpat, tamanna isumaginninnikkut misissuiner-mut/qulaajaanermut ilanngunneqassaaq.

Qulaajaaneq pillungu atuarneqarsinnaavoq innarluutilinnut inatsimmi § 25-mi aammalu isumaginninnikkut misissuiner-mut uani ilitsersuummi kapitali 4-mi.

SKABELONI Nalunaaruteqarneq suua?

Nalunaaruteqarneq tassaavoq meeqqap inuusuttulluunniit ingerlalluarnissaanut ineriartornissaanullu isumakulunneq pillugu saaffiginnissut. Nalunaaruteqarneq tassaasinnasarpooq suliamik ingerlatsisup imaluunniit innuttaasup isumakuluuteqarnermik paasissutissiinera. Nalunaaruteqarnerup qanoq iluseqartinneqarnissaanut piomasaaqateqanngilaq. Oqarasuaatikkut, saaffiginninnikkut allakkatigulluunniit nalunaaruteqartoqarsinnaavoq. Meeraq (18-it inorlugit ukiulik) imaluunniit inuusuttoq (18-init 23-it ilanngullungit) ineriartorneranut peqqissusianullu ulorianartorsior-titsisinnasunik atugaqartinneqartoq ilisimaneqalerpat kommuni-mut nalunaaruteqartussaataaneq atuuppoq. Nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneq aammalu nalunaaruteqarnissamut pisussaaffik sakkortunerusoq immikkoortinneqarput.

Nalunaaruteqarnikkut meeqqap ilaqutariillu pisariaqartissinnaasa qulaajarneqarnissaa aammalu taper-serneqarnissamik pisariaqartitsisoqarneranut atatillugu naliliiffigineqarnissaa qulakkeerneqassaaq.

Nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneq

Innuttaasooq kinaluunniit, meeraq ingerlalluarnissaanut, peqqissusianun ineriartorneranulluunniit ulorianartorsior-titsisinnasunik atugaqartoq ilisimaleruniuk, kommunimut nalunaaruteqartussaataavoq. Tamatumani pineqartut tassaasinnasapput sumiginnasaneq, persuttaaneq aammalu kinguaassuutitigut innarliineq, annertuumik atuanngitsoor-tarneq il.il..

Nalunaaruteqarnissamut pisussaaffik sakkortunerusoq

Innuttaasooq kinaluunniit isumaginnittoqarfimmi, atuarfeqarfimmi peqqinnissaqarfimiluunniit kiisalu ulluunerani paaqqinnittarfinni sulisutut sulinerminut atatillugu Inatsi-artut Inatsisaat una malillugu meeqqamik ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisumik ilisimasaqaleruni, kommunimut ingerlaannartumik nalunaaruteqarnissaminut sakkortuneru-sumik pisussaaffeqarpoq. Taamatuttaaq nalunaaruteqartussaataaneermut pisussaaffik innuttaasunik qinikkanik imaluunniit inuiaqatigiinnik sullissinermik tunngaveqartumik suliaqartunut atuuppoq. tak. Meeqqanun inatsimmi § 16.

Suliamik ingerlatsisut, inatsit naapertorlugu imaluunniit assersuutigalugu nakorsanut, kigutilluunniit nakorsanut malittarisassat aqutitigalugit, sulinerminut atatillugu nalinginnaasumik nipangiussisussaataasarpot. Nalinginnaasumik nipangiussisussaataaneq taanna immikkut nalunaaruteqartussaataaneermut meeqqanik taper-sersuiner-mut inatsimmi § 16-imi nassuiaatigineqartumit sakkukinneru-voq. Taamaattumillu pineqartut pisuni nassuiaatigineqartuni nalunaaruteqarnissamut pisussaapput.

Nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneermut aammalu nalunaaruteqarnissamut pisussaaffimmut sakkortunerusumut tunngatillugu tamanna ima isumaqarpoq; suligaanni nalunaaruteqarnissamut pisussaaffik sakkortunerusoq atuuttartoq, sulingikkaannilu nalinginnaasumik nalunaaruteqartussaataaneq atuuttartoq.

Kinaassutsimik oqaatiginnannani nalunaaruteqarnerit

Kinaassuseq oqaatiginagu nalunaaruteqarnissamut aamma periarfissaqarpoq. Taanna atermik taasilluni nalunaaruteqarnertut suliarineqassaaq.

Kalaallit Nunaanni pissutsit eqqarsaatigalugit, minnerunngitsumillu inuiaqatigiinni mikisuni nalunaaruteqarnerup aarleqquteqarnermik kinguneqarsinnaanera eqqarsaatigalugu, inatsisiliortunit oqaatigineqarpoq kinaassutsimik oqaatiginnannani nalunaaruteqarnerit immikkut mianerinarneqassasut – aamma meeqqap meeqqalluunniit illersor-neqarnissaat siunertaralugu. Tassa nalunaaruteqarneq maangaannasannilaq nalunaaruteqartup meeqqap/meeqqat ilaqaatanit malersugaanissaminik ersissuteqar-nera pissutigalugu.

Nalunaaruteqarneq qanorlunniit (oqaasinngorlugu allakkatigulluunniit) tiguneqaruni iliuuseqarfigineqassaaq.

SKABELONI Nalunaaruteqarnerup tiguneranut ilisimatitsissut

Meeraq inuusuttorluunniit pillugu nalunaaruteqarnermik kommuni tigusaqaruni nalunaaruteqarnerup tiguneqar-simanageranik ilisimatitsissummik nassiussinissamut pisus-saavoq. Nalunaaruteqarnerup tigunerata kingorna kingu-sinnerpaamik sapaatip akunnerata ataatsip qaangiutin-ginnerani ilisimatitsissut nassiunneqassaaq.

Iliuuseqarnissamut pisussaaffik

Meeraq inuusuttorluunniit pillugu nalunaaruteqarnermik kommuni tigusaqaruni, akunnerit 24-t iluanni isumagin-ninnikkut misissuutitsinissamut tunngavissaqarnerusoq aala-jangiiffigissavaa.

Kommuni iliuuseqarnissamut pisussaaffeqarpoq, taman-nalu isumaqarpoq ernummateqartoqarneranut atatillugu kommuni iliuuseqarnissamut pisussaaffeqartoq.

Suliasani nukinginnangitsuni nalunaaruteqarnerup tiguneranit sapaatit akunneri marluk qaangiutsinnagit meeqqamut ikiorsiisuteqarnissaaq pillugu kommuni aala-jangiissaaq.

Suliassat nukinginnartut tuaviortumik iliuseqarnissamik pisariaqarfusut

Meeqqanik paarsinerluttoqarneranik, nakuusertoqarneranik aammalu kinguaassiutitigut atorerluisoqarneranik suliassani imaluunniit meeraq allatut ingerlanerluppat ulorianartorsiorpalluunniit politiit suliassami erngertumik akuliutsinneqassapput.

Kiisalu nalunaaruteqarneq meeqqanut makkuninnga atugaqartinneqartunut tunngappat ikiorsiineq ingerlaanartumik allartinneqassaaq aammalu isumaginninnikkut misissuineq ingerlaannartumik aallartinneqassalluni:

- 1 Paarsinerluttoqarsimaneranik,
- 2 Nakuusertoqarsimaneranik imaluunniit siorasaarisoqarsimaneranik
- 3 Kinguaassiutitigut atorerluisoqarsimaneranik (Meeqqanik inatsimmi § 19, imm. 4, imm. 3 naapertorlugu nalunaarummik tigusaqartoqarnerani, kommunalbestyrelse ingerlaannartumik politiinut nalunaarutisineq pillugu nalunaarutiginnissaaq)

Nalunaaruteqartussaataitaanermik sumiginnaaneq

Nalunaaruteqartussaataitaaneq innuttaasunut tamatsinnut atuuppoq, taamaalillutalu meeraq ingerlalluarnissaanut, peqqissusianut ineriartorneranulluunniit ulorianartorsior-titsinnaasunik atugaqartoq ilisimalerutsigu kommunimut nalunaaruteqarnissamut tamatta ataatsimoorluta akisussaaffeqarpugut.

Pisortani atorfeqartoq nalunaaruteqarnissamut sakkortusiamik pisussaaffimminik eqquutsinngikkuni iliuseqannginnermi suliassamik sumiginnaanertut, taamaalillunilu pinerluttulerinermik inatsimmi § 55, imm. 2-mik unioqqutitsinertut naliliiffiqineqarnissaa naatsorsuutigisinnaavaa.

Ilaqutariit nuunneranni - kommunit akunnerminni nalunaaruteqarnissamut pisussaaffiat

Ilaqutariinut tunngasumik suliassaq suli ingerlasoq ilaqutariit kommunimut allamut nuuttut paasineqarpat ilaqutariit kommunimut pineqartumut nuunnerannik kommuninut nalunaaruteqarnissamut kommunalbestyrelse pisussaaffeqarpoq. Tak. meeqqanut inatsimmi § 17. Suliassamik nassiusinermi atorussat suliassamut attuumassuteqartut ilanngullugit nassiuqqassapput.

Kommunini oqartussat meeqqanut inuusuttunullu atugarliortunut suliassaqarfiup iluani suliassanik ingerlatsisut paasissutissanik, meeqqamut aammalu ilaqutariittut atukkanut tunngasunik, suleqatigisanut allanut kiisalu kommunimut allamut nuunnermi kommuninut allanut tunniussisinnapput, tunniussineq meeqqat innarlerneqarnissaasa pinaveersaartinnissaanut pisariaqartutut isigineqarpat.

SKABELONI

Suliassamik sularinninnermi eqqumaffigisassat pingaarutillit

- Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq
- Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersoq
- Isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq kingusinnerusuk allannguuteqartinneqartoq, tassungalu ilangullugu isumaginnittoqarfiup aqunneqarnera aqqissuussaanelu pillugit Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 47, 23. november 2017-imeersoq
- Pisortat ingerlatsineranni suliassat sularineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq
- Pisortat ingerlatsinerat pillugu paasitinneqarsinnaataitaaneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 9, 13. juni 1994-imeersoq

Journalimi allattuisussaataitaaneq

Ingerlatsinermit inatsimmi § 6-mi allassimavoq " Suliassani ingerlatsinermit oqartussaasunit aalajangiiffiqineqartussani oqartussaq paasissutissanik suliassamut tunngassuteqarluinnartumik suliassap aalajangiiffiqineqarnissaanut pingaaruteqartunik oqaasiinnakkut pissarsisoq, paasissutissanilluunniit taamaattunik allatut iliorluni paasisaqartoq paasissutissat taakku imaat pillugit allakkiussaaq. Taamaattorli paasissutissat taakku suliassap allakkiartaasa ilaanni takuneqarsinnaappata tamanna atuutinngilaq."

Tassa suliassamik sularinnittoq journalimut ingerlaavartumik allattuisaaq. Nalunaarutit kiisalu meeqqamit, ilaqtanit aammalu inunnit sulisunillu attaveqarfigisartakkanit paasissutissat, suliassamut pingaaruteqaraangata suliassamullu uppernarsaatini allassimangippata, journalimut allatorteqassapput.

Journali sakkutut tassaavoq

- innuttaasut piimasaasa qanoq naaperiarneqarsimaneranik journali ingerlatsiviup uppernarsaatigaa
- sullississutinut, siunnersuinernut ilitsersuinernullu journali ingerlatsiviup aalajangiinnermini tunngavigaa

- innuttaasut inatsisitigut illersugaanerannut uppernarsaatavoq
- Journali ingerlatsinermit sularinermi pisortat toqqorsivigaat
- sularinninnerup ingerlanneqarnerani aamma sakkuuvoq
- Suliassamik sularinnittup sullitallu akornanni sulinermit journali sakkuuvoq ammasoq. Sullitaq najuutsillugu allattuisarit. Journalimi suut allanneqarnerat sullitamut takutikkat
- assilinera sullitamut tunniunneqarsinnaavoq – paasitinneqarneq
- suliassamik sularinnittup suliassanut uppernarsaat, suliassap ingerlanneqarsimaneranut illersuut uppernarsaallu
- suliassaq pillugu susassaartut tamarmik ajornanngitsumik paasisaqarnissaannut journali aamma peqataaqatasarpoq. Tamanna suliassamik sularinnittumut nutaamut iluaqutaasarpoq

SKABELONI Akuersinermut uppernarsaat sulinermi tunngavittut

Akuersinermut uppernarsaammik angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut meeqqanullu 15-it sinnerlugit ukiulinnut, suliamik suliarinnittup siusissukkut piniarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamanna angajoqqaatut oqartussaasseqartumik meeqqamillu siullermeertumik ataatsimeeqateqarnermi pisariaqarpoq.

Pisut aalajangiinissat sioqqullugit akuersinermut allaganqorlugi uppernarsaammik piniarfiusussat meeqqanut inatsimmi § 50, imm. 1-imi nalunaarneqarput, taakkulu tassaapput:

- § 21 – ikorsiinissamik suliniuteqarnissat
- § 25 – immikkut ittunik ikorsiinissat
- § 27 – ikorsiinissamik suliniuteqarnissat sukannernerusut
- § 42 – suliniuteqareermermi malitseqartitsinerit

Pingaaruteqarporli eqqumaffigissallugu angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut meeqqamullu akuersinermut uppernarsaammik piniartoqarsimanera apequtaatinnagu, isumaginninnikkut misissuineq aallartisarneqassammat.

Kiisalu § 51 naapertorlugi angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq meerarlu akuersiteqqaarnagit suliasanik suliaqartut ataatsimiinneranni paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq ataasiarluni pisinnaavoq, paasissutisseeqatigiinneq meeqqat atugarliortut pillugit siusissukkut pinaveersaartitsiniarluniluunniit suleqatigiinnermut atatillugu pisariaqartuusorineqarpat.

Meeqqap inuttut ilaqtaminilu atugarisai, inummut namminermt tunngalluinnartut, pillugit paasissutissat politiinut unnerluussisussaataasunullu ingerlateqqinneqassapput, ingerlatitseqqinneq meeqqat naapertuilluannigtsuliorfigineqarnissaannik pinaveersaartitsinermt atatillugu pisari-aqarsorineqarpat, tak. § 52.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq

Kina meeqqamut meeqqanulluunniit oqartussaassuseqarner-soq suliamik suliarinnittup nalornissutigippagu, angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsit 1. juli 2016-imi Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarpoq. Tassani allasimavoq:

- Angajoqqaat katissimasut aallaavittut ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput.
- Ataataasup ataatanera akuersinikkut eqqartuussutikkulluunniit aalajangersarneqarsimangippat meeqqap inunngornerani angajoqqaat averusersimappata anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq.
- Angajoqqaat katissimangitsut ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput, tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarnertik Naalagaaffiup sinnisuanut nalunaarutigigunikku.
- Aamma angajoqqaat meeqqap inunngornissaa qaammatinik qulinik sioqqullugu inuit allattorsimaffianni najugaqatigiittut nalunaarsorsimagunik aammalu angutip ataatanera akuersinikkut eqqartuussutikkulluunniit aalajangersarneqarsimappat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput.
- Taamaattoqanngippat anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqassaaq.

Aalajangiinerit naammagittaalliuillu

- Pisortat ingerlatsineranni suliasat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 8, 13. juni 1994-imeersoq

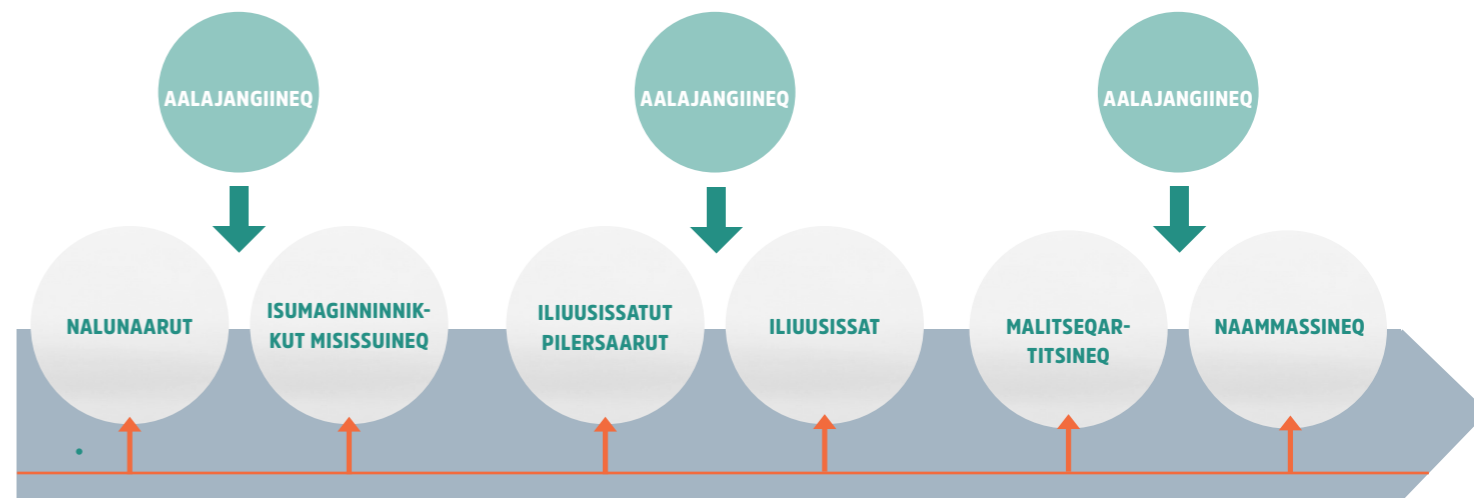
Aalajangiinerit

Meeraq pillugu suliami ingerlaavartumik aalajangiisoqartarpoq. Suliami qanoq ilisukkut aalajangiisoqartassanersoq, matuma kinguliani takussutissiarineqarpoq. Assersuutigalugu isumaginninnikkut misissuisoqarnissaanik aalajangiineq, ikorsissuteqarnissamik aalajangiineq aammalu suliniutit allanngornerini aalajangiineq. Aamma tassaas-innaavoq ikorsissuteqarnissap itigartinneqarnissaanik kommunalbestyrelsip aalajangiinera.

Inatsisip tungaanit isigalugu aalajangiineq tassaavoq allagaat (ingerlatsinikkut allagaat), tassa pisumi pineqartumi suna eqqortuunersoq aalajangersarneqaaqqullugu oqaaseqat imaluunniit kommunalbestyrelsip aalajangiinera.

Ikorsissutissat pillugit kommuni aalajangiitinnagu angajoqqaat tusarniarneqaaqqaassapput. Tusarniaanerup siunertaraa paasissutissat kommunimit pissarsiarineqartut imaluunniit suliamik suliarinninnermut atatillugu tiguneqartut eqqortuunerannik tamakkiisuunerannillu qulakkeerinninissaq. Tamatumunnga tunngaviuvoq peqataasut akuutin-neqartuarnissaannik aammalu paasissutissat eqqortuuneri attanneqarsinnaanerilu misissoqqaarnagu, aalajangiinis-samut kommunip paasissutissanik atuinngisaannarnissaanik kissaateqarneq.

Eqqaamallugu aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu suliamik suliarinnittup pinngitsoorani meeraq pinerit tamaasa oqaloqatigeqqaassammagu. Meeqqamik oqaloqateqarnermi immikkut siunertarineqartoq tassaavoq suliniutissanut kommunip aallartinniagaanut meeqqap isumaata paasinissaa.

Aalajangiineq makku allaaserineqarnerannik imaqartariaqarpoq:

- Inerpera (assersuutigalugu nalunaaruteqartoqarnera tunngavigalugu inatsimmi § 19 naapertorlugu isumaginnikkut misissuineramik aallartitsinissap aallartinneqarnissaanik aalajangertoqarpoq)
- Tunngavilersuut (sooq taama inerpeqatoq? Assersuutigalugu kommunimit pingaartinneqarsimapput ilaqtariinni aaqqiagiinngittarnerup annertunera aammalu atuannngittuukulasoqarnera)
- Peqataasunik tusarniaaneq (inerpera angajoqqaatut oqartussaassuseqartumit qanoq isumaqarfigineqarpa?)
- Pisussat (pilersaarut) (assersuutigalugu isumaginnikkut misissuinerup imarisai, suliniuteqarnerluunniit)
- Naammagittaaliornissamut ilitsersuineq (aalajangiineq qanoq naammagittaalliutigineqarsinnaanersoq)

Aalajangiinerup allaganngorlugu piginera uppernarsaatit pingaaruteqarpoq aammalu journalimi allassimassalluni qanga aalajangiisoqarsimanersoq, aalajangiineq qanoq isumaqarnersoq, qanga nalunaarutigineqarsimanersoq aammalu qanga atuutilernersoq.

Innuttaasoq oqaasiinnartigut qinnuteqarpat aalajangiinik-kullu innuttaasoq tamakkiisumik taparserneqanngippat, aalajangiinerup tunngavii allaganngorlugu pinissaa innuttaasup piumasaqaatigisinnaavaa.

OBS Naammagittaalliutit

Aalajangiisoqarnerani naammagittaliornissamut periarfisaq pillugu suliassamik suliarinnittup, innuttaasoq pinerit tamaasa paasissutissavaa. Naammagittaaliornissamut ilitsersuutit allaganngorlugu tunniunneqartarnissaa kaammattuutigineqarpoq.

Kommunip oqaasinngorlugit allaganngorlugillunniit isumaginnikkut aalajangiineri, inuttaasumit/angajoqqaamit aammalu meeqqamit 15-it sinnerlugit ukiulimmit naammagittaalliutigineqarsinnaapput. Taakku assersuutigalugu tassaasinnaapput makku pillugit aalajangiinerit:

- Meeqqamut tapersiissutinut aalajangiinerit (suliniutit, assersuutigalugu nammineq atugassat atisat tungit il.il. akilerneqarnissaat)
- Meeqqamik inissinissaq / pinngitsaaliissummik inissinissaq
- Innarluuteqarnermut atatillugu ikiorsiinissamik itigartitsineq

Naammagittaalliut aalajangiinermit sapaatit akunneri arfinil-lit qaangiutsinnagit, Isumaginninnermi Naammagittaalliortar-fimmut tunniunneqarsimassaaq. Isumaginninnermi Naam-magittaalliortarfik isumaginninnerup iluani qulliuernerulluni inissisimavoq. Isumaginninnermi Naammagittaalliortarfiup aalajangiineri inaarutaasumik aalajangiinerupput, taamaat-tumillu allaffissornikkut oqartussamut allamut naammagit-taalliutigineqarsinnaanatik.

Piffissaq suliassamik suliarinniffik, tassa innuttaasup allagaa-ta akineqannginnerani imaluunniit suliama aalajangiisoqa-ninginnerani piffissaq atornerqartoq pillugu naammagittaalli-utit ombudsmandimut nassiuunneqassapput.

Meeqqap pinngitsaaliissummik inissinneqarnissaanik aalaja-angiinerit kisiartaallutik eqqartuussivimmud tunniunneqarsin-naapput.

Suliamik suliarinnittoq Isumaginninnermi Naammagittaalli-ortarfiup nittartatagaani aua.gl/da/klage/social/Social-klagesideniimi annertunerusumik paasisaqarsinnaavoq. Isumaginninnermi Naammagittaalliortarfiup aalajangiineri tunngaviusut aammalu nunatsinni kommuninit tamanit malinneqartussat, nittartakkami aamma pissarsiarineqarsin-naapput.

Nipangiussimasussaataaneq

Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 8, 13. juni 1994-meersumi §§-it 27, 28 aamma 29 naapertorlugit.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi nr. 306, 30. april 2008-meersumi § 50.

Nipangiussimasussaataaneq paasissutissanillu ingerlati-tseqqitarneq pillugit maleruagassat, naatsumik oqaatiga-lugu isumaqarput; pisortani atorfeqartutut suliassanik suliarinnittutut nipangiussimasussaataaneq atuummat, taamaattorli pisut ilaani paasissutissanik ingerlatitseqqittus-saatitaalluni.

Tamanna aallaavittut ima isumaqarpoq: Pinerluttulerinnermi inatsimmi § 50, imm. 3 naapertorlugu paasissutissaq, isertuussassaasoq inatsisikkut imaluunniit allamik atuuttumik aalajangersakkakut taamaattussatut oqaatigineqarsimappat imaluunniit pisortat inuinaalluunniit soqutigisaat isumagiullugit isertuuttariaqarpat pisortat ingerlatsivianni suliaqartoq nipangiussimasussaataavoq. (tak. suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 27) Tamanna isumaqarpoq:

- Suliamik suliarinnittoq paasissutissanik inuummut tunngasunik isertuussassaani sulinerminut atatillugu paasissutissanik isertuussassaataasoq, taamaattorli pisut ilaani paasissutissanik ingerlatitseqqittussaataalluni.
- Suliamik suliarinnittoq paasissutissanik ingerlatitseqqik-kuni, paasissutissat suut inuummut tunngasuunersut – aammalu paasissutissat suut isertuussassaansut immikkoortissagai.
- Paasissutissat inuit ataasiakkaat inuttut atugaannut tunngasut, maleruagassatut pingaarnertut isigisalugu ingerlateqqeqqusaanngillat. Inuit inuuneranni paasissutissat mianernartut tassaapput paasissutissat nag-gueqatigiinnut sunut ilaaneq, upperisamut, kinguaas-siutinut, politikikkikkut inissisimaneremut, atornerluiner-mut, pinerluuteqartarnermut, peqqissutsimut, ilaqutariit inuunerannut assigisaannullu tunngasut.
- Angajoqqaat akuersisimappata oqartussaasullu allat paasissutissanik pissarsiniarsinnaatitaappata paasissutissat immikkut ittumik ingerlateqqinneqarsinnaapput.

Paasissutissanik isertuussassanik ingerlatitseqqitarneq

Paasissutissat isertuussassat oqartussat aalajangiinissaannut aalajangiisuusumik pingaaruteqarunik ingerlateqqinneqar-sinnaapput. Tamatumani pineqarput ateq, najugaq, ukiorisat aamma suaassuseq pillugit paasissutissat.

Aamma tassaasinnaapput angajoqqaatut oqartussaassutisip kimit tigummineqarnera, ilaqutariit inuuniarnikkut qanoq ittunik ajornartorsiuteqarnerat, meeqqap inuuniarnikkut ajornartorsiutit pissutigalugit qanoq ittunik immikkut ikiorsi-issuteqarfigineqarnera, atuarfiup meeqqamut tunngasumik sulianarnerani angajoqqaat tapersersuisinnaannginnerat pillugit paasissutissat. Assersuutitut nalunaarsukkat tamak-kiisuunngillat.

Inuummut tunngasumik paasissutissat assigalugit paasissutis-sat isertuussassat ingerlateqqinneqarsinnaapput angajoq-qaat akuersisimappata aammalu oqartussat allat paasissu-tissanik pissarsiniarsinnaatitaappata.

Oqartussat allat paasissutissanik pissarsiniarsinnaatitaappata

Oqartussat allat paasissutissanik suliassat suliarineqartarner-annut inatsimmi § 28, imm. 1-imi taaneqartunik politiinut imaluunniit oqartussanut allanut pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiinnermut peqataasunut ingerlatitseqqissinnaapput, pinerluuteqarnissamik pinaveer-saartitsiniarluni, suleqatigiinnermut ingerlatitseqqinnissaq pisariaqartutut isigineqarpat.

Suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 29, imm. 1-imi pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiin-nermut atatillugu, paasissutissiissutigineqartut pinerluttoqar-simanerani suliassat paasiniarneqarnissaat siunertaralugu ingerlateqqeqqusaanngillat.

Suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 29, imm. 2-mi taaneqarpoq suliffeqarfiit immi pigisut, pisortanik isumaginninnermut ilinniartitaanermullu suliassaqaarfiit iluanni suliaqartut pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiinnermi ilanngunneqarpata paasissutissat imm. 1-mi taaneqarsimasutut annertutigisut oqartussat suliffeqarfiillu akornanni paarlaateqatigiissutigineqarsinnaasut. Suliassat suliarineqartarnerannut inatsimmi § 29, imm. 3-mi allassimavoq oqartussat suliffeqarfiillu pinerluuteqarnissamik pinaveersaartitsiniarluni suleqatigiilersut imm. 1 aamma 2 malillugit paasissutissanik ingerlatitseqqinnissaminut pisussaaffilerneqanngitsut.

Aamma takukkit meeqqanik tapersersuinnermut inatsimmi §§ 51 aamma 52. Pinaveersaartitsiniarluni sulinermi paasissutissanik ingerlatitseqqittarnermut, kiisalu suliassamut il.il. atugassatut paasissutissanik paarlaasseqatigiittarnermut tunngasut.

SKABELONI **Upalungaarsimaneq**

Kommunalbestyrelse meeqqanut inuusuttunullu, ataqatigiissumik ilusilersukkamik politikiliussaaq, kiisalu pinaveersaartitsinermit sillimanissamut, siusissukkat paasisaqarnissamut, meeqqat inuusuttullu sumiginnarneqarsimasut suliamik suliarinnittarnermik, kiisalu meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqassatillugit isumaginninnikkut nakkutilliinnermut upalungaarsimasussanik pilersitsinikkut, meeqqanik tapersersuinnermut inatsimmi § 36 imm. 3 malillugu naammassineqarniassamat.

Taannalu kommunip nittartagaani tamanut saqqummiunneqassaaq, sivisunerpaamillu ukiut sisamat allortarlugit iluarsaateqqinneqartassalluni. Upalungaarsimalluarnissami pineqarpoq sumiginnaanermik suliassat, kommunimit qanoq pinaveersaartinneqarnermut, paasineqartarnermut suliarineqartarnermut suliassat.

Sumiginnaanermik suliassanik pinaveersaartitsinermi, siusissukkat paasinnittarnermi suliarinnittarnermilu upalungaarsimaneq:

- Iliuseqarnissamut, piginnaatitaaffinnut aalajanginissamilu kikkut aqqusaarneqarnissaannik ilitsersuutunik erseqqissunik tikkuussissaaq
- Suliassamut amerlasuutigit pisariusartumut suliarinninnermut tunngatillugu suut tamarmik eqqaamaneqarnissaannut puigugaqannginnissamullu qulakkeerinnissaaq
- Politiit suliassamik isumaginninneranni isumaginninnikkut suliassap puigorneqannginnissanik qulakkeerinnissaaq
- Meeqqap qitiutinneqarnissaanik qulakkeerinnissaaq
- Piffissamut qanittumut pisariaqartumik ikiorsiisoqarnissaanik qulakkeerinnissaaq
- Meeqqamut aammalu ilaqutariinnut tunngatillugu ikiorsiissutit qanoq ittut atorineqarnissaannik allaaserinnissaaq.

Upalungaarsimanermit periusissiaq kommunip nittartagaani tamanut saqqummiunneqassaaq, sivisunerpaamillu ukiut sisamat allortarlugit iluarsaateqqinneqartassalluni.

§ 36 naapertorlugu meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiinnissap tungaanut isumaginninnikkut nakkutilliinnermi upalungaarsimanissamut pilersaarummi nalunaarneqassaaq, meeraq sumi tigummigallarneqarsinnaanersoq. Aamma takuuk kapitali 5 iliuusissatut pilersaarut iliuusissallu pillugu, immikkoortumi isumannaallisakkami inissiinnermut, tassangalu ilanngullugu tigumminnikkallartussani tigummigallarneqarnermut tunngasut.

2. Peqataatitsineq

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 43 aamma Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 16, 8. november 2017-imeersumi § 10 meeqqamik oqaloqatiginninnermut tunngasut

Kapitalimi pineqarpoq suliap suliarineqarnerani meeqqap, ilaqqat aammalu inuit sulisullu attaveqarfigisartakkat peqataatinneqarnissaasa pingaaruteqarnera. Meeqqap ilaqqatullu ilaqutariussusertik nalunnginneruaat, taamaattumillu atukamik nassuiarnerannut aammalu meeqqap qanoq ikiorneqarnissaanut anguniagassiornermi peqataatinneqassapput. Suliamik suliarinnittup annertuumik pisussaaffigivaa, meeraq kiisalu ilaqutaasut suliamut peqataatinnissaat kiisalu paasitinnissaat, suna pillugu, kommuni meeqqap atungarisaanut ineriartorneranullu isumakuluuteqarnersoq.

Taamaattumillu suliap ingerlanera tamaat, peqataatitsinissamut, pitsaasumik atugassaqaartitsinissaaq suliassamik suliarinnitup isumagissavaa. Tamanna assersuutigalugu pinsinnaavoq meeqqap, ilaqqat attaveqaatillu ataatsimiinnissami peqataanissamut qaaqquneqarnerisigut aammalu, susoqarneranik, sunalu pillugu taama pisoqarneranik oqalut-tuuttuassallugit, meeqqap ilaqutaasullu paasisinnaasaannik. Meeqqamik ilaqqatanillu suleqateqarneq ingerlalluarpat, tamanna meeqqap ulluinnarni inuunerani ajunngitsumik ingerlanissamini atugassaannik eqqissisimanissaanut toqqissisimanissaanullu namminermi pilersitseqataasinnaavoq, tamatumalu peqatigisaanik angajoqqaanut tunngatillugu ataavartumik attaveqarnerup pilersinneqarnissaanut peqataataasinnaalluni.

Meeqqamik peqataatitsineq

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsimmi § 2-mi allassimavoq aalajangiinerit meeqqamut ajunnginnerpaasussaaq aallaavigalugu aalajangiinerusassasut. Nangilluni allassimavoq meeqqamut tunngasuni pissutsini tamani meeqqap nammineq isumai pingartinneqassasut aammalu meeqqap ukiuinut perorsimassusianullu pissusissamisoortumik eqqarsaatiginnittoqassalluni.

Meeqqap isumaata paasinissaanut suliamik suliarinnittoq assigiinngitsunik periarfissaqarpoq. Tamanna ilaatigut pinsinnaavoq meeqqap oqaloqatigineqarneratigut, aammali attaveqaatit peqatigalugit ataatsimittoqarnerani meeqqap peqataanissaata qulakkeerneqarneratigut imaluunniit ilaqutariinnik aqqutissioqatigiissisinermi meeqqap peqataatinne-ratigut.

Suliamik suliarinnittup akisussaaffigivaa naliliffigissallugu, suliani ataasiakkaani qajassuussisumik mianerinnittumillu, meeqqap isiginnittaasaa isumaalu pitsaanerpaamik ersersinnissaat.

Qanoq ilisukkat qanorlu meeraq peqataatinneqalissava

Suliap ingerlanera tamaat meeraq peqataatinneqassaaq. Nalunaaruteqarnermik tigusaqartoqarpat meeraq oqaloqatigineqassanersoq isummerfigineqassaaq. Kiisalu isumaginninnikkut misissuinerup aammalu iliuusissatut pilersaarutit suliarineqarnerannut atatillugu, meeqqap oqaloqatigineqarnissaa inatsimmi piumasaqaataammat. Taamatullu suliamik suliarinninnermi aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu meeqqap oqaloqatigineqarnissaa piumasaqaataavoq.

Meeqqamik oqaloqatiginninnerit

- § 43. Kapitalini 7-8-9-ni aalajangersakkat naapertorlugit meeqqamik ikorsiinissamik suliniuteqarnernik kiisalu kapitali 11-mi aalajangersakkat naapertorlugit ikorsiinissamik suliniuteqarnernik unitsitsinissamik aalajangiisoqalersinnagu, meeraq oqaloqatigineqaaqsaasaq.
- Imm. 2. Meeqqamut pitsaanerpaasusaaq orniginarpat, oqaloqateqarneq angajoqqaatut oqartussaasoq akuersiteqqaarnagu najuutsinnaguluunniit pisinnaavoq.
- Imm. 3. Oqaloqatigiinnissaq pinngitsoortinneqarsinnaavoq meeqqap perorsimassusia imaluunniit oqaloqatigiinnerup ingerlanneqarnissaanut suliap qanoq ittuenerata aalajangiisumik oqaloqatigiinnissaq pissanngitsutut isikkoqartippagu. Oqaloqatigiinneq naammassineqarsinnaanngippat, aalajangiinissatut eqqarsaatigineqartumut meeqqap isumaa allatut iliornikkut pissarsiarinarneqassaaq.

Meeqqanut tapersuinermi inatsimmi piumasaaqataavoq, aaliangiisoqarnissaa sioqqullugu tamatigut meeraq oqaloqatigineqaaqsaasooq.

- Ikorsiissutini immikkulluunniit ittumik ikorsiissutini aallartitsinissaaq. (Assersuutigalugu oqilisaassilluni inissiineq imaluunniit perorsaanermit allatigut taperser-suineq)
- Ikorsiissutini unitsitsinissaaq.

Meeqqamik oqaloqatiginninnermut atatillugu, meeraq makku pillugit paasisutissinneqassaaq.

- Ikorsiissutini aallartitsinissaaq pillugu, kommunalbestyrelsen aalajangiinissaminut pisussaaffeqarneranik
- Naammagittaalliornissamut periarfissamik

Meeqqamik oqaloqatiginninnissap piareersarneqarnissaani eqqumaffigisassat

Suliassamik sularinnittup oqaloqatiginninnissamik piareersaanissaa pingaaruteqarpoq. Suliassamik sularinnittup makku isumaliutigisinnaavai:

- Suliassamik sularinnittup, meeqqamik oqaloqatiginninnera qanoq isikkoqassava? Meeqqamik oqaloqatiginninnera assigiinngitsuupput, suliassamillu sularinnittup isumaliutigisariaqarpaa suliassaq sunaanersoq. Oqaloqatigiinneq paasisutissiiffusoq pineqarpa? Tapersersuulluni oqaloqatiginninnerua? Sularinninnissaq siunertaralugu oqaloqatigiinnerua? Imaluunniit misissuilluni oqaloqatigiinnerua?
- Meeqqamik oqaloqatiginninnissaq angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq meerarlu suleqatigalugit piareersarneqartariaqarpoq. Oqaloqatiginninneq angajoqqaat akuersisinnagit aamma ingerlanneqarsinnaavoq, tamanna meeqqamut pitsaanerpaappat.
- Sularinnittup isummerfigisavaa oqaloqatiginninneq sumi tulluurtumi ingerlanneqassanersoq. Oqaloqatiginninneq meeqqap atuarfiani imaluunniit paaqqinniffiani – imaluunniit allami meeqqap toqqissisimaffigisaani ingerlanneqarsinnaavoq.
- Suut apeqqutigineqarnissaat suliassamik sularinnittup ilisimariissavaa aammalu apeqqutip pineqartup suna pillugu meeqqamut apeqqutigineqarnera tamatigut nassuiarsinnaajuassallugu.
- Meeqqalluunniit ajoquserneqarneqarsimanerminut tunngasoq qaqikkaluarpagu, itisiliinnginnissaq suliassamik sularinnittup mianersuulluinnartariaqarpaa. Suliassamik sularinnittumut pingaaruteqarpoq ilisimassallugu, oqaloqatigiinneq katsorsaanerunani misissuinerullunilu qulaajaanersoq. Katsorsaalluni oqaloqatigiinneq katsorsaasumik tarnilluunniit pissusianik ilisimasaqartumik kingusinnerusukkut ingerlanneqarumaarpoq.

- Suliassamik sularinnittup, meeqqap oqaluttuarisai, assuarlerlugillu tupassutigissanngilai. Oqaatsilli timikkullu ersersitat atorlugit suliassamik sularinnittup meeqqamut akuersaartumik paasinnittumillu pissuseqassaaq. Aamma suliassamik sularinnittup meeqqap angajoqqaavi eqqartornerlussanngilai imaluunniit meeqqap oqaluttuarisai pissutigalugit siumoortumik assuarlissanagit.
- Meeqqap eqqarsaatai, paasinninnera, isummertarneri pissusialu, suliassamik sularinnittup ammaffigisavai. Matumani pingaaruteqarpoq, meeqqap kissaatini namminerlu piumasassini aqutitigalugu, nammineq ulluinnarisaminik sunniinnaatitaanerata eqqumaffiginnissaa. Isummaminik anitsisinnanani/oqaasinngortitsisinnanani meeqqap pisinnaatitaaffigaa, taamaattorli pisussaaffiginagu. Meeqqalli ersersitai, qimerluusutut isigalugit paasiniarnissaat suliassamik sularinnittup pisussaaffigaa.
- Suliassamik sularinnittutut, meeqqap isiginninneranik paasinninneranillu, suliassamik sularinnittup, meeqqamut paasinnissinnaaneq takutissavaa. Pineqartoq, tassanngilaq paasisutissanik "eqqortunik" amerlanerpaanik meeqqamut pissarsinissaaq, imaluunniit pissutsinik suliassamik tunngasumik pissarsinissaaq, pineqartorli tassalluni ajornartorsiummi pineqartumi meeraq immi-nut qanoq paasinersooq, misiginersooq eqqarsarnersorlu pillugu ilisimasaqalernissaaq.
- Oqaloqatigiinnerup ingerlanerani meeqqap apeqquteqarsinnaanerata inissaqartinnissaa pingaaruteqarpoq. Meeqqamik oqaloqateqarnermi, meeqqamik tapersuissamut aammalu meeqqap paatsiveerunnartutut sapernartutullu isigisaata paasinartunngortinneqarnissaanut periarfissiuussisoqarsinnaavoq. Tamatumani sulisoq meeqqap inuunerani pingaarutilimmik peqataavoq.
- Suliassamik sularinnittutut inussiarnersuunissaaq, erseqqarissumik pissuseqarnissaaq, ammasuunissaaq, naammagittarsinnaassuseqarnissaaq, misigissutsinik ilisarinnillunilu paasinnissinnaanissaaq aammalu meeqqap ukiuinut nallersuussinnaanissaaq pingaaruteqarpoq.

Meeqqamik oqaloqatiginninnermi ingerlariaasiusinnaasoq

1. Piffissaq piareersarfiusoq (oqaloqatigiinnerup nalaani uippakajaarsinnaaneq paatsiveerusimaarsinnaanerlu pingitsoortinniarlugit suliamik suliarinnittup piareersarnissaa pingaaruteqarluinnarpoq). Suliamik suliarinnittoq:

- Oqaloqatiginninnissaaq sioqqullugu piareersassaaq, taamaaliornikkut uippakajaanilu nukissaqarnerussalluni.
- Inummut meeqqap toqqissisimaffigisaanut (meeqqap ilagiumallugu toqqarsimasaanut) ilitersuissaaq
- Meeraq pillugu paasissutissanik katersissaaq (soorlu paasissutissat, nalunaarutit, suliamut tunngatillugu allagaatit)
- Apeqqutissatit immikkoortiterlugit allattorlugit.
- Inip akornusersuiffiunngitsup sianerfigineqarsinnaanngitsulluunniit atorineqarnissaa isumannaarlugu.
- Pappiaqqat, qalipaait, bamse, oqaloqatiginninnermi atuakkat siunertamut atorineqartussat piareerlugit.

2. Attaveqatigiinnermik pilersitsineq (meeqqamik attaveqalersimatinnani suliamik suliarinnittoq ingerlaqqis-sanngilaq). Suliamik suliarinnittoq:

- Meeraq tikilluaqqussavaa oqarlunilu; "Naapinnerit nuannaarutigaa". (Meeqqap siullermik oqaloqatiginninnerippagu imaluunniit tamatumunnga assingusumik suliamik suliarinnittumik allanilluunniit oqaloqateqarta-reersimappat).
- Imminut ilisaritissaaq sunillu suliaqarnini oqaluttuaralugu.
- Meeqqap qanoq inneranik aperissaaq, assersuutigalu-

gu ima aperinikkut: "Pissangavit?" Meeqqap timiminik pissusilersuutai, eqqarsaatai, timia, misigissusai, pissusilersonera takussallugit. Meeraq eqqissisassallugu ulluinnarnilu atugaanik assersuutigalugu atuarfimmu, sunngiffimmu, ikinngutinut tunngasunik apersoner-atigut.

3. Aallartisarnermi periutsit (suliamik suliarinnittoq tamani isiginnissaaq oqaloqatigiinnermillu aaqqissuussaasumik ingerlatsissalluni). Suliamik suliarinnittoq:

- Suliassaminik meeqqamut paasiuminartumik nassuiaassaaq.
- Assersuutigalugu oqassaaq, nalunaarummik tigusaqartoqarsimasooq, taamaattumillu meeraq, suliamik suliarinnittumit oqaloqatigerusunneqartoq.
- Oqassaaq suliamik suliarinnittup angajoqqaat oqaloqatigereersimagai.
- Ernumaneq pissutigalugu, meeqqap qanoq innerata misissuiffiginissaa pingaaruteqartoq ilisimassavaa.
- Apeqquteqartassaaq (aallaaviussaaq meeqqap akissuteqarnissaanut periarfissiisunik ammasunik apeqquteqartarnissaaq, oqaloqatigiinnerli ajornaku-soorpallaarpat aamma misigissutsinik ilaqarpallaarpat apeqqutit matoqqasut, meeqqap aappimik naamimillunniit akinissaanut periarfissiisut apeqqutigineqarsinnaapput.
- Meeqqamut nassuiaassaaq meeqqap ilumoortumik nassuiaanissaa pingaaruteqartoq. Tassa pisimasunik eqqortunik oqaluttuarnissaa meeqqallu sallu atussanngikkaa.

Eqqaamassallugu nalunaarutiginninnermi kinguaassiutitigut innarlerneqarneq pineqarpat, suliamik suliarinnittup maanakkut susoqalernersoq meeraq nassuiaatissammangu

- killisiuineq politiinit ingerlanneqassaaq.
- suliamik suliarinnittup qulakkiissavaa, meeraq ajunnginnersooq
- suliamik suliarinnittoq "inissisariaqartoq utaqqiisaasumillu peerallartariaqartoq, meeraq illersorniarlugu.",
- misissuinerup ingerlanneqarnerani meeqqap anaaminut ataaminullu angerlarsinnaannginnera
- Meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiineq isumaqarpoq, meeqqap inuunerani avisaartinneqarneq sakkortunerpaaq, meeqqamut misigitinneqartartoq. Naak inissiineq tunngavissaqarluaraluartoq, meeqqamut nalaataasarpooq sakkortoq, taamaattumillu tamanna pillugu ikiorneqassalluni.
- Meeraq eqqissisimangitsutut isikkoqarpat aamma oqarumangippat, akiumangippat imaluunniit ersisutut pissuseqarpat oqaloqatigiinneq unitsinneqassaaq, sammineqartorlugu unitsikkallarlugi. Periaatsinik allanik soorlu, oqaloqatigiinneq pillugu atuakkanik, inuusaq bamse aqqutigalugu apersuineq akissussinerillu atorineqarnerisigut, imaluunniit ulluinnarni sammisartakkanik allanik eqqartuilluni. Meeraq toqqissisimaleqqippat oqaloqatigiinnermik sammisamik uterfigineqassaaq.
- Meeqqap pisariaqartitsinera naapertorlugu unikkallartoqartassaaq – nipangersimaneq aamma ajunngivipooq – inissaqartitsissaaq. Meeqqamik pinngitsaaliilluni akitsitsiniaasoqassanngilaq.

4. Naggasiineq (naggasiinerup pitsaasumik meeqqamit misigineqarnissaanik isumaginninnissaaq)

- Oqaloqatigiinnerup eqikkaavigineqarneranik suliamik suliarinnittoq suliaqassaaq.
- Illit akissutigisartut allatara ilumoortuaa - eqqunngila?
- Meeraq ilassutissaqarpa?
- Allattukkat sumut atorineqarnissaanik meeraq oqaluttuutissavaa.
- Oqaloqatigiinneq meeqqap qanoq misigineraa pillugu, meeraq aperissavaa. "Ajunngitsutut – artornartutut". Meeqqamut artornarsimappat, suliamik suliarinnittup nassuiaatiginnissavaa, oqaloqatigiinneq meeqqamut pisariaqarlunilu pingaaruteqarsimasooq aammalu meeqqamut qanoq pitsaanerulersitsoqarsinnaanersoq paasinarlugu anaana/ataata suliamik suliarinnittumit oqaloqatigineqassasut.
- Meeqqamut nassuiaassallugu pisuussuteqanngimmat, illersorneqarnissaminut ikiorneqarnissaminullu piginnaatitaaffeqarmat.
- Nalilissavaa meeqqamik oqaloqateqaaqqinnissaaq isumaqatigiissutigineqassanersoq.
- Assersuutigalugu oqaloqatigiinneq pillugu meeqqap qutsavigineratigut meeqqamillu oqaloqatigiinnerup ajunngivissimaneranik oqarfigineratigut kusanartumik naggasiissaaq. (Meeraq maanna atuarfimmu utissaaq aamma anaanaavit/toqqissisimaffippit ingerlaqatigissavaatit).

Meeqqamik oqaloqatiginninnermi angajoqqaat atuuffiat

Meeraq kisimiitillugu imaluunniit angajoqqaat peqatigalugit oqaloqatigineqarsinnaavoq. Pisuni ataasiakkaani nalilerneqassaaq suna meeqqamut pitsaanerpaallunilu mianerinninerpaanersoq, taamatullu nalilerneqassalluni meeqqap isumaa qanoq ililluni oqaloqatiginninnermi pitsaanerpaamik ersersineqarsinnaanersoq.

Oqaloqatigiinnerup angajoqqaat peqataatinnagit ingerlanerqarnissaa pitsaanerussasoq nalilerneqarpat, oqaloqatigiinnissaq sioqqullugu pingaaruteqarpoq suliamik suliarinnittup angajoqqaat oqaloqatiginerisigut ilisimatissagait, oqaloqatigiinnermi suna siunertaanersoq aammalu soq angajoqqaat najuutsinnagit, meeqqap oqaloqatiginissaa pingaaruteqarnersoq. Oqaloqatigiinnerup kingorna, oqaloqatigiinneq qanoq ingerlasimanersoq oqaloqatigiinnermilu suut saqqummersimanersut pillugit, suliamik suliarinnittup angajoqqaat ilisimatittariaqarpat. Angajoqqaanulli ilisimatitsinerni tamani meeqqap isumannaatsuunissaa angajoqqaanullu ilumoorfiginninnera isiginiarneqassapput.

Nakuuserneq kinguaassiutitigulluunniit innarliineq pineqartillugu, tamatumanilu pasitsaassineq angajoqqaanut sammitineqarpat, suliamik suliarinnittup eqqumaffigisavaa oqaloqatigiinneq pillugu angajoqqaat ilisimatineqassanngimmata.

Meeqqamik oqaloqatiginninnissap ingerlanneqannginnissaanut pissutaasinnaasut

Meeqqap ukiui inerisimaneralu pissutigalugit meeqqap oqaloqatigineqannginnissaa pitsaanerussappat oqaloqatigiinneq ingerlanneqassanngilaq. Meeqqamilli oqaloqateqarnissaq, suliamik suliarinnittumit isummerfigineqarsimasoq, oqaloqatigiinnerullu ingerlanneqannginneranut pissutaasut, allaganngorlugit tunngavilersorsimagai isumaginninnikkut misissuinnermi iliusissamillu pilersaarummi allassimassaaq. Oqaloqatigiinnerup ingerlanneqannginnissaanut tunngavisaqarsimappat, sullissisup isumaginninnikkut misissuinnermini, iliusissamullu pilersaarusiornerni, isumannaassaavaa meeqqap isiginneriaasia aallaavigalugu ikorsiinissaq. Tamanna assersuutigalugu pisinnaavoq inuit allat – assersuutigalugu meeqqerivimmi perorsaasup imaluunniit ajap/atsap akkaalluunniit/angaalluunniit meeqqap ilisarimallugaasa oqaloqatiginerisigut.

"Illut pingasut"- meeqqamik oqaloqatiginninnermi periuseq

"Illut pingasut" periusiuvoq meeqqamik oqaloqatiginninnermi atorneqarsinnaasoq, tassaallunilu pappiliaq illut pingasut imaqqanngitsut titartarsimaffiat. Illut pingasut pappiliamiittoq meeqqamik oqaloqatiginninnermi tunngavigineqassaaq.

- Illumi siullermi meeqqap ernumassutai inissisimapput,
- Illup aappaani meeqqap nuannarisai inissisimapput. Illu nuannersunik imalik
- Illup pingajuaniipput meeqqap kissaatai. Tassaavoq meeqqap illu sinnattua, meeqqap kissaataanik imalik.

Meeqqap oqaloqatiginerani 'Illut pingasut' atussallugit suliamik suliarinnittup aalajangersimappagu, pitsaaneruvoq meeraq nammineq aalajangiitissallugu, illut iluanni titartaarusunnersoq allakkusunnersorluunniit. Soorunami meeqqap ukiui apeqqutaassapput. Meeqqat anginerit illuni pingasuni ataasiakkaani namminneq allatuinissaminnik toqqaanissaat ilimanarpoq. Meeqqat ilaasa suliamik suliarinnittoq illuni pingasuni ataasiakkaani allatsikkusunnersavaat.

Meeqqat mikinerit oqaloqatiginerini illuni pingasuni ataasiakkaani meeraq nammineq titartaasinnaalluarpoq, tamatumalu peqatigisaanik suliamik suliarinnittoq itisili-issutissanik apeqquteqartassaaq, meeqqallu akissutaanik nammineq atugassaminik allattuilluni.

Illuni ataasiakkaani, meeqqap nammineq oqaaserisimasai allannangornangit, sullissisumit allanneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Oqaloqatigiinnerup naammassinnginnerani, meeqqap ukiui apeqqutaatillugit oqaatsit allatorneqarsimasut suliamik suliarinnittup meeqqamut atuffassissutigippagit pitsaassaaq. Taamalillutik paatsoornerit paasinerlunnerillu pinngitsoortinneqarsinnaapput amerlasuutigullu meeqqap oqaluttuarisimasaanik itisiliinissamat tunngavissiisinnasarluni.

Suliamik suliarinnittut, illut pingasut atorlugit sulingaanni, oqaloqatiginninnermi meeqqamut artornartut, nuannersut kissaatigisallu akornanni noorarsinnaanera iluaqutaasarpoq. Ilungersunartut oqaluuserinerat meeqqamut artornarpallaa-lersoq suliamik suliarinnittoq misigippat, illut ataasiakkaarlugit samminerannut taarsiullugu, nuannersut oqaluuserineqarnerannut nuussinnaneq iluaqutaasarpoq. Tamanna pisinnaavoq meeqqamut nuannaarutaasinnaasut suunerisa imaluunniit siunissami qanoq meeraq kissaateqarnersoq apeqqutiginerisigut.

Suliamik suliarinnittoq misigisimappat, meeqqap ernummatini pillugit oqaluttuarnissaq ajornartorsiutigigaa, taava periarfissaavoq allarluinnaat, oqaloqatigiinnerup avataaniitut meeqqamut oqaloqatiginnissutigigallarnissaat. Assersuutigalugu nuannersumik misigisaqarsimaneq, pinnguatit nuannarisat pinngussalluunniit nuannersut il.il. suliamik suliarinnittumit apeqqutigineqarsinnaapput.

Oqaloqatigiinnerup naammassinerni, oqaloqatigiinnerup kingorna qanoq pisoqarnissaa meeqqamut oqaluttuarinissa pingaaruteqarpoq. Meeqqap titartagai suliamillu suliarinnittup allattugai sumut atorneqassanersut aammalu tamatuma kingorna suliamik suliarinnittoq kikkunnik oqaloqateqassanersoq (angajoqqaat, ilinniartitsioq, perorsaasooq il. il.).

Meeqqat akisussaaffeqarnerat

Kommunalbestyrelsip meeraq 12-init 17-it angullugit ukiulik, meeqqap akisussaaffeqarnera pillugu oqaloqatiginissaanut aggersarsinnaavaa, meeraq pissusilersornermigut ajornartorsiuteqarpat pissusilersorneraluunniit pitsaanngitsooq ima isikkoqarpat, meeqqap ineriartorneranut, ingerlalluarneranut peqqissusaanulluunniit ajoqutaasinnaalluni.

Meeqqat akisussaaffeqarnerat pillugu oqaloqateqarnissamat aggersaanermi paasissutissat makkununga tunngasut pigineqassapput:

1. meeraq atuannngitsuukulappat imaluunniit atuartaasaneermut pisussaaffeqarnera naammasineqarsimanngippat.
2. meeraq arlaanik sakkortuumilluunniit pinerluttuliorsimappat, imaluunniit
3. meeraq pissusilersornermigut annertuumik ajornartorsiuteqarpat imaluunniit sungiussiniarnermini ajornartorsiuteqarpat.

Meeqqap akisussaaffeqarnera pillugu oqaloqatigiinnerup kingunerissavaa, meeqqap ajornartorsiutaasa qaangerneqarnissaanut iluaqutaasussatut naleqquttunik aammalu siunertamat naammaginartumik naleqquttunik, ersarissumik ataatsimik arlalinnilluunniit pisussaaffiliinermik taasaqarneq.

Meeraq aserorterisimappat, meeqqat akisussaaffeqarnerat pillugu, oqaloqatigiinnerup ilaatut, kommunalbestyrelsip meeraq aserukkap aqqinneqarnissaanut peqataanissaanik piumaffigisinnaavaa, angajoqqaatullu oqartussaassusilik erngerlugu tamatumingna ilisimatineqassaaq. Meerarli aserukkami aqqinnissaanut akiliinissaanik piumaffigineqanngisaannassaaq.

Meeqqanik illersuisut

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi (Meeqqanik tapersersu- inermut inatsimmi) § 44 aamma Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 16, 8. november 2017-imeersumi §§-it 11-13

Meeraq qaqugukkut meeqqanik illersuisumik neqeroorfigi- neqarsinnaanersoq imaluunniit neqeroorfigineqassanersoq

Meeqqanik tapersersuinermit inatsimmi § 44-mi allassima- voq kommunalbestyrelsip suliarinninneranut atatillugu meeqqap inuusuttulluunniit ikiorserneqarnissaanut suli- niuteqarnermik aallartitsinermi, meeqqap inuusuttulluunniit meeqqanik illersuisumit ikiorneqarnissaa kommunalbestyrel- sip neqeroortigisinaagaa.

Meeqqanik illersuisumik angajoqqaatut oqartussaasunit akuerineqanngitsumik toqqaasoqarsinnaavoq. Pitsaa- nerussaaq anguniarlugu meeqqap inuusuttuaqqalluunniit soqutigisai tamatigut salliuinneqartassapput.

§ 44, imm. 1-imi aalajangersakkat naapertorlugit meeqqa- nik illersuisoqarnissamik meeraq / inuusuttoq neqeroorfigi- neqarsinnaavoq:

- assersuutigalugu suliamik aaliangiisoqannginnerani, angajoqqaanit akuerineqartumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissamut tunngatillugu imaluunniit alla- tigut meeqqamut inuusuttuaqqamut ikiorsisoqassatillu- gu, assersuutigalugu tapersersortimik/attaveqaammik peqateqarnissamik.

§ 44, imm. 2 aamma 3-mi aalajangersakkat naapertorlugit meeqqanik illersuisumik meeraq / inuusuttoq neqeroorfigi- neqartussaavoq:

- angajoqqaanit akuerineqanngitsumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissamik suliami aalajangiisoqanngin- nerani.
- ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortotaqar- fimmu isumannaallisakkamut inissiinissamik suliami aalajangiisoqannginnerani. Soorluttaaq meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortotaqarfimmu isumannaallisakkamut inissinneqartussatut eqqarsaa- tineqartut imaluunniit inissinneqareersimasut, meeq- qanik illersuisoqartinneqassasut.

Meeraq/inuusuttuaq suliami imminut tunngasumi aala- jangiisoqartinnagu, tusarneqarnissamut pisinnaatitaavoq. Assersuutigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissiinissamik aalajangiisoqannginnerani isummaminnik saqqummiinis- samut periarfissaqartinneqartussaavoq. Meeqqamut tun- ngasumik suliap suliarineqarnerani meeqqap piginnaatitaaf- fiisa ataqineqarnissaat suliamik suliarinnittup isumagissa- vaa. Meeqqanik illersuisup meeraq pimoorullugu ikiussavaa, suliallu ingerlanerani meeqqap pisinnaatitaaffisaa malin- neqarnissaat qulakkiissallugu, assersuutigalugu, meeqqap suliamut imminut tunngasumut tusarneqarnissaa qulakkiis- salugu. Meeqqanik illersuisumik toqqaaneq angajoqqaatut oqartussaasumit akuerineqartariaqanngilaq.

Meeqqanik illersuisoq meeqqat atugaannut tunngasunik im- mikkut ilisimasaqartuussaaq imaluunniit meeqqanut illersu- isutut pikkorissarsimassalluni. Meeqqanik illersuisutut pikko- rissarsimanissamik piumasaqaat saneqqunneqarsinnaavoq inuk pineqartoq inunnik isumaginnittutut, perorsaasutut, politiit imaluunniit inatsisilerituutut ilinniarsimasuuppat aammalu meeqqanut isumaginninnermullu tunngasumik suliani misillitagaqartuuppat. Meeqqanik illersuisoq, meeq- qamut pineqartumut tunngasumik suliamik ingerlatsisuusi- masoq, suliami pineqartumi illersuisuusinnaanngilaq.

Inuk meeqqanik illersuisutut atorneqarnissamik kissaateqa- runi piareersimaffigissavaa pinerluuteqarsimannginnermut uppersaammik aammalu meeqqanik pinerliisimanngin- nermit uppersaammik tunniussaqaarnissani. Taamaas- illunilu kommunalbestyrelsip akisussaaffigivaa, inuup meeqqanut illersuisunngortinneqannginnerani, pinerluute- qarsimannginnermut uppersaammik meeqqanik pinerlii- simannginnermut uppersaammik pissarsiniarnissaaq.

Suliamut tunngatillugu meeqqanik tapersersuinermit ina- tsimmi § 44 malillugu meeqqamut illersuisussamik kommu- nalbestyrelsi pissarsiorpat, meeqqanut illersuisup pineqar- tup akissarsiasai kommunalbestyrelsimit akilerneqassapput.

Akissarsiaqartitsinermit tunngatillugu isumaginninnermi akissaasersuinermit kaajallaasitaq innersussutigineqassaaq.

Meeqqanik illersuisunut atatillugu, Peqatigiiffik Kalaallit Meerartaat innersuuneqassaaq <http://www.fgb.dk/> aammalu <https://najorti.gl/tapersersuisartunik> taaguute- qartunik "Suliniut Najorti"-mik saqqummiisut. "Najorti oqaatigineqartutut tasiortaavoq ikiortaallunilu"

Angajoqqaat peqataatinneqarnerat

Suliamik suliarinnittup angajoqqaanut taamatullu meeqqa- mut attaveqarnermik pitsaasumik pilersitsinissaa aalajangi- suuvoq. Angajoqqaat suliamillu suliarinnittup akornanni suleqatigiinnermi tunngaviulluinnassaaq. Angajoqqaat peqa- taatinneqartutut misiginissaat aammalu attaveqatigiinneq oqaatsisitigut allakkatigullu paasinartumik paatsuugassaan- ngitsumillu pinissaa.

Angajoqqaanit pisariaqartinneqarpoq, suliamik suliarinnit- tup soqutiginnilluni tusarnaarnissaa aammalu nukissanut ajornartorsiutinullu tunngatillugu qanoq misigisaqarnermin- nik, sunalu meeqqamut ilaqutariinullu pingaaruteqar- nersoq, qulaajassallugu. Angajoqqaat "Ilaqutariit allanit imminnut nalunginnerunerannik" tunngavik aallaavigalugu, ilaqutariit inissisimanerannik aammalu meeqqap inuusut- tulluunniit ulluinnarni inuuneranik ilisimasanik tunniusse- qataasinnaapput. Kiisalu ajornartorsiutinut misissuinermi qulaajarneqartunut suliniutissat suut naleqqunnerannik siunnersuutininik tunniusseqataasinnaapput.

Angajoqqaat meeqqamut, inuusuttumut aammalu ilaqutariit unammilligassaanut nukissaannullu paasinninnerulissap- put, tamannalu ilaqutariit pissusilersuutaasa allanngorneran- nut allatullu iliuuseqartalerannut peqataaqataasinnaa- voq, taamaaliornikkullu ajornartorsiutit nammineq iliuuse- qarfiginissaannut peqataaqataasinnaallutik.

Qaqugukkut qanorlu angajoqqaat peqataatinneqassappat?

Suliap ingerlanneqarnera tamaat angajoqqaat ingerlaavartu- mik peqataatinneqartariaqarput. Nalunaaruteqartoqar- nerani, isumaginninnikkut misissuinermi, iliuusissatut

pilersaarutip suliarineqarnerani kiisalu malitseqartitsilluni ataatsimiinnerni peqataatinneqartariaqarput. Peqataatitsi- neq ataatsimiinnerit aqcutigalugit pisariaqarpoq.

Suliamik suliarinnittup angajoqqaanik ataatsimeeqateqar- nerni tamani ataatsimiinnerup siunertaanik aammalu ataa- tsimiinnerup kingorna qanoq pisoqarnissaanik angajoqqa- nut oqaluttuarnissaa pitsaasuvoq.

Makku sulianik suliarinnittumit anguniarneqartariaqarput:

- suliami qanoq pisoqarnissaanik, suliap ingerlanneqar- nerani qanoq inissisimanissaannik aammalu suliamik suliarinnittup qanoq ilionissaanik ilaqutariit ilisimatinne- qarnissaat
- ilaqutariit kinaassusiata imminillu paasinninnerata aallaaviginissaa, kiisalu ajornartorsiutininnik nukissa- minnillu nammineq oqaasertalersuinissaannik ikior- neqarnissaat
- ajornartorsiutinik suussusersiniaanermi aammalu suliniutissat suunissaasa paasiniarneranni angajoqqaat namminneq isumaliutigisaasa naliliinerisalu ilanngunne- qarnissaat
- ajornartorsiutinik suliniutissanillu, ilaqutariit allaasumik, amerlasuutigut paasinnittarnerannut tusaaniarnissaaq ataqqinninnissarlut
- Ilaqutariit suliamillu suliarinnittup akornanni attaveqa- rnermi (pisortatiguunngitsumik pisortatigoortumillu) pissaanermik oqartussaanermillu atuinerup eqqumaffi- ginissaa isummerfiginissaalu kiisalu ersersinnissaa
- Atortussanik allassimasunik atuinissaaq (isumaginnin- nikku misissuineq aammalu iliuusissatut pilersaarut, taamaaliornikkut ilaqutariit ilisimasaqarnissaat peqataa- nissaallu tapersersorneqarsinnaammat)
- isumaqatigiisutit aalajangersimasut eqquutsinnissaat

Inuttut attaveqarfinnik peqataatitsineq

Nalunaarummi § 2, imm. 3-mi allassimavoq meeqqamut ilaqutaanullu iliuusissat naleqquttut suunersut isumagininnikkut misissuinerup qulaajarlugillu nassuiassagai. Attaveqarfinni nukissat akuutinneqarnissaannut periarfissat naliliiffiqineqarnissaat siunertaralugu, meeqqap ilaqutaasalu attaveqarfiinut tunngasut qulaajarneqassapput.

Inuttut attaveqarfiit tassaasinnaapput, aja, angaa, aanaa/aataa, arsarnermi sungiusaasoq imaluunniit ilaqutariit ikinngutaat meeqqamik ilisarissimannilluartoq meeqqallu toqqissisimanarisaa. Tassa suliamik suliarinnittup makku misissornissaat apeqqutiginnissaallu eqqumaffigissavaa:

- meeqqap ilaqutariillu attaveqarfiinut kikkut ilaanersut
- attaveqarfiit nukissanik qanoq ittunik peqarnerisut
- meeqqamut ilaqutariinullu qanoq ikiuussinnaassanersut

Inuttut attaveqarfiit qaqugukku qanorlu peqataatinneqassappat

Siuliani oqaatigineqareersut isumagininnikkut misissuinerup suliarineqarneranut atatillugu attaveqarfiit qulaajaavigineqassapput. Meeqqap ilaqutariillu ikiorneqarnissaanni kikkut peqataatinneqarnissaat naleqquttuunersooq paasinarisinnegareerpat, aalajangiiffiqineqassaaq sunik ikiuussinnaanersut. Attaveqarfiit ataatsimiisinnegarnerisigut peqataatinnessaat pitsaasuvoq. Ataatsimiinissaq sioqqullugu paasissutissanik mianernartunik ingerlatitseqqinnissamut angajoqqaat akuersinerannik pissarsiniartoqassaaq, soorluttaaq kikkut ataatsimiinnermi peqataanissaat aammalu suut paasissutissiisutiginneqartussat naatsorsuutiginneqarnerisut pillugit angajoqqaat oqaloqatigineqassasut. Meeqqap ilaqutariillu ingerlalluarnissaanni tapersersuimalluni suliamik ingerlatsinerup immikkoortuini tamani inuttut attaveqarfiit peqataatinneqarnerat pitsaasuusinnaavoq.

Attaveqarfiit siullermeertumik ataatsimiitinneqarneranni makku oqaluuserineqartariaqarput:

- Maannakkut pissutsit aammalu allannguutillu qanoq ittut kissaatigineqarnerisut
- Kissaatigineqartut qanoq anguneqarsinnaanersut
- Kikkut sunik iliuuseqassanersut

Assersuutigalugu aalajangiunneqarsinnaavoq, ulluni aalajangersimasuni ajap meeraq atuariartuuttassagaa, aanaalli meeraq sapaatip akunnerani ulluni aalajangersimasuni paarisassagaa. Peqataasunut tamanut erseqqilluinnassaaq kikkut qanoq iliuusanersut. Tamanna aamma meeqqamut iliuusissat pilersaarummi allanneqassaaq. Attaveqarfiit kingusinnerusukku ataatsimiinneranni suliniuteqarneq qanoq ingerlanersooq malitseqartinneqassaaq. Tamanna pillugu, kapitalimi malitseqartitsinermut tunngasumi annertunerumik paasisaqarit.

SKABELONI Suliamut ilinniagalinnik attaveqataasunik peqataatitsineq

Isumagininnikkut misissuinerup suliarineqarnerani attaveqarfiit suliamik ilinniagalit akuutinneqassapput. § 2-mi allassimavoq ulluunerani paaqqinnittarfiit, atuarfiit, politiit, peqqinnissaqarfik pisortallu oqartussaasut susasaqartut, meeqqamik angajoqqaavinilluunniit ilisimasaqartut, ilisimasaat pigineqareersut misissuinermi ilanngunneqassasut. Iliuusissat pilersaarutip suliarineqarnerani malitseqartitsinermilu, attaveqarfiit suliamik ilinniagalit akuutinneqarnissaat pitsaasuvoq.

Attaveqarfiit suliamik ilinniagalit tassaapput meeqqamut ilaqutariinullu attaveqartut, soorlu ulluunerani neqeroortini perorsaasut, ilinniartitsisut kiisalu ingerlatsivinni allani sulianik suliarinnittut, politiit kiisalu peqqinnissaqarfik. Sulianik ilinniagalit, peqataatinneqarnerisigut, meeqqamut ilaqutariinullu tamakkiisumik isiginninnissamut, aammalu meeqqat ilaqutaasullu atungarisaannut tapersersuinissamut iliuuseqataasinnaapput..

Qanoq ilisukku qanorlu, suliamik ilinniagalit peqataatinneqassappat?

Suliamik ilinniagalinnik peqataatitsineq assigiinngitsutigit pisinnaavoq. Taakkununga ilaavoq allaaserinninnikkut paasissutissat, tamatumani isumagininnikkut misissuinermit atugassanik meeraq inuusuttorluunniit pillugu assersuutigalugu ulluunerani paaqqinniffimmit, atuarfiimmit peqqinnissaqarfimillu paasissutissanik piniarnikkut. Alla tassaavoq attaveqarfiit suliamik ilinniagalit ataatsimiitinneqarnerat aammalu oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnerat aqquutigalugit attaveqarfinnik suliamik ilinniagalinnik peqataatitsineq.

Attaveqarfiit suliamik ilinniagalit malitseqartitsinermit atatillugu aamma peqataatinneqartariaqarput. Tamatumani ikiorsiinermit aallartitsinerup kingorna meeqqap qanoq ingerlanera pillugu paasissutissiinnikkut, attaveqarfiit suliamik ilinniagalit tapersiisnaapput. Malitseqartitsineq pillugu kapitali 6-imi annertunerumik paasisaqarit.

Suleqatigisat

Suliamik suliarinnittut arlalinnik suleqateqarsinnaavoq. Assersuutigalugu nakuusernermit suliaq pineqartillugu suliamik ilinniagalit atuuffiit suusinnaanerat, ataani allasimasuni assersuusiorfigineqarpoq. Attaveqarfiit suliamik ilinniagalit pisariaqarfiaqatigut peqataatinneqarnissaat suliamik suliarinnittup eqqumaffigissavaa.

Politiit atuuffiat

Suliani nakuusernermit kinguaassititigullu innarliinnermit tunngasuni politiit ingerlaannaq peqataatinneqalissapput. Pinartumik pisut tamakku ilaatigut pisinnaasarput angerlarsimaffimmi meerartaqartumi nakuusertoqaraangat, meeqqap ulorianartorsiortinneqarneranik aamma kinguneqartumik. Isumannaatsuutitsinissaq, eqqissimatitsinissaq torersuutitsinissaq – inatsisit eqqortinneqarnerannik nakkutiginninnissaq aammalu paasiniaannikkut malersuinikkullu inatsisinik unioqqutitsisut iliuuseqarfiginnissaat politiit suliasaraat. Assersuutigalugu matuersaaserfiup taarserneqarnissaanut matullu isaariap isumannaallisarneranut ikiuunnermikkut, nakuusertoqaaqqinnissaa politiit pinaveersaartissinnaavaat.

Angerlarsimaffimmi aamma/imaluunniit aappariinni pineqatissiisutaasinnaasumik nakuusertoqarsimasooq ilimagissallugu tunngavissaqarpat nalunaarutiginnittoqarneratigut politiit paasiniaasinnaapput namminerluunniit paasiniaanermit aallartitsisinnaallutik.

Pisortani atorfeqartut allat assigalugit politiit sakkortusisamik nalunaaruteqarnissamik pisussaaffeqarput, meeraq timikkut tarnikkulluunniit nakuuserfigineqartoq imaluunniit allatigut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisoq ilisimalerunikkut, taamaattoqarneraluunniit ilimagissallugu tunngavissaqarsorigunikkut.

Meeqqamik paarsinerluttoqarneranik, nakuuserfiginnittoqarneranik kinguaassititigulluunniit innarliisoqarneranik nalunaarutiginninnermit tigusaqartoqarnerani, nalunaarutiginnittoqarnera pillugu politiit ilisimatinneqassapput.

Peqqinnissaqarfiup atuuffia

Inuit nakuuserfigineqartut, peqqinnissaqarfimmi nakorsanit ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsisinnasarpot. Pinartumik pisornerani aammalu nakuuserfigineqarnerup kinguneratut nakorsamik ikiorneqarnissaq pisariaqartinneqarsinnaasarpot.

Skadestue/napparsimavik

Napparsimavimmi sulisut timikkut ajoqusernerusinnaasut misissussavaat suliarissallugillu aammalu nakuuserfigineqarnerup nalunaarutigineqarnissaa pillugu nakuuserfigineqartoq oqaloqatigisariaqarlugu. Napparsimavimmi sulisut politiitulli periarfissaqarput. Tassa pisariaqartitsisoqarnerani isumagininnikkut oqartussanut attaveqarsinnaapput, soorluttaaq qimarnguinnut assigisaanulluunniit attaveqartitsinissamut periarfissaqartut. Qimarnguinnukaassisulli tassaagajupput politiit. Inuk timikkut innarlarsimappat, naapparsimavimmi nakorsamilluunniit passunneqarnissamik pisariaqartitsilluni, nakuuserfigineqarnerminik oqaluttuarnissaa pinngitsoortinniarlugu, nakuuserfiginnittup pisut ilaanni ilagisinnasarpaa. Nakuusertoqarsimanera pasitsaanneqartillugu nakuusersimasooq ilaqutaasulluunniit nakorsamit anillaqquneqarsinnaapput.

Nakorsaq

Nakorsap nakuuserfigineqarsimasut, misigisaat pillugit oqaloqatigisariaqarpai, ilinniakkanilu tunngavigalugu ilisimasani atorlugit naliliiffigalugu nakuuserfigineqarsimasoq nalaatani pillugu ajornartorsiornersoq ikiorneqarasuarnissaminillu pisariaqartitsinersoq.

Nakuusernerup kingunerisaanik ajoqusernernerik ilisimasat pasitsaassalluunniit uppersaasarnissaannik nakorsap isumaginnissaa pingaaruteqarpoq, uppersaatimmi kingusinnerusukkut eqqartuussivimmi suliarinninnermi uppersaatit atorneqarsinnaammata. Nakuuserfigineqarnerup nalunaarutigineqarneranut atatillugu uppersaatinik qulakkeerinnaissaq siunertaralugu politiit, nakuuserfigineqartoq qinnuigikkajuttarpat nakorsamit misissorneqarnissaanik.

Kiisalu nakuuserfigineqarnerup kingunerisaasa katsorsarneqarnissaat pisariaqartinneqarpat tarnip pissusaanik ilisimasalimmut, tarnip pissusaanut nakorsamut allatulluunniit ikiorsiinissamut innersuussinissamut, nakorsaq periarfissaqarpoq.

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinneranni peqataasut

- Atuarfik
- Peqqinnissaqarfik
- PPR
- Misi
- Politiit
- Pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik
- Suliffissarsiuussisarfik
- il.il.

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinneranni paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnissaannut Inatsisartut peqqussutaat nr. 14, 1. november 1982-meersoq

§ 3-mi taaneqarpoq oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnissaanni, minnerpaamik piumasarineqartoq najukkami peqqinnissaqarfup, meeqqat atuarfiata kiisalu isumaginninnermik ingerlatsiviup sinnisaasa, aalajangersimasumik ataatsimeeqatigiittarnissaat malittarisasaqartinneqassasoq, kiisalu imm. 2 naapertorlugu politiit, pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik, suliffissarsiuussisarfik kiisalu ilaqutariit illuat suleqatigiinnermi peqataatinneqarsinnaasut.

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnissaanni siunertarineqarpoq, oqartussaasoqarfiit meeqqat inuusuttullu, innarluutillit kiisalu inuit atugarisamikkut inuutissarsiornikkullu ajornartorsiutillit pillugit suliasat suliarinerini paasissutissanik isummanillu paarlaasseqatigiinnermikkut aalajangiiniarnerminnut pitsaanagerusumik tunngavissaqalisasut, aammalu oqartussaasoqarfiit ataasiakkaat suliniutaat ataqatigiissarneqassasut. (tak. § 4).

Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit pisariaqartitsineq naapertorlugu ataatsimiitsinneqarsinnaapput aammalu suliap ingerlanerani tamarmi oqartussaaqarfinni assigiinngitsuni suliallit ilisimasaasa ilanngunneqarnissaannik isumaliutiginnittuarnissaq pitsaasuummat.

Attaveqaatit ataatimiitat imaluunniit suleqatigiiffiit sanilliunneqarsinnaasut allat, peqqussut manna naapertorlugu pilersinneqartut, oqartussaasoqarfiit suleqatigiinnermi peqataasut sinnerlugit namminerisaminnik aalajangiisinaassusilerneqarsinnaanngillat. (§ 5 naapertorlugu aalajangisinnaanngillat) Tassa aalajangiisinaasoq tassaavoq kommmunalbestyrelsi.

Kommunimi isumaginninnermut allaffik suleqatigiinnut pilersinneqartunut allattoqarfiussaaq. (tak. § 6) Tamatuma kingunerisaanik kommuni tassaavoq oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit ataatsimiitsinneqarnissaannut

aggersaasussaq suleqatigiinnermillu pilersitsisussaq. Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinneranni peqataasut tassaagajuttarput kommunimi pisortat. Tamatumunnga killissarititaasunik kommuni aalajangersaassaaq. Meeqqat ilaquttallu ataatsimiinnerni taakkunani peqataaneq ajorput.

Paasissutissanik paarlaasseqatigiinnermut assersuut:

Meeqqanik inuusuttunillu suliassanik suliarinninnerup siammasissuunissaa pitsaasuunissaalu eqqarsaatigalugit, suliamik suliarinnittup sunik eqqumaffiginnissaa matuma kinguliani assersuusiorfigineqarpoq. Meeqqanik inuusuttunillu, aammalu matuma kinguliani Danny pillugu assersuummi, pitsaanerpaamik tapersersuinissami ataqatigiissaarineq paasissutissanillu tunioraanneq qitiulluinnarpoq.

Danny 12-inik ukioqartoq oqaluttuarpoq:

"Taamani sisamanik-tallimanik ukioqarallarama anaanaga ataatagalu akuttunngitsumik imertarput kamaattarlutillu. Amerlanertigut innartinneqareersimasarpunga nipiliornerannilli itertinneqartarlunga. Ersillunga qiasarpunga, tusaarnerli ajorpaannga. Ingisatsinnit anisarpunga arpallungalu qimaallunga. Arpassuataartarpunga – ungasissumut illoqarfik qimallugu, tasanilu politiit nanisarpaannga angerlaallungalu. Arlaleriarujussuarluni taama pisoqartarpoq ... (unillatsiarpoq eqqarsarluni – qungujuppoq) Politiit biliinut ilaaneq pik-kugisarpa – (eqqarsarpasippoq) – paasisinnaaviulli politiit angarlaatiinnartarmangga, uffa takusinnaallugu angerlarsimaffitsinni pissutsit qanoq innersut?"

Oqartussaasoqarfiit assigiingitsunik suliallit suleqatigiin-
nerat ulluinnarni sulineq akimorlugu ingerlanneqassaaq,
taamaalilluni nalinginnaasumik sulinerikkut ilaqutariinnik
ilisarismannittut ataatsimoorlutik suleqatigiittut pilersinne-
qassallutik, tassanilu sulinerminnik ataqatigiissaarinerikkut
ilaqutariit ataatsimoorlumik atugaannik sapinngisamik pi-
tsaanerpaamik qulakkeerillutik. Ataatsimoorlutik suleqatigiini
ni peqataassapput suliassaqrfinnit tamaneersut meqqamut
ilaqutariinnullu pingaaruteqartut. Suliassanik suliarinnitoq
ataatsimoorlutit suleqatigiinni aqutsisuusaaq, atorfeqarti-
taaninilu malillugu tassaassalluni aalajangiinnaassuseqar-
toq/kommunalbestyrelsi/isumaginninnermut ataatsimii-
tiaq. Ataatsimoorlumik suleqatigiit pilersinneqannginneranni
ilaqutariit akuersinerannik pissarsiniarnissaq akuutinneqar-
nissaallu suliassanik suliarinnittup akisussaaffigaa, amerla-
nertigullu tassaasarluni ataqatigissaarisooq.

Ataatsimoorlumik suleqatigiinni ilaasortat allat tassaasin-
naapput ulluunerani paaqqinniffimmi sulisut, meeqqanik
peqqissaasoq, tarnip pissusianik ilisimasalik, ilinniartitsisoq,
nakorsaq politiilluunniit. Taakku tamarmik ilaqutariinnut at-
uumassuteqarsinnaasarput, taamaalillutillu suleqatigiinner-
mi pingaaruteqarlutik. Taakku tamarmik ilaqutariinni ilaasoq
minnerpaamik ataaseq pillugu pingaarutilinnik ilisimasaqar-
put.

Ataatsimoorlumik suleqatigiit akuttunngitsumik ataatsimiillu-
tillu ataqatigissaarisarput, taamaaliornikkut ataasiakkaat
qanoq siunertalimmik iliuuseqarnerat tamanit ilisimaneqar-
tuarsinnaaqullugu. Taamaaliornikkut ataatsimoornerup
pissarsissutaanerunissaa atorluarneqartarpoq, ataatsimoor-
lumik suleqatigiit nukissaat ataasiakkaat immikkoorlutik
piginnaasaannit annertuneruvoq. Suleqatigiinnikkut isumas-
sarsioqatigiinnikkullu pilersitsisinnaassuseqarneq ineri-
artinneqartarpoq piviusunngortinneqarsinnaasullu anner-
tunerulersarlutik.

Ataatsimoorlumik suleqatigiinni sulineq ataatsimoorlumik
suleqatigiinni ilaasortat ataasiakkaat akornanni ataqatigi-
ininnermik tunngaveqartariaqarpoq, taamaattumillu
aalajangiisuulluinnarpoq peqataasut ataasiakkaat ataatsi-
moorfimmi peqataasutut imminnut isiginissaat, taamatullu
ataatsimoorfimmi atuuffimminnik killiffissiuinnaanissaat
nassuiaasinnaanissaallu.

Sulisut ataasiakkaat ilisimasaat sulisut sinnerisa ilisima-
saannut ataqatigiissinneqassapput, taamaaliornikkut
ataatsimoorlumik suleqatigiinni ilaasortat akornanni pisut
atorluarneqarlutik, taamaalillunilu ilisimasat ataatsimoorlumit
tunngavigalugit kikkut qaqugu qanorlu sulerinissaat pillugu
sulinissamut pilersarusiortoqarluni.
Kinaluunniit namminersorluni pilersarusiornikkut killiliun-
neqartut qaangerlugit iliuuseqarsinnaanngilaq, killiliussalli
iluanni pilersitsisinnaassuseqarnermik takutitsinissamut
annertuumik periarfissaqarpoq. Ataasiakkaat suliatigut pigin-
naasaminnik sapinngisamik annertunerpaamik takutitsissap-
put, taamaattumillu ataasiakkaat tamarmik suliassaraat
ataatsimoorlumik pilersaarummi nammaqatigiinnissap aam-
malu suliassap ilaani nammineq suliassami unammilligassat
oqimaaqatigiissinneqarnissaat.

Sulisut ataasiakkaat ilisimasaat sulisut sinnerisa ilisimasaan-
nut ataqatigiissinneqassapput, taamaaliornikkut ataatsi-
moortumik suleqatigiinni ilaasortat akornanni pisut atorlu-
arneqarlutik, taamaalillunilu ilisimasat ataatsimoorlumit
tunngavigalugit kikkut qaqugu qanorlu sulerinissaat pillugu
sulinissamut pilersarusiortoqarluni.

Kinaluunniit namminersorluni pilersarusiornikkut killiliun-
neqartut qaangerlugit iliuuseqarsinnaanngilaq, killiliussalli
iluanni pilersitsisinnaassuseqarnermik takutitsinissamut
annertuumik periarfissaqarpoq. Ataasiakkaat suliatigut pigin-
naasaminnik sapinngisamik annertunerpaamik takutitsiss-
apput, taamaattumillu ataasiakkaat tamarmik suliassaraat

ataatsimoorlumik pilersaarummi nammaqatigiinnissap aam-
malu suliassap ilaani nammineq suliassami unammilligassat
oqimaaqatigiissinneqarnissaat.

Nalilersuinerit pilersarusiornerillu ataatsimiiffiungaatsiartari-
aqarput. Tamatuma kingorna ataatsimoorlumik suleqatigiin-
ni ilaasortat ataasiakkaat atuuffitik naapertorlugit iliuuseqar-
tarput, tullissaanillu ataatsimiinnermi alloriarnissat tullit
pilersarusiorneqannginneranni nalilersuisoqaqqittarpoq.
Pinerit tamaasa pissutsit nutaat isummerfigisassaasarput
paasinarsisarporlu pilersaarutit ilaat piviusunngortinneqar-
sinnaasimannngitsut. Tamatumunnga pissutaasoq amerla-
suutigut pingaaruteqarpallaarneq ajorpoq, pingaartumillu
piviusunngortitsisinnaasimannnginnermut pisuutsitsinissaq
pingaaruteqarneq ajorpoq. Pingaaruteqartoq tassaavoq
aqqutissamik nassaarnissaq, tamannalu pisinnaassappat
nalilersuisarnissaq pisariaqartinneqarpoq, taamaattumillu
aallaqqaataaniilli anguniagaqarnissaq pingaaruteqarpoq,
tamannalu aallaavigalugu aqqaatani anguniagassat naaper-
tuuttumik amerlassusillit aalajangersarlugit. Ataasiakkaat
suliassaminni anguniagaqarput (anguniakkap ilaatut).

*(Najoqqutarisaaq: Livsmod af Conni Gregersen – Milik publish-
ing, 2010)*

Danny pillugu ataatsimoorlutik suleqatigiit ataatsimeeqatigiittarnerat assersutugalugu ima isikkoqarsinnaavoq:

Suleqatigiit suleriaatsitut:

1. Suliassanik agguataarilluni ataqatigiissaarillunilu ilaqutariit misissuiffiginerat

Dannyp oqaluttuaa misissoruk

Kina sulerssava?

- Suliassamik suliarinnittoq – ilaqutariit atugaat pillugit ilaqutariinnik oqaloqateqassaaq – meeqqamik angajoqqaanillu oqaloqateqassaaq.
- Atuarfik / Ilinniartitsisoq – Dannyp atuarfimmi inissisimaneramik nalilersuissaaq – atuarfimmi qanoq ingerlava.
- Politiit – ilaqutariinni nakuuserarnermik misissuisapput – nakuuserneq unnerluutigineqarsimava?
- Peqqinnissaqarfik – peqqissutsimik misissuissaaq.
- Ilaqutariit illuat – ilaqutariinni ajornartorsiutit pillugit ilaqutariit qanoq suleqatigineqarsinnaappat aammalu angerlarsimaffimmi imigassamik atornerluineq nakuuserarnerlu qanoq iliuuseqarfigineqarsinnaappat.

2. Atassuteqaatit ataatsimiinnerat:

Sulianik ingerlatsisut tamarmik missuineramik nalilersuinermillu inernerinik saqqummiussissapput.

3. Ataatsimiinneq aalajangersaaffiusoq:

- Iliuussat?
- Avatangiiserisani qanigisani oqartussat sorliit kikkunnit attaveqarfigineqassappat?
- Najukkami oqartussat ataatsimeeqatiginerat?
- Akisussaasutut suleqatigiit?
- Ataatsimoortumik allakkatigut nalunaaruteqarneq? Oqartussanut sorlernut?
- Ilaqutariinni iliuutsit ingerlateqqinnissaanni ataqatigiissaarisussamik toqqaaneq.

4. Nalilersuilluni ataatsimiinneq:

Suliassap ingerlasup naammassineqarsimasulluunniit naliliiffigineqarneramik misissuineq. Tamatumani siunertaavoq suliassat assingusut eqqarsaatigalugit sulinerup ilinniarfiginissaa.

Pisumi pineqartumi atuisunik sullissinerup siamasissuunissaa pitsaasuunissaalu anguniarlugu sulisut suliassamik ilinniagallit suleqatigiissinneqarput. Ataqtigiisaarineq paasissutissanillu tunioranneq qitiulluinnarput. Suliqaarnermi oqartussaasunut assigiinngitsunik suliaqarfusunut sulianillu ingerlatsisunut ataqtigiissaarinissamik pisariaqartitsineq aallaaviuvoq.

Attaveqarfiit ataatsimiinneri

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 21, imm. 4 nr. 1

Attaveqarfiit ataatsimiinneranni, aaqqiissutissat, aaliangiinissat ikiorsiissutissallu qitiutinneqartarput. Peqataasut aaqqiissutissatut isumassarsianik siunnersuuteqartarput taakkulu oqaluuserisarlugit. Attaveqarfiit ataatsimiinneratigt pissutsit allatut takunissaat ajornartorsiutillu allatut aaqqinnissaat periarfissinneqartarpoq. Attaveqarfiit ataatsimiinnerisigut peqataasut akornanni suleqatigiinneq siuarsarneqartarpoq. Attaveqarfiit ataatsimiinnerat atorineqassaaq, meeraq pillugu isumakuluuteqarnermi, suleqatigiissutiginissaata pilersinneqarnissaa, ataqtigiissarneqarnissaalu, iluaqutaasussatut nalilerneqarpat. Pisuni ilaqutariit kommuninilu oqartussat (assersutugalugu ulluunerani paaqqinniffiup, atuarfiup isumaginninnermik ingerlatsiviup) akornanni suleqatigiinnerup unittoornerani, attaveqarfiit ataatsimiinnerat suleqatigiinnerup pitsaanerulernissaanut tunngavissiinnaavoq.

Aammattaaq attaveqarfiit ataatsimiinneri pinaveersaartitsiniutitut ikiorsiissutitullu atorneqarsinnaapput. Pinaveersaartitsiniutitut atorneqarpata isumaginninnermik misissuineramik kiisalu iliuussatut pilersaarummik suliaqarnissaaq inatsisitigut piumasaqaataangilaq.

Attaveqarfiit ataatsimiinnerisa pinaveersaartitsiniutitut atorneqarnerannut tunngatillugu, oqartussani attaveqaatit, ataatsimiinnissamik aallartitsisuunissaat inatsisitigut piumasaqaataangilaq. Tamatuma kingunerisaanik atuarfik, ulluunerani paaqqinniffiit oqartussallu allat attaveqarfiit ataatsimiinnissaannut aggersaasinnallutillu ingerlatsisinnaapput. Suliamik suliarinnittoq oqartussaasut sinnerlugit atuunnini pissutigalugu, pisuni amerlasuuni attaveqaataasaaq (attaveqarfiit ataatsimiinnerat ikiorsiissutitut atorneqartillugu), taamaattorli attaveqarfiit suliamik ilinniagallit sinnerisa attaveqaataannissaat mattunneqangilaq.

Qanoq ilisukkut attaveqaatit ataatsimiinnerannik ingerlatsisoqassava?

Meeqqap inuusuttulluunniit ajornartorsiuteqarneramik takunnittoq iliuuseqarnissaminut, ajornartorsiutillu qaangeriarnissaanut peqataanissaminut akisussaavoq (-qataavoq). Suliamik ilinniagalik naliliippat meeraq ingerlalluannitsoq pitsaangitsumilluunniit ineriartortoq, tamanna pillugu suleqatit qullersarisallu oqaloqatigineqassapput. Suliamik ilinniagallip/suliffeqarfiup angajoqqaat meeqqallu oqaloqatigineqarnissaat isumagissavaa. Ajornartorsiuteqarnermi suliamik ilinniagallit amerlanerusut akuutinneqarnissaat pisariaqartoq nalilerneqarpat peqataasussatut naleqquttut attaveqarfiit ataatsimiinnissaannut aggersarneqassapput. Attaveqarfiit ataatsimiitinnissaat suliniutigineqalersinnagu, paasissutissat isertuussassat ingerlateqqinneqarnissaannut angajoqqaat akuersinerat allaganngorlugu piinarneqassaaq, angajoqqaanik suleqateqarneq ajornartorsiutitaqarsimangippat, meeqqanik tapersersuinermit inatsimmi § 51 naapertorlugu suliamik ilinniagallit meeraq pillugu paasissutissanik akunnerminni paarlaasseqatigiissinnaapput, tamanna siusissukkut pinaveersaartitsiniarluniluunniit suliniarnerup ilaatut pisariaqartutut isigineqarpat.

Angajoqqaat akuersinerat sulinermit tunngavittut

Attaveqarfiit ataatsimiinnerat angajoqqaat paaseqatigilluinnarlugit piviusunngortinneqassaaq, taamaattumillu angajoqqaat ataatsimiinnerni peqataasassapput. Angajoqqaat suleqataanissamut piumassuseqarneranni, tapersersornissaat ajornannginnerusarpoq. Angajoqqaat peqquteqarlutik ataatsimiinnerni peqataanngitsoorsinnaapput. Sulisut ulluinnarni meeqqamut tunngatillugu assigiinngitsunik suliaqartut suliniutiminnik ataqtigiissaarinisigut pitsaanerumik angusaqartoqarsinnaasoq angajoqqaat amerlanerit paasilluarsinnaasarpaat.

(Najoqqutarisaaq: Tværfagligt samarbejde – af Kirsti Lauvås og Per Lauvås – Forlaget KLIM 2013)

Taamaattumik pingaaruteqarpoq paasissutissanik ingerlatitseqqiinissamut angajoqqaat atsiorlutik akuersissuteqarsimanissaat. Angajoqqaat akuersinerat ingerlatsiviit akuusullu assigiinngitsut akornanni paasissutissanik ingerlatitseqqiinissamut iluaqutaavoq. Eqqumaffigeqquneqassaaq angajoqqaat akuersisimappata akuersisimangippataluunniit, attaveqarfiit ataatsimiinnerannik ingerlatsisoqarsinnaammat, suliamilli ilinniagallit amerlanerit akuliutsinneqarnissaannik pisariaqartitsisoqarneranut tunngatillugu sapinngisamik angajoqqaat ilisimatinneqassapput.

Peqataasut

Ajornartorsiutip suunera sulisullu sorliit suliamut akulerusimanersut apeqqutaallutik, ataatsimiinneq suliamut attuumassuteqartunit inuttalersorneqassaaq. Angajoqqaat meeqqamik inuunerannut ineriartornerannullu akisussaasuupput, aallaavittullu ataatsimiinnerni peqataajuartassallutik. Angajoqqaat akulerutsinneqassapput akisussaqaataaneq suleqatigiinnerlu qulakkeerumallugit. Ataatsimiinnerit ilaanni inuusuttuaqqat peqataatinnaasaat iluaqutaasinnaavoq, pingaartumik siunissaannut tunngasunik isumaqatigiissuortoqassatillugu. Ilinniarsimasut kikkulluunniit, meeqqanik suliaqarfimmiittut, akimortumik aaqqiissuteqarnissaq qulakkeerumallugu ataatsimiinnissamut aggersaasinaapput. Meeqqap angajoqqaavisa saniatigut peqataasussat ukunaninngaaneersinnaapput:

- Meeqqerivik/Angerlarsimaffimmi paarsisoq
- Sunngiffimmi ornittagaq
- Atuarfik
- Majoriaq
- Nunaqarfiit allaffiat (atuarfik/isumaginneq/meeqqanik paarsivik/peqqinnissaq))
- Ilaqutariinnik sullissivik
- Isumaginnittoqarfik
- MISI
- Ilaqutariit meeqqanik paarsisartut
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik (Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartoq, kommunimit, imminut pigisoq)
- Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfik
- Peqqinnissaqarfik
- Kigutileriffik

- Politiit
- Pinerluuteqarsimasunik isumaginnittoqarfik (inissisarfimmiittut meeraat eqqarsaatigalugit)
- Peqatigiiffiit (meeqqat sumiginnarneqartut pillugit suliniuteqartut imaluunniit timersorneq atorlugu pinaveersaartitsinermik suliaqartut)
- Allat

Ataatsimiigiaqquneqartut tamarmik **peqataasussaaitaapput**. Angajoqqaat suleqataajumanngippata, attaveqarfiit aaliangertariaqarpaat, suliap qanoq ingerlariaqqinnissaa. Meeqqamut pitsaanerpaaq anguniarneqartoq eqqarsaatigalugu attaveqarfiit iliuuseqartariaqarput.

Angajoqqaat kissaatigissappassuk, ilaqutaasut kammalaa-taasulluunniit ataatsimiinnermut peqataanissaat, tamanna periarfissinneqarsinnaavoq, taamaattorli ilaqutariinni inersimasuusut, taakkualu suliamik suliarinnittui aggersaanermi qitiutinneqassapput.

Attaveqarfiit ataatsimiinneranni suliamik ilinniagallit peqataasapput (taakku tassaasinaapput ilinniartitsisoq, perorsaasoq oqartussaqaarfiillu allat). Ilaqutariinnik aqutissioqatigiisitsinermi ilaqutariit immaqalu inuit qanigisat aqutissioqatigiisitsinermi peqataasarput.

Siunertaq

Matuma kinguliani allasimasut tassaapput, attaveqarfiit ataatsimiittarneranni killiffinnut assersuutit. Siunertarineqarpoq ataatsimut isiginninnerusumik piumasaqarfiusumillu angajoqqaat oqartussallu, meeqqanik sullissisuusut akornanni suleqatigiinnissaq. Ilitsersuummi siunnersuuteqarfigineqarpoq, meeqqap ajornartorsiornerani, meeqqap pisariaqartumik ikiorneqarnissaata qulakkeerneqarnissaanut aammalu angajoqqaat/ilaquttallu suleqatiginissaat. Meeqqamut tunngasumik pissutsit ajornakusoortut aaqqinniarnissaanni suleqatigiinnissami angajoqqaat/ilaquttat pinngitsoorneqarsinnaanngillat.

Ajornartorsiutit

Ajornartorsiutaasut allatorneqassapput, inuuniarnikkut, tarnikkut nalinginnaasumilluunniit ajornartorsiutaappata (peqataasut sunik isummerfiginninnissaat ersersinniarlugu – suliaasaqarfimmini ajornartorsiutaasut kisiisa peqataasut amerlanersaasa ilisimasaqarfigisarpaat).

Aaqqiiniutissat:

Aaqqiiniutissatut siunnersuutit pingaarnersiornagit tamarmik allatorneqassapput. Ataqtigiissaarisup qulakkiissavaa peqataasut tamarmik isummaminnik annissinissaat aammalu suliamik qanoq isiginninnerisa isumaqarnerisalu pingartinneqarnissaat. Peqataasut aaqqiissutissatut siunnersuutit assigiinngitsut oqaluserereerlugit, aaqqiiniutissatut siunnersuutit peqatigiillutik piviusunngortikkusutatik toqqassavaat.

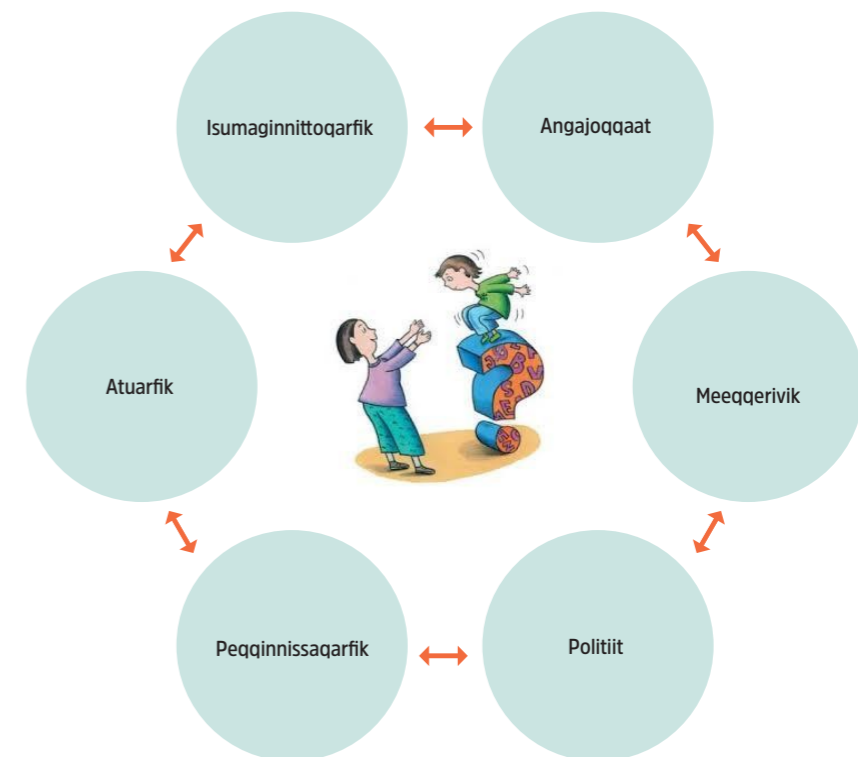
Aalajangiineq:

Attaveqarfiit ataatsimiittarnerini peqatigiilluni aalajangiisarneq aallaavineqartassaaq. Aaqqiissutissatut siunnersuutit peqataasunit naleqquttutut piviusorsiorlutullu misigineqarnissaat pingaaruteqarpoq. Pissusissamisoorpoq aaqqitassat nukinginnarnerit siulliullugit iliuuseqarfigineqarpata. Attaveqarfiit ataatsimiinnerini tullerni aalajangiinerit pitsaasuusimanersut nalilersorneqartassaaq.

Ataqtigiissaarisooq:

Attaveqarfiit ataatsimiinneranni siullermi aalajangerneqassaaq kina suliami ataqtigiissaarisuussanersooq. Ataqtigiissaarisooq tassaasariaqanngilaq suliamik aallartitsisoq, tassaasinnaallunili suliaasaqarfiit akimorlugit suleqatigiilluni suliap aaqqissuunnissaanut piukkunnaateqartoq. Ataqtigiissaarisup suliasai makkuupput:

- Ataatsimiinnissamik piareersaaneq ataatsimiigiaqqusi-nerlu
- Attaveqarfiit ataatsiminnissaannut immersugassamik paasissutissanik pigineqareersunik immersuineq
- Ataatsimiinnermik aqutsisuuneq
- Peqataasut suleqatigiinnerminni imminnut qanoq naatsorsuuteqarnerannik ersarissaaneq
- Ataatsimiinnermi aqutsisutut peqataasut imminnut ataqqinnittumik pissuseqarnissaannik isumaginnineq
- Angajoqqaat ataatsimiinnermi peqataasinaanngippata ataatsimiinnissaq kinguartinneqassanersooq ataqtigiissaarisup nalilissavaa
- Suliniutinik ataqtigiissaarineq isumaqatigiissutillu piviusunngortinneqarnerannik nakkutilliineq

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiinneq

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 21, imm. 4, nr. 1

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiinneq, isumaginninnik-kut suliaqarnermi, sulinermi periutsit atorsinnaasutut, Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutisoqarfimmit isigineqarpoq. Periutsemi aallaaviuvoq ilaqutariinnik aqqis-suusseriaaseq, tamannalu nunatsinni ilaqutariinnut kulture-rineqartumut tulluurtuuvoq. Periutsemi nukissat aamma qitiutinneqartarput, tamatumani meeraq inuusuttorluunniit ikiorniarlugu, qanoq iliortoqarnissaanik pilersaarusiortut tas-saarput, angajoqqaat attaveqarfik peqatigalugit. Ilaquta-riinnik aqutissioqatigiissitsinik ilaqutariit meerarlu oqaa-seqarnissamut periarfissinneqartarput, tamatumani siumut isigisumik, qanoq pisoqarnissaanik aalajangiinissamut peri-arfissaqarlutik.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinerup siunertaraa, mee-qap inuusuttullu qitiutinneqarnissaat aammalu peqataatin-neqarnissaata qulakkeerneqarnissaa. Meeqqap, ilaqutariit attaveqarfiillu ilisimasaasa, piginnaasaasa nukissaasalu suus-susersinissaat atornissaallu. Isumaginninnermut ingerlatsivik suleqatigalugu aqqiissutissat suunerisa aalajangernissaan-nut akisussaaffimillu tigusinissamut attaveqarfiit periarfis-sinneqarnissaat. Aamma anguniagaavoq aqqiissutissanik, ungasinnerusoq isigalugu attanneqarsinnaasunik nassaar-niarnissaq aammalu peqatigiinnermik tatigeqatigiinnermillu tunngaveqartumik ilaqutariit isumaginninnermullu ingerlatsi-viup akornanni suleqatigiinnermik pilersitsinissaq. Ilaquta-riinnik aqutissioqatigiissitsineq pinaveersaartitsiniutitut aammalu ikiorsiissutitut atorneqarsinnaavoq. Pinaveersaar-titsiniutitut atorneqarpat isumaginninnik misissuinnermik kiisalu iliussissatut pilersaarummik suliaqarnissaq inatsisiti-gut piumasaqaataangilaq.

Pinaveersaartitsiniutitut suliniuteqarnermut atatillugu ilaqu-tariinnik aqutissioqatigiissitsinerup oqartussaasunit aallar-tinneqarnissaa piumasaqaataangilaq. Tamanna isumaqar-poq, atuarfik, ulluunerani paaqqinniffik ingerlatsiviilluunniit allat pinaveersaartitsiniutitut ilaqutariinnik aqutissioqati-giissitsinissaat.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinerup ilaqutariinnut iluaqutaa tassaavoq taakku akuutinneqarnerat aammalu meeqqanut tassaalluni sunniuteqaqataatinneqarnerat. Sul-iuteqartumut kingunera, tassaavoq taassuma suliassakin-nerulenera, tassa suliassap annertunersaa ataqatigiissaari-sumit isumagineqartarmat. Meeraq inuusuttorluunniit pillugu aqutissioqatigiinnermi, kikkut peqataanissaat pillugu ata-qatigiissaarisup angajoqqaat oqaloqatigissavai. Ataqati-giissaarisup ilaqutariit attaveqarfiillu pulaassavai ilaqutariin-illu aqutissioqatigiissitsinerup aggersaassalluni ataatsi-miinnermilu qaaqqusissuulluni il.il. Tamanna kommunimut aningaasatigut iluanaarutaassaaq, taamaaliornikkummi isumaginninnermut aningaasartuutissat sipaarutaasarmata.

Nuna tamakkerlugu inissiinerit ikilisarneqarnissaat Naalak-kersuinikkut aalajangerneqarpoq. Nuna tamakkerlugu inissi-nerit ikilisinneqarnissaannut ilaqutariinnik aqutissioqatigiis-sineq periusissat ilaattut Pitsaaliuinnermut Isumaginninner-mullu Aqutisoqarfimmit isigineqarpoq.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinerup periutsit atorne-qarnera, New Zealandimi ineriartortinneqarpoq, tasanilu periuseq 1989-imiilli inatsisitigut pisussaaffiulerpoq. Maan-nali periuseq nunani allani amerlasuuni atorneqalerpoq, soorlu Tuluit Nunaanni, Sverigemi, Norgemi Qallunaaq Nunaannilu.

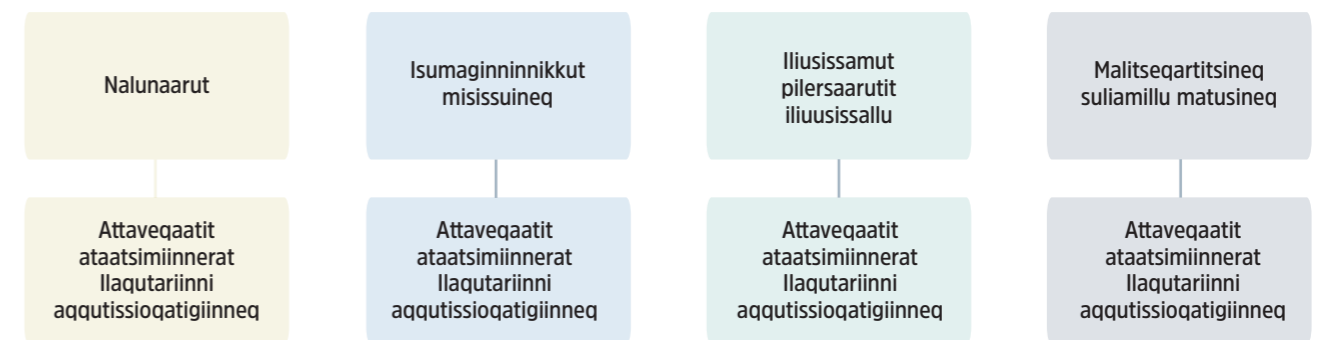
Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsineq aalajangiinissamut periusiuvoq, meeraq immikkut ajornartorsiuteqarpat atorne-qarsinnaasoq. Periutsip atorneqatigut suliniuteqarnissap pil-ersaarusiornissaa piviusunngortinnissaalu, ilaqutariit mee-qallu namminneq attaveqarfinnik peqateqarlutik annertuu-mik peqataaffigissavaat, soorluttaaq aalajangiinissanut sinaakkusiisuusoq aammalu tasaanani katsorsaariaaseq.

Meeqqap peqqissusia, ingerlalluarnissaa ineriartornissaalu isumakuluutigineqarpat imaluunniit ulorianartorsiorpat, ila-qutariinnik aqutissioqatigiissitsinissaq neqeroortigineqar-sinnaavoq. Periutsemi aallaavigineqarpoq ilaqutariit tamar-mik nukissanik peqarnerat, aamma ilaqutariit inuuniarnikkut ajornartorsiuteqaralarunilluunniit.

Ilaqutariinnik aqutissioqatigiissitsinermi ilaqutariit ilaqut-tatik, ikinngutitik inuillu allat meeqqap inuunerani pingaa-rutillit naapittarput. Meeqqap ilaqutariillu inuunerata qanoq pitsanngortinneqarsinnaanerata oqaluuserineqarnerani ta-akku tamarmik peqataasarput. Aqutissioqatigiinneq pisar-poq ilaqutariit aammalu attaveqarfiit suliaqarfinnit assigiin-ngitsuneersut peqataaffigisaannik.

Ilaqutariinnik oqutissioqatigiinneq pillungu atuarneqarsin-naavoq atuagaq Isumaginninnermut Aqutisoqarfimmiik immaqaluunniit nittartakkami www.iass.gl

Suliamik ingerlatsinermi attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerannik aammalu ilaqutariinnik isumasioqatigiissitsinermik atuisinnaaneq

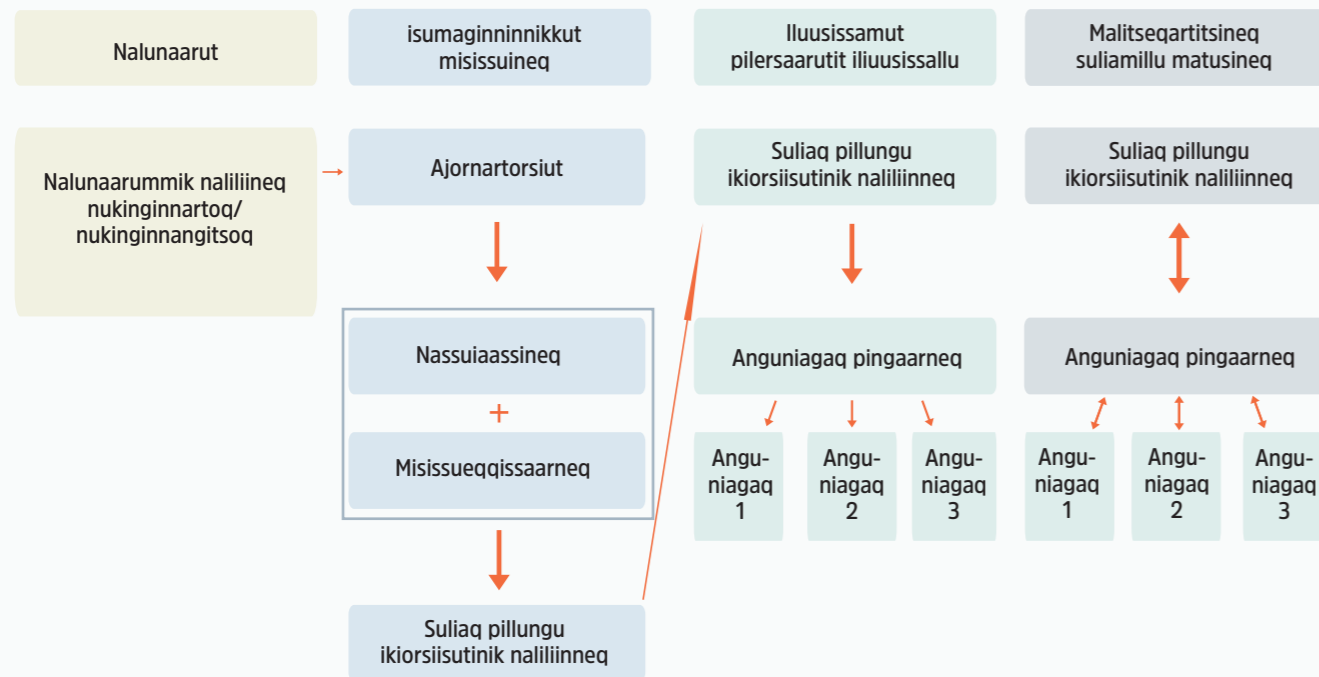

Suliamik ataqatigiissaakkamik ingerlatsineq

Kapitalini tulliuuttuni sisamani nalunaarutiginnittoqarneranit isumaginninnikkut misissuineramik iliuusissatullu pilersaarusiornermik aammalu suliamik malitseqartitsilluni suliniuteqarneq aammalu matusineq nassuiaatigineqarput.

Suliamik ataqatigiissaakkamik ingerlatsineq

Meeqqamik, ilaqqutanik inuttut ilinniagallillu attaveqaatinik peqataatitsineq

3. Nalunaarutiginnittoqarnera

Meeqqat tapersorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi Kap. 5

Nalunaarutiginnittoqarneranit, nalunaarutiginninneq piffissami siullermi naliliiffigineqartarpoq, tassa ajornartorsiutip misissuiffinera suussusersiniarneralu aallartinneqartarpoq, tamannalu suliamik ingerlatsinerup sinnerani qitiutinneqartarpoq, aqutaani iluarsiissutaasariaqartut erseqqissaataasariaqartullu ilanngullugit. Ajornartorsiutip suunerannik killiliinissaq misissueqqissaarnermi qitiutinneqassaaq.

Ajornartorsiutinik killiliineq tassaavoq, meeqqamat tunngatillugu ajornartorsiutinik isumakuluutinilluunniit pingaarnermik allaaserinneq. Ajornartorsiutinik paasinneq, ilisimasat nutaat pissarsiariortornerat ilutigalugu ineriartortinneqarlunilu erseqqissaaffigineqartarpoq. Piffissaq aallarnisarfik piffissaq eqqarsaatigalugu sivikitsuvoq, tassa isumakuluutiginnittoqarnerata isumaginnittoqarfimmit paasineqarneranit, qanoq pisoqartariaqarnerata aalajangiiffigineqarnissaanut piffissaq sivisooq atorineqartariaqanngilaq.

meeqqat ilaqaataallu inuuniarnikkut atugarliortut eqqortumik piffissaatillugulu ikiorneqarsinnaaqqullugit. Meeraq pillugu nalunaarutiginninnermik ingerlatsivik tigusaqarpat, nalilerneqassaaq suliami qanoq pisoqassanersoq. Pisullu ilaanni meeraq ilisimasaqarfigineqareertarpoq, pisullu ilaanni meeraq ingerlatsivimmit ilisimasaqarfigineqareerneck ajorluni. Aallarnisarnermi suliasaq tassaavoq makku pillugit naliliinissaq:

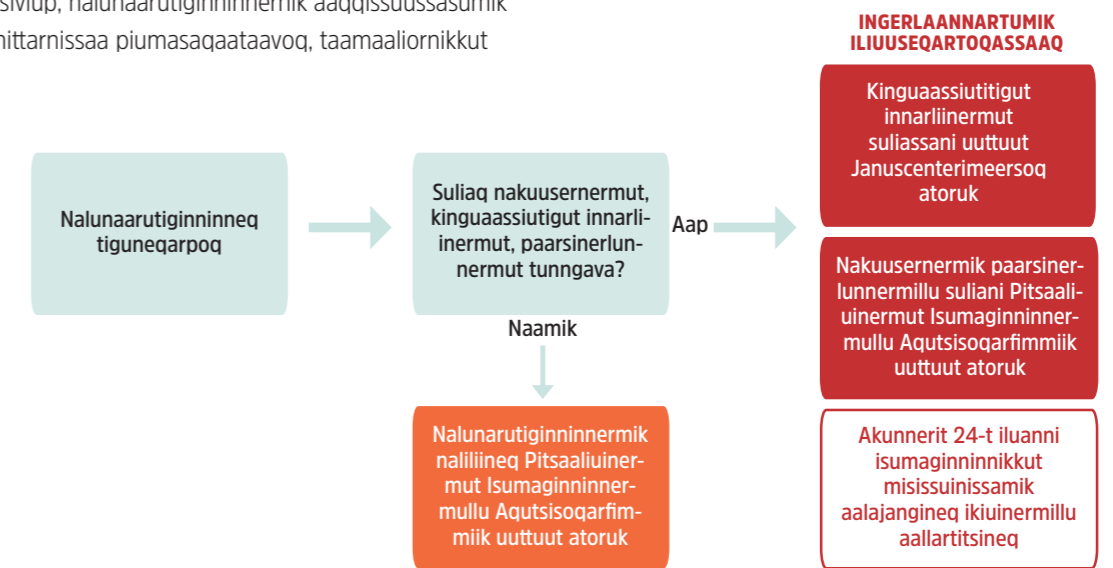
- Suliasaq nukinginnartuunersoq
- Isumaginninnikkut misissuineramik aallartitsisoqassanersoq
- Ilaqutariinnik aqqutissioqatigiisitsisoqassanersoq
- Attaveqarfinnik ataatsimiititsisoqassanersoq
- Suliaq matuneqarsinnaanersoq aammalu ulluunerani paaqqinniffimmi, atuarfimmi assigisaanilu ingerlanneqarnissaanik innersuussisoqassanersoq.

Meeraq inuusuttorluunniit kommunimit suliaatigineqareersoq pillugu nalunaarutiginninnermik kommuni tigusaqarpat, suliaq ingerlareersup ingerlaannaq iliuuseqarfiusariaqartumik nukinginnartuuneranik kommunip naliliinissaa aamma pingaaruteqarpoq.

Nalunaarutiginninnermik suliarinnittarneq nukinginnartuunerannillu naliliineq

Ingerlatsiviup, nalunaarutiginninnermik aqqqissuussasumik suliarinnittarnissaa piumasaqaataavoq, taamaaliornikkut

Nalunarutiginninnermik suliarinnineq naliliinerluernumanassutsimik uuttuummik atuineq

Ernumanassutsimik uuttuutit marluupput - Janus Centerimiik ernumanassutsimut uuttuut aamma ernumanassutsimut uuttuut Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmiik. Janus Centerip ernumassutimik uuttuutaa suliamik suliarinnittumut sakkussaavoq, meeqqap inuusuttulluunniit pissusilersuutaata qanoq iliuuseqarfigineqarnissaanik qanorluunniit isumakuluutigineqartiginissaanik nalornissuteqarnermi atorneqarsinnaasoq. Naliliinermi meeqqap killiffia nalinginnaasumillu ingerlanera ilanngunneqartuartaqarput. Janus Centerip ernumanassutsimik uuttuutaa kinguaasutitigut innarliinermik suliani atorneqassaaq. Qorsuk tassaavoq meeqqap inuusuttullu nalinginnaasumik ukiuminullu naapertuuttumik pissusilersorneranik takutitsisoq. Aappalungusersoq tassaavoq meeqqap inuusuttulluunniit pissusilersornermigut annertusisamik maluginiartariaqarneranik immaqalu akuliuffigineqartariaqarneranik takutitsisoq. Aappaluttoq tassaavoq meeqqap inuusuttulluunniit ingerlaannaq akuliuffigineqartariaqartumik pissusilersorneranik takutitsisoq.

Suliani allatut ittuni, Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup ernumanassutsimik uuttuutaa atorneqassaaq, tamatumani pineqarput sumiginnaaneq, nakuuserneq paarsinerlunnerlu. Qorsuk tassaavoq suliniuteqarnerup ulluinnarni nalinginnaasumik ingerlanneqarsinnaaneranik takutitsisoq (nalinginnaasumik suliniuteqarnikkut). aappalungusersoq tassaavoq allanik taperserseqarnissamik pisiaqartitsisoqarneranik takutitsisoq. Aappaluttoq tassaavoq ingerlaannaq iliuuseqartoqartoqarlunilu ikiorsiissutinik aallartitsisoqartariaqarneraniktakutitsisoq.

Nalunarutiginninnerit tamarmik ajornangippat nuna tamakkerlugu nalunarutiginninnermik nalunaarsuiffimmut nalunarutigineqartassapput.

Meeqqat ilaqtariillu ataatsimeeqatiginerat

Nalunarutiginninnerup imaluunniit saaffiginnissutip nuki-nginnartumik iliuuseqarfiginissaanut pissutissaqalersitsingitsup tigunerani, suliaq pillugu paasissutissanik amerlanerusunik suliamik suliarinnittoq pissarsiniartariaqartarpoq. Ajornartorsuutit paasinarsinneqarnissaanut kikkut paasissutisseeqataaannaat aammalu naliliisoqarsinnaalernissaa sioqqullugu qanoq annertutigisumik qulaajaasoqartariaqarnersoq suliasap tungaanit isigalugu pinerit tamaasa nalilerneqartariaqarpoq.

Ilaqtariit ataatsimeeqatiginissaat pissusissamisoorpoq aammalu meeraq oqaloqatigineqassanersoq pinngitsooranik isumaliutigineqassalluni. Allakkatigut aggeqqusissutinik nassiussisoqassaaq, tassanilu erseqqissumik paasissutissiisutiginineqassaaq suliaq sumut tunnganersoq.

Aallarniutaasumik ataatsimiinermi siunertaavoq meeqqap ilaqtariillu qanoq inneranik paasisaqarnissaaq aammalu isumakuluuteqarnermik saqqummiussivigineqarnissaat kiisalu pissutsit pillugit, ilaqtariit qanoq isumaqarnerannik paasisaqarnissaaq. Nalunarutiginnineq suliamik ilinniagalimmeerpat (assersuutigalugu atuarfimmi, ulluunerani paaqqinniffimmi imaluunniit peqqinnissaqarfimmi suliamik ilinniagalimmeerpat) nalunarutiginnittup ataatsimiinnermut ilanngullugu aggersarneqarnissa pitsaasuusinnaavoq.

Suliamik ilinniagalik nalunaarutiginnittuusoq peqatigalugu attaveqarfiit ataatsimittinneqarnerat

Attaveqarfiit peqatigalugit ataatsimiinnermi pitsaasuvoq, ilaqtariit suliamik ilinniagalik, nalunaarutiginnittuq immaqalu meeraq siusissukkut akuliutsinneqarnissaat. Isumakulunnerup sumut tunnganerata tamakkiisumik paasisaqarfiginissaanut aammalu tamatumunnga qanoq ilaqtariit isumaqarnerannik oqaloqatiginissaannut, attaveqarfiit ataatsimittinneqarnerat aallaaviulluarsinnaavoq. Naak suliamik ilinniagalip isumakuluuteqarneq pillugu nalunaarutiginnittuusup, amerlasuutitigut ilaqtariit siumoortumik oqaluutereerlugillu nalunaarutiginninnissap nassiunneqarnissaanik ilisimatereeraluarai, nalunaarutiginnittuusup isumakuluutigisami suliamik suliarinnittumut oqaluttarinerani, amerlasuutitigut ilaqtariit najuunnissaat pissusissamisoorparpoq. Attaveqarfiit ataatsimiinneranni paasissutissat, nalunaarutiginninnermi allassimasut, nalunaarutiginnittup itisilersinnaavai, suliamillu suliarinnittup isumakuluuteqarnermut tunuliaqutaasut apeqquaqarfiginnaallugit.

Isumaginninnikkut misissuinermi naliliinissamut atatillugu, attaveqarfiit ataatsimiinneqarnissaat annertuumik pitsaaqutitaqarpoq. Ilaqtariit pisup aallaqqaataaniilli akuliutsinneqartarput, isumakuluutigisallu qanoq suliarineqarnera malinnaavigalugu. Tamatuma peqatigisaanik ilaqtariit, suliamik ilinniagalit nalunaarutiginnittup aammalu suliamik suliarinnittup, aallaqqaataaniilli oqaloqatigiinnissaat ammaanneqassaaq. Suliamik ilinniagalip nalunaarutiginnittuusup, attaveqarfiit ataatsimittarnerannut peqataasartuuvooq, taamaattumillu suliaqarfiusoq peqatigalugu, akimorluni suleqatiguit, aallaqqaataaniit peqataaffigissavaa.

Taamaallunilu assersuutigalugu suliaqarfiit (assersuutigalugu ulluunerani paaqqinniffiup, atuarfiup il.il.), oqartussat aammalu meeqqap angajoqqaallu akornanni, meeqqamut

iluqaqtaasumik, ingerlaannaq aalajangersimasunik isumaqatigiinnissamut periarfissaqassaaq.

Tassunga atatillugu pingaaruteqarpoq erseqqissassallugu paasissutissanik mianernartunik, matumani aamma allat pillugit, saqqummertoqarsinnaanera kommunip eqqumaffigissammagu. Paasissutissat taakku aallaavittut isigalugu, allanut ingerlateqqeqqusaanngillat (attaveqarfiit ataatsimittinneqartarnerat pillungu atuaruk).

Aamma suliap aallarnisarnerani ilaqtariinnik aqutisioqatigiisitsinerup ingerlanneqarnera isumaginninnikkut suliasap tungaanit annertuumik pitsaaqutitaqarsinnaavoq (ilaqtariinnik aqutisioqatigiisitsineq pillungu atuaruk).

Suliamik ilinniagalimmut nalunaarutiginnittuusumut utertifiginnineq

Meeraq inuusuttorluunniit pillugu suliamik ilinniagalimmiit nalunaarutiginninnermik kommuni tigusaqaruni, nalunaarutip tiguneranut uppernarsaammik nassiussinissamut pisussaavoq. Suliamik ilinniagalip nalunaarutaata tigunerani, kingusinnerpaamik sapaatip akunnerata qaangiunnerani uppernarsaat nassiunneqassaaq.

Nakuuserneq kinguaassiutitigullu innarliineq kiisalu paarsinerlunneq – suliat nukinginnartut/suliat aappaluttut

Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi §§-it 6, 19, 25 imm. 3-4, 27 imm. 2-3-4, 28, 43, 44

Suliat nukinginnartut ingerlaannartumik iliuseqarfigisariaqarpat

1) Paarsinerluttoqarnerani, 2) nakuusertoqarnerani siorasaa-riisoqarneranilu 3) kinguaassiutitigut innarliisoqarnerani, isumaginnikkut misissuinermik ikiorsiisutaagallartunillu ingerlaannartumik aallartisisoqassaaq. Paarsinerlunneq, nakuuserneq sioorasaarinerlu kiisalu kinguaassiutitigut innarliineq pineqartilugit, politiit ingerlaannartumik nalunaaruteqarfigineqassapput. Meeqqap ingerlaannaq isumannaa-llisaaffigineqarnissaa eqqumaffigineqassaaq.

Nakuusertoqarneranik kinguaassiutitigullu innarliisoqarneranik pasitsaassisoqarnerani

Nakuusertoqarneranik kinguaassiutitigullu innarliisoqarneranik pasitsaassinermi, oqaloqatiginnerup meeqqallu oqaloqatigineqarnissaata aallartinneqarnissaat pillugu, oqartussat angajoqqaanut attaveqarajupput. Nakuusertoqarneranik kinguaassiutitigullu innarliisoqarneranik pasitsaassineq angajoqqaanoorpat, unnerluussinissaq misissuinnissarlul, politiit peqatigalugit sullissiviup angajoqqaanut attaveqanngikkallarnermini ataqatigiissaaqaarallassavaa. Eqqaamallugu nakuusernermik, kinguaassiutitigulluunniit innarliinermik pasitsaassineq angajoqqaajusumut sammitinneqarpat, eqqaamaneqassaaq pitsaasuussamat pasitsaassineq pillugu angajoqqaat ilisimatinneqannginneranni, meeqqap oqaloqatigeqqaarnissaa. Taamaaliornikkut qulakkeerniarlugu suliamut tunngatillugu angajoqqaat meeqqaminnik sunni- nianginnissaat. Eqqumaffigineqassarli meeraq killisiorne- qassanngimmat. Tamanna politiit suliasaraat.

Paarsinerlunneq, nakuuserneq sioorasaari- nerlu kiisalu kinguaassiutitigut innarliineq pillugit nalunaarutiginninnerup suliarineqar- nissaani eqqumaffigisassat, matuma kingu- lianiittut suliamik suliarinnittumut sammiti- taapput

- Nalunaarutip tiguneranut uppersaasiigut
- Ikiorserneqarnissamik meeqqap pisariaqartitsinera nali- leruk. Maassakkorpiaq iliuseqartoqassava imaluunniit iliutsip aallartinneqannginnerani erseqqinnerusumik misissuinnissamat piffissaqarpa
- Suliassap pisortarisannut / suleqatigisannut oqaloqati- ginnissutiginissaanut periarfissaqarpa
- Nipangiussimasussaatitaaneq
- Pisortaq tassaavoq politiinut nalunaarutiginnittoqarnis- saanik nalinginnaasumik aalajangiisussaq aammalu nalunaatiginninnermik atsiortussaq
- Qanittoq ungasissorlu eqqarsaatigalugit meeqqa- mut/-nut ilaqtanullu pineqartunut ikiorsiissutissat
- Nukinginnartumik inissiisoqarnerani inissiinerup kingor- na kingusinnerpaamik ullut 14-it qaangiunneranni, meeqqamut iliuisissatut pilersaarut ulloq unnuarlul paaqqinniffinut / angajoqqaarsianut nassiunneqassaaq

Pasitsaassineq angajoqqaap arlaanut angajoqqaanulluunniit marluusunut sammit- inneqarpat

- Taamaattoqassappat eqqaamallugu kommunip angajo- qqaat ilisimatittussaangimmagit, politiinut nalunaaru- tiginnittoqassanersoq isummerfigineqarsimatinnagu. Suliassaq nalunaarutigineqarpat angajoqqa- nut qaqugukkut saaffiginnittoqarsinnaanersoq politiit aalajangigassaraat.

Pasitsaassineq kommunimi atorfeqartumut (sulisumut pisortamuulluunniit) sammitinne- qarpat

- Politiinut nalunaarutiginnittoqarsinnaanera kommunimi pisortanit oqaluserineqarlunilu aalajangiiffigineqassaaq
- Atorfeqartup suliunnaartinneqarsinnaanera kommunimi pisortanit aalajangiiffigineqassaaq
- Tusagassioortunut iliuseqariaaseq. Kommunimi pisortat
- Kalluarneqartunut / angajoqqaanut marluusunut meeq- qanullu ilisimatitsineq

Pasitsaassineq atorfeqartumut angajoqqaaju- sumullu pinnani inummut allamut sammi- tinneqarpat

- Angajoqqaanik meeqqanillu oqaloqatiginninneq
- Politiinut nalunaarutiginnittoqarsinnaanera angajoqqa- nut oqaloqatiginnissutigineqassaaq, aammali isum- aginninnermik ingerlatsivimmi pisortanit nammineq aalajangerneqarsinnaalluni
- Tusagassioortunut iliuseqariaaseq. Kommunimi pisortat

Pasitsaassineq meeqqamut allamut (15-it inorlugit ukiulimmut) sammitinneqarpat

- Meeqqanik akuusunik angajoqqaanillu oqaloqatiginnin- neq
- Suliassap qanoq annertutiginerla qulaajarumallugu politiit ikiortiserineqarsinnaapput
- Meeqqanut angajoqqaanullu akuusunut tamanut piffissamat qanittumut ungasinnerusumullu ikiorsiineq, aamma meeqqamut innarliisumut aammalu innarlern- eqartumut/innarlerneqartunut.

Nukinginnartumik inissinneq

Sumiginnaaneq imaluunniit nakuuserneq, kinguaassiutitigut innarliisoqarneranik pasitsaassineq, meeqqap kinguaassiuti- tigut innarlernerneqarneranik il.il., innuttaasunit nalunaaruti- ginninneq pissutigalugu, meeraq angerlarsimaffiup avata- anut inissinneqassappat imaluunniit meeqqap ulluunerani paaqqinniffimmit aaneqannginneranik, ulluunerani paaqqin- niffik kommunimut nalunaarutiginnippat inatsimmi § 6, imm. 1 aamma 2 aamma § 25, imm. 3 atuutilertarput, taakkunanil- lu allassimavoq:

§ 6

"Nukinginnartumik meeqqamik inissiinamik aalajangiinissaq, meeqqat pinartumik pisariaqartitsinera pissutigalugu kom- munalbestyrelsemik suliarineqarnissaa utaqqinneqarsin- naangippat, aalajangiingallarneq kommunimi meeqqanik sulianik ingerlatsinermit oqartussaasoqarfimmi pisinnaavoq" Imm. 2 "Imm. 1 malillugu ikiorsiiner- mik aalajangiigaq un- reersimassagaluarpuunniit kommunalbestyrelsi- p ataat- siinnerani tuller- mi ilisimatitsissutigineqassaaq"

§ 25, imm. 3

”Kommunalbestyrelsip meeqqap ikorsiinissamik suliniuteqarnermik pisariaqartitsinerata isumaginninnermi sullis-sinikkut misissuineq iliuusissanullu pilersaarusiornissaq utaqqisinnaanngippagit, misissuineq ingerlaqatigalugu imm. 4 malillugu ikiugallarneq aallartissavaa”

Tassa meeqqap nukinginnartumik inissineqarnissaani suliassani inissineq sioqullugu isumaginninnikkut misissuineramik kiisalu iliuusissatut pilersaarummik suliaqartoqassanngilaq. Tamatuma aamma kingunerisaanik suliaq kommunalbestyrelsimut saqqummiuteqqaarnagu, kommuni inissineq pillugu aalajangiigallarsinnaavoq.

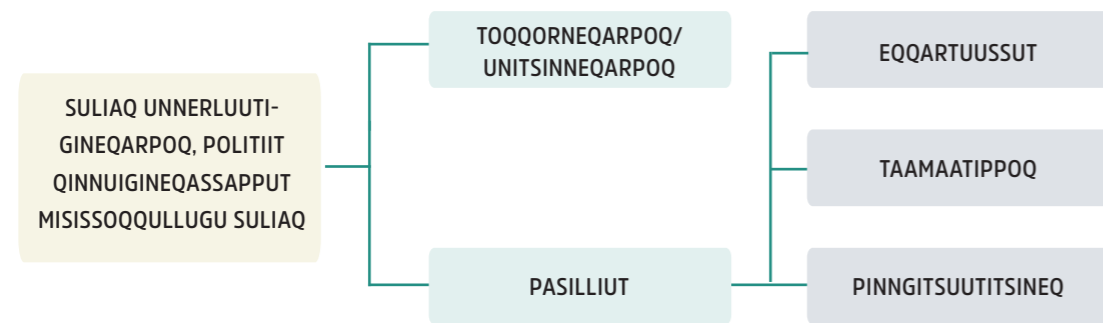
Eqqaamallugu tamatuma kingorna isumaginninnikkut misissuineq iliuusissatullu pilersaarut suliarineqassammat suliarlu kommunalbestyrelsimut saqqumminneqassammat.

Politiinut nalunaarutiginninneq

Politiinut nalunaarutiginninnissamut tunngatillugu, kina nalunaarutiginnittuussanersoq, pisortarisaq imaluunniit suliamik suliarinnittoq, kommunimi paasinarsisinnegariis-saaq.

Politiit meeqqamut inuusuttumulluunniit innarliisoqarsi-maneramik nalunaarummik tigusaqaraangamik siuller-tut erngertumillu iliuuserisartagaat matuma kinguliani takutinneqarput.

Suliassamik ingerlatseriaatsimik takutitsinermi eqqartuus-sivikkoortumik aqquataasinnaasut tamakkerlugit takutinne-qanngillat.

Erseqqissaatigineqassaaq: Uppernarsaatissaqannginneq pissutigalugu politiit suliassaq matusimagaluarpassulluunniit, kommunip meeqqanut kinguaassiutitigut atonerlugaasimasunut imaluunniit kinguaassiutitigut atonerlugaasimasutut pasineqartunut ikorsiinermik ingerlatsiinnarnissaa pingaarteqarpoq. Aammalu angajoqqaat ilaqtallu qanigisat meeq-qamut attuumassuteqartut oqaloqatigineqarnikkut ikiorserneqarnissamik neqeroorfigineqassapput, taamaaliornikkullu ilaqtariit sapinngisamik pitsaanerpaamik ikiorserniarlugit suliassaq suliarineqassaaq.

Sillimaniarnermut pilersaarutit

Sillimaniarnermut pilersaarutit suliaqarnermi siunertaavoq meeqqap/inuusuttuaqqap isumannaatsumik inissisimanis-saanik qulakkeerinnissaaq. Tamanna pissaaq angajoqqaan-ik, ilaqtanik, inuttut immikkullu ilisimasaqartutut attave-qarfinnik, susassaqtunillu allanik qanimut suleqateqarnik-ut.

Pisut ilaanni sillimaniarnermut pilersaarut aqquutigalugu meeqqap/inuusuttuaqqap pisariaqartumik isumannaalli-saavineqarnera pilersinneqarsinnaavoq, taamaliornikkullu angerlarsimaffiup avataanut inissineq pinngitsoortinne-qarluni. Pisuni allani sillimaniarnermut pilersaarut, inissiiner-mut tapertatut atornerqarsinnaavoq, soorluttaaq sillimani-arnermut pilersaarut meeqqamik angerlartitsinermit atati-llugu periarfissaasinnaavoq.

Meeqqap/inuusuttup inuunerissaarnermik, peqqissusianik inerikkiartorneranillu ernumassuteqarneq tunngavigalugu, sillimaniarnermut pilersaarummik suliaqassagaanni, sillima-niarnermi anguniakkat aalajangersimasut, angajoqqaanut erseqqissarneqarnissaat pingaartuuvoq. Isumaginninner-mik ingerlatsivik ilaqtariinnut akuliusimajunnaassappat, taamaalillunilu suliamik matusisinnaalissappat, allannguutit qanoq ittut pisariaqartinneqarnersut pillugit angajoqqaat aammalu meeqqap/inuusuttup ersarissumik paatsuugas-saanngitsumillu paasitinneqarsimanissaat pingaarteqar-poq. Ilaqtariinnut piimasaqaatinik, suliassanik suliarinnit-toq ersarissumik paasiuminartumillu nassuiaasariaqarpoq, taamaalilluni isumaginninnermik ingerlatsivimmiit, angajoq-qaanut qanoq piimasaqaateqartoqarnersoq nalornissutaas-sanani. Taamattuttaaq suliassanik suliarinnittup sillimaniar-nermi anguniakkanik ersarissunik oqaasertaliinissaa pingaar-tuuvoq, taamaaliornikkut ingerlatsivik akuliusimajunnaassap-pat suliamillu matusisinnaalissappat namminneq sunik alla-nngortitsisariaqarlutik angajoqqaanit nalornissutigineqaq-qunagu.

Sillimaniarnermut pilersaarut ukuninnga imaqaassaaq:

- Isumaginninnermik ingerlatsiviup meeraq/inuusuttoq pillugu ernumassutaanik aalajangersimasumik, paasi-uminartumik ersarissumillu allaaserinninneq

- meeraq/inuusuttoq angajoqqaamini najugaqaannas-sappat anguniakkat aalajangersimasut, paasiuminartut ersarissullu suunersut (isumaginninnermik ingerlatsi-vimmit piimasaqaatit saneqqunneqarsinnaangitsut)
- meeqqap ulluinnarni inuunerani malittarisassat isuma-qatigiissutillu aalajangersimasut kiisalu meeqqamut/inuusuttumut naammattumik isumannaatsuutitsissa-gaanni kina qanoq iliuusisanersoq pillugu isumaqatigiis-sutit aalajangersimasut.

Sillimaniarnermut pilersaarut angajoqqaat ilaqtariillu attaveqarfii suleqatigalugit suliarineqassaaq – immikkut ilisi-masallit inuttullu attaveqarfiit. Sillimaniarnermut pilersaarut, inuit ilaqtariinnut akuusut peqataatillugit, attaveqarfiit susassaqtut ataatsimiinneranni suliarineqarluarsinnaavoq. Tassani inaarutaasumik malittarisassat atortussallu, angajoq-qaat inuillu attaveqarfigisat suleqatigalugit suliamik suliarin-nittumit immaqalu immikkut ilisimasalinnit allanit allanne-qassapput.

Ingerlatsiviup angajoqqaanut piimasaqaataanut saneqqun-neqarsinnaanngitsunut ilaagajupput:

- inunnik attaveqarfinnik meeqqamik/inuusuttumik paar-sinermi ikiuussinaasunik angajoqqaat peqataatitsinis-saannik piimasaqaat (inuit attaveqarfiit peqataasus-sat qassiussanersut isumaginninnikkut ingerlatsiviup aalajangerajuttarpaa)
- ingerlatsiviup meeraq/inuusuttoq pillugu ernumassute-qarnera pillugu attaveqarfiit tamarmik ilisimatinneqar-nissaannik piimasaqaat
- ingerlatsiviup sooq akuliunneqarnerata nassuiarneqar-nissaa siunertarlugu suliamik suliarinnittartup angajoq-qallu suleqatigiinnerisigut meeqqamut/inuusuttumut nassuiaatip suliarineqarnissaanik piimasaqaat
- pilersaarutip qanoq siviutigisumik atuunnissaanik aammalu suliaq matuneqarsinnaassappat, angajoqqaat pilersaarummik ingerlatsiinnaanerannik, Isumaginnin-nermik Ingerlatsivimmut, qanoq siviutigisumik takuti-tsinissaannik piimasaqaat.

Eqqumaffigeqqunearpoq piumasaqaatit saneqqunneqarsinnaanngitsut maleruagassanik imaqqassammata, ajornartorsiutaasunut aammalu meeqqamik ingerlatsiviup isumakuluutiginninneranut pissutaasunut toqqaannartumik sammititanik. Tassa maleruagassat, stressermermut pissutaasinnaasunut aammalu pissutsit meeqqamut ulorianartorsiortitsisut qanoq iliuuseqarfigineqarnissaannut maleruagassat. Assersuutigalugu meeqqap/inuusuttup innarlerneqarsimaneramik pasitsaassineramik, innarlerneqarsimaneranilluunniit qularutissaanngitsumik ilisimasaqarnermik suliani, angajoqqaap meeqqamik/inuusuttumik innarliisimasup meeqqamik kisimeeqateqanngilluinnarnissaa piumasaqaataassaaq saneqqunneqarsinnaanngitsaq.

Tassa sillimaniarnermut anguniakkani piumasaqaatinilu saneqqunneqarsinnaanngitsuni pineqarpoq, ilaqutariinni inuuneq qanoq isikkoqassanersoq, isumaginninnermut ingerlatsivik meeraq pillugu ernumassuteqarunnaassappat.

Sillimaniarnermut pilersaarummi sinaakkutit:

- Sillimaniarnermut pilersaarut piviusunngussappat, attaveqarfinnik sillimasussanik pilersitsisoqassaaq. Tassunga atatillugu suliamik suliarinnittup uku paasiniassavai:
- Kikkorpiaat attaveqarfiit sillimasutut peqataassappat?
 - Meeraq/inuusuttoq pillugu attaveqarfittut sillimasussat inuit qassit pisariaqartinneqarpat?
 - Attaveqarfittut sillimasussat ilaqutariinni ajornartorsiutinik aalajangersimasunik sunik ilisimatinneqassappat?
 - Inuit sillimasussatut peqataasut kikkunnit ilisimatinneqassappat?
 - Meeqqamut/inuusuttumut angajoqqaanullu tunngatillugu inuit sillimasussatut peqataasut, immikkut tamarmik qanoq inissisimassappat sunillu suliasaqaassappat?
 - Kina meeqqamut pingaarnertut isumassuisuussava?

- Attaveqarfiit susassaqtut qanoq akulikitsigisumik malitseqartitsiffiusunik ataatsimeeqatigineqartassappat?
- Attaveqarfiit susassaqtut qanoq sivisutigisumik akuutineqassappat?

Soorlu siusinnerusukkat allaaserineqartoq, attaveqarfiit sillimasussatut peqataasussat suliamik suliarinnittup toqqaasavai, tassanilu isiginiarneqassaaq inuit toqqaarneqartut meeqqamut/inuusuttumut tunngatillugu immikkut attuumassuteqartut pingaarutilimillu inissisimassasut aammalu meeqqap/inuusuttup siunissami inuunerani peqataanisamat kissaateqartuussasut.

Meeraq/inuusuttoq pillugu attaveqarfissatut sillimasussat kikkut peqataatinneqarsinnaanerannik, suliamik suliarinnittup aallaqqaammut angajoqqaat siunnersuuteqartippagit naleqqutissaaq.

Paasinarsippat angajoqqaat, inuit naammattumik piginnaasaqanngitsut attaveqarfittut sillimasussatut ilaatileraat, suliamik suliarinnittup angajoqqaat tamassuma kingorna oqaloqatigissavai. Soorunami suliasamik suliarinnittup, inuttut oqartussaasut, inuit sillimasussatut peqataasut inaarutaasumik akuerissavai. Tamatuma aamma kingunerisaanik inuit, assersuutigalugu meeqqamik innarliisimasutut eqqartuunneqarsimasut attaveqarfittut sillimasussatut peqataatinneqannginnissaannik suliamik suliarinnittoq akissaaqqarpoq.

Suliamik suliarinnittup akissaaqqarpoq, meeqqamut/inuusuttumut ernumassuteqarneq aallaavigalugu, attaveqarfittut sillimasussatut peqataasut isumaliutigisinnaasaannik qisuariarfigisinnaasaanillu eqqortunik apeqquteqarnissaaq, tamassumalu kingorna meeqqamut/inuusuttumut tunngatillugu tapersiinnissaminnik suliasaminnillu isummerfiginitsillugit, suliakkerissaat suliamik suliarinnittup suliasarinngilaa.

Qulaaniittoq "Signs of Safety"- Andrew Turnell, Mette og Henrik Westerhauge -Petersen, Hans Reitzels forlag, 2013, aallaavigalugu suliarineqarpoq.

4. Isumaginninnikkut misissuineq

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 3, § 23, 43, imm.1 - 4 aamma § 45, imm. 1 - 7 isumaginninnikkut misissuineranut tunngasut kiisalu meeqqat tapersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat peqqussutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersumi §§-it 1-3, aamma § 10, imm. 1.

Isumaginninnikkut misissuineq sunaava sumullu atorineqassava?

Nalunaarutiginninnermik kommuni tigusaqaruni ilimagineqarpallu meeraq immikkut ikiorserneqarnissaminnik pisariaqartitsisoq, isumaginninnikkut misissuineramik suliaqartoqassaaq. Misissuinermit siunertaavoq meeqqap atugaasa qulaajaaviginissaaq, taamaaliornikkut meeraq ingerlallu-aqqilersinnaaqqullugu, meeqqap tapersorneqarnissaannut suliniutissat naleqquttut toqqaarneqarsinnaaqqullugit. Taamaattumillu isumaginninnikkut misissuineq iliuusissatut pilersaarullu imminnut qanimut ataqtigiipput. Misissuinermit suliamut tunngasumik naliliineq tunngavigalugu suliniutitut meeqqamut aallartinneqartussamat iliuusissatut pilersaarut suliarineqartarpoq.

Qaammatinik marlunnik killiliineq aammalu isumaginninnikkut misissuineq aallartinneqarnissaanik aalajangiineq

Isumaginninnikkut misissuineq sapinngisamik piaarnerpaamik ingerlanneqassaaq aammalu meeqqap immikkut ikiorneqarnissamik pisariaqartitsinerata kommunimit paasineqarneranit, qaammatit marluk qaangiutsinnagit naammassin-eqarsimassalluni. Pisuni amerlanerpaani tamanna ima isumaqarpoq; nalunaarutiginninnerup saaffiginninnerulluunniit siulluup tiguineqarneranit qaammatinik marlunnik killiliineq atuutilissasoq.

Qaammatinik marlunnik killiliineq eqqortinneqarsinnaanngippat suliamik suliarinnittoq naliliigallarnermik suliaqassaaq aammalu angajoqqaat ilisimatissallugit misissuineq qaqugorpiaq naammassineqartussatut naatsorsuutigineqarneraq.

Kap. 5, nalunaaruteqartussaataaneremut tunngasooq, aammalu § 19, imm. 1, 2 aamma 3 naapertorlugit nalunaarutiginnittoqarnerani kommunip iliuuseqartussaataanera naapertorlugu misissuisoqarnissaanik ingerlatsiviup allaganngorlugu aalajangiineratigut isumaginninnikkut misissuineq aallartinneqassaaq.

Piffissaliussaq eqquutsineqaaqqullugu aammalu meeqqap pilertortumik ikiorneqarnissaaq qulakkeerneqaaqqullugu, suliamik suliarinnittumiit misissuinerup ingerlanneqarnissaaq, pilersaarusiornissaaq, meeraq ilaqutariillu peqatigalugit naleqquttuuvooq. Pilersaarusiornermi suliamik suliarinnittup meeraq ilaqutariillu peqatigalugit isumaqatigiissutigisarpaat, qaqugukkat kikkullu peqatigalugit ataatsimiittoqassanersoq, kiisalu isumaginninnikkut misissuineq qanoq ilisukkat naammassineqassanersoq ullulerlugu isumaqatigiissutigineqartarluni.

Isumaginninnikkut misissuineq inatsimmi aalajangersimasunik piumasaqarfiuvoq. Imatut ingerlanneqassalluni:

- Sapinngisamik meeraq angajoqqaallu suleqatigalugit suliarineqassaaq
- Suliaqarfiit akimorlugit suleqatigiinneq aqqutigalugu, meeqqap atugaanik ataatsimoortumik isiginninneq tunngavigineqassaaq

Meeqqap angajoqqaallu suleqatigineqarnissaannik piumasaqaat

Isumaginninnikkut misissuineq sapinngisamik, angajoqqaat meerarlu suleqatigalugit suliarineqassaaq. Tamannalu isumaqarpoq, meeraq angajoqqaallu ataasiarluni arlaleriarluniluunniit Isumaginninnikkut misissuineri ataatsimeeqatigineqassasut.

Isumaginninnikkut misissuineri meeqqap isiginnittaasaa ilanngunneqassaaq aammalu meeqqap ukiuanut inerisimassusianullu naapertuutumik pingaartinneqassalluni. Angajoqqaatut oqartussaasusilik meerarlu misissuinerup siunertaanik ingerlanissaanillu paasisutissinneqassapput. (peqataatitsineq pillugu kapitalimi, meeqqamik angajoqqaanillu peqataatitsineq pillugu allassimasut atuakkit).

Angajoqqaat suleqataarusunngippata, misissuineq pisariaqartoq angajoqqaat akuersitinnagit peqataatinnagillu ingerlanneqassaaq.

Angajoqqaat suleqataarusunngippata, misissuineq pisariaqartoq angajoqqaat akuersitinnagit peqataatinnagillu ingerlanneqassaaq.

Isumaginninnermik misissuinerup ingerlanneqarnerani tamatumalu kingorna ikiorsissutissanik aalajangiineri aallartitsinermilu, meeraq meeqqanik illersuisoqarsinnaatitaavoq (meeqqanik peqataatsineq pillugu kapitalimi meeqqanik illersuisunut tunngasut atuakkit).

Meeqqap atugaasa ataatsimut isigineqarnissaannik piumasaqaat

Meeqqat tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 46, imm. 2 naapertorlugu isumaginninnikkut misissuineri kommunip makku nalilissavai:

1. Meeqqap pissusilersonera, peroriartornera ineriartorneralu
2. Meeqqap ilaqutariinni atugarisai, tassunga ilanngullugit ilaqutariit attaveqarfiillu katitigaaneri
3. Meeqqap ulluunerani paaqqinnittarfimmiinneranut atuarneranulluunniit tunngasut
4. Meeqqap peqqissutsimigut atugai
5. Meeqqap sunngiffimmi atugarisai ikinnguteqarneralu
6. Pissutsit attuumassuteqartut allat

Isumaginninnikkut misissuineri, immikkoortut arfinillit tamarmik ilanngunneqarnissaat naapertuuttuunersoq nalilissallugu suliamik sularinnittup suliaasaraa. Tamatumami peqatigisaanik inatsimmi piumasaqaataavoq, misissuineq siunertarineqartumit annertunerussanngitsaq.

Taamaalillunilu isumaginninnikkut misissuineri suut paasinarsinneqarnissaat suliani ataasiakkaani suliamik suliarinnittup naliligassaraa.

Meeqqap immikkut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitaasa paasinarsinneqarnissaannut ulluunerani paaqqinniffimmit, atuarfimmitt aammalu suliaasaqarfinit allanit attuumassut-ilinnit paasisutissanik suliamik suliarinnittoq pingaartut pissarsiniartussaavoq. Kiisalu meeqqap ilaqutariillu attaveqarfii, suliamik suliarinnittup qulaajassavai, tamatumani nalilerniarlugu attaveqarfiit nukissanik peqarnerisut, meeqqamut ikiorsissutitut suliniutitullu aallartinneqartusani iluaqutigineqarsinnaasunik.

Isumaginninnikkut misissuineq ilutigalugu ikiorsiisuteqarneq

Ikiorsiisutini aallartitsinnginnermi isumaginninnikkut misissuineq suliarineqaaqassasooq inatsimmi aalajangersarneqarpoq. Meeqqalli tapersorneqarnissaannut inatsimmi § 25, imm. 4 naapertorlugu meeqqanut pitsaanusussatut nalilerneqarpat, isumaginninnikkut misissuinerup ingerlanneqarnera ilutigalugu, meeqqamut ikiorsiigallarnermik aallartitsinissamut periarfissaqarpoq. Taakku assersuutigalugu tassaasinnaaput inummik tapersortiliineq, avatangiisini sullissisumik attaveqarfiineq, ilaqutariinnik sullissivimmi ikiorneqarnissamik ilaqutariinnut neqerooruteqarneq allami-lunniit naleqquttutut nalilerneqartumik ikiorsiineq.

Isumaginninnikkut misissuineq naammassineqarpat, ikiorsiisutaagallartoq ingerlaannassanersoq taamaatinneqassanersorluunniit suliamik suliarinnittup nalilissavaa. Tassunga atatillugu ikiorsiisut meeqqamit angajoqqaanillu qanoq isumaqarfineqarnerisooq ilanngullugu isiginiarneqassaaq.

Suliani nukinginnartuni isumaginninnikkut misissuineri suliaqaaqarani meeqqamik inissiisoqarsinnaavoq. (inissiisarneq pillugu kapitalimi tamanna pillugu annertunerusumik paasisaqartit).

Isumaginninnermik misissuineri immersugassamik atuneq pillugu

Isumaginninnikkut misissuineri suliaqarnissami, Pitsaaliuineri Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup immersugassiaata tamatumani atornissaa pitsaasuvoq. Immersugassaq suliamik suliarinnittumut isumassarsiorfiullunilu ikiorsiisutaavoq, taamaaliornikkut ataatsimut isiginnilluni misissuineri suliaqarnissamut suliamik suliarinnittoq ikiorneqassalluni. (Immersugassiat ataatsimoortut inner-suussutigineqarput)

Ajornartorsiuteqarfiit suliamillu aaqqissuussaasumik suliaqarneq

Suliamik ingerlatsinerup pitsaassuseqartumik ingerlanneqarnissaa qulakkeerumallugu aaqqissuussamik suliaqarnissaaq eqqumaffigineqassaaq. Taamaaliornikkut misissuineri

ingerlatsineri tamarmiusumi erseqqissumik takuneqarsinnaaqullugu, meeqqamut tunngasumik ajornartorsiuteqarfiit suunersut aammalu suut allaasserinninnerunersut suullu suliamik ingerlatsisup misissueqqissaarnerinera ilaliinerneru. Malugeqquneqassaaq angajoqqaatut oqartussaasuseqartut meeqqallu paasinnaasariaqarmassuk, kina qangalu misissuineri paasisutissanik/oaaseqaatinik tunniussisimanersoq, kiisalu suliamik suliarinnittup naliliinerni sunik tunngaveqartinneqarnerisut.

Sammasat tulluuttut arfinillit isumaginninnikkut misissuineri ilaatinneqarsinnaapput:

1. Meeqqap pissusilersonera, peroriartornera ineriartorneralu
2. Meeqqap ilaqutariinni atugarisai, tassunga ilanngullugit ilaqutariit attaveqarfiillu katitigaaneri
3. Meeqqap ulluunerani paaqqinnittarfimmiinneranut atuarneranulluunniit tunngasut
4. Meeqqap peqqissutsimigut atugai
5. Meeqqap sunngiffimmi atugarisai ikinnguteqarneralu
6. Pissutsit attuumassuteqartut allat

Eqqumaffigineqassaaq paasisutissat/oaaseqaatit misissueqqissaarnerit nalilersuinerinillu immikkuussammata. Angajoqqaat, suliamik ilinniagallit allalluunniit oqaaseqaatigisimasaat issuaavigneqarpat, erseqqissumik allassimasasaaq oqaaseqaat/paasisutissaaq, qanga kimillu saqqummiunneqarsimanersoq.

Sammasat arfinillit ataasiakkaat tarmamik, allaaserinerat eqikkaanermik naggaserneqassapput, tamatumani meeqqap nukissaqassusia ajornartorsiutaalu kiisalu meeqqap pisariaqartitai suunersut, suliamik suliarinnittumit nalunaarsorneqassapput. Paasisutissat eqikkaavigneqassapput, suliamillu suliarinnittup, meeqqap inissisimanagera misissuiffigeqqissaassava. Misissuineq naggaserlugu, suliamik suliarinnittoq suliamik naliliiffiginnissaaq, iliusissatut pilersaarummut tamatumaki kingorna suliarineqartussamut tunngaviusussamik.

Isumaginninnikkut misissuinerup imarisinnaasaanut isumassarsiorfissaq

1. Pissuseq, ingerlalluarneq ineriartornerlu	Tarnikkut pissutsit attaveqarnerlu Misigissutsit qisuariartaatsillu Pissutsinik nutaanik ilisimanngisanillu aaqqiinnaassuseqarneq Paarsinerlunneq innarliinerlu (nakuuserneq kinguaassutitigullu innarliineq)
2. Ilaqutariinnermut attaveqarfinnullu tunngasut	Angajoqqaat qatanngutillu peqqissusiat ingerlalluarnerallu Meeqqap angajoqqaanut qatanngutinullu attaveqarnera Siuliani pinikut ilaqutariinnut isumallit Inuttut attaveqarfiit – ilaqqat allat Attaveqarfiit immikkut ilisimasallit
3. Ulluunerani paaqqinniffimmut atuarfimmulluunniit tunngasut	Ulluunerani neqeroorutini, atuarfimmi imaluunniit suliffimmi ilikkarusussuseqarneq ingerlalluarnerlu Ilinniartitaanermit pissarsiat ilinniakkatigullu killiffik Takkuttannginneq takkutarneq Ilinniagaqarnissamut siunissamullu angorusutat
4. Peqqissutsimut tunngasut	Timikkut peqqinneq piginnaanikillisisinnaanerlu Tarnikkut peqqinneq piginnaanikillisisinnaanerlu Nerisaqarneq inuussutissaqarnikkullu inissisimaneq Nakorsanit misissortinnerit, kigutileritinnerit kapuinerillu
5. Sunngiffimmut aamma ikinnguteqarnermut tunngasut	Sunngiffimmi ikinngutit inersimasullu akornanni ingerlalluarneq Sunngiffimmi sammisartakkat sunngiffimmi suliffeqarneq Ikinnguteqalersinnaaneq ikinngutinillu attassiinnarsinnaaneq
6. Pissutsit allat (angajoqqaajussuseq, ineqarneq, sulineq aamma aningaasaqarneq)	Tunngaviusumik isumassiuineq Ulluinnarni aalajangersimasumik ingerlaaseqarneq Misigissutsikkut kialaarnaq Meeqqamut patajaassutsimik tunisisinnaaneq Meeqqap isumannaatsuunissaanik pilersitsisinaassuseqarneq Kajumissaarineq pimoorussinerlu Ataatsimoorfinni meeqqat peqataaneramik tapersersuineq Aaqqiinnginnernik qaangiiniarnissamut periutsit Angajoqqaat suleqataanerat Inigisap qanoq ittuunera Nuttarnerit Suliffeqarnermut attuumassuteqarneq suliffeqarnermilu pissutsit Aningaasaqarnermut pissutsit

Eqikkaaneq misissueqqissaarnerlu

Sammisat arfinillit aallaavigalugit, misissueqqissaarnermi nalilersuinermilu, paasissutissat/oqaaseqaatit, meeqqallu pisariaqartitai saqqummiunneqarsimasut, paasissutissat pissarsiarineqarsimasut, angajoqqaat nukissaqassusaanut ajornartorsiutigisinnaasaannullu sanilliunneqassapput. Misissueqqissaarnermik nalilersuinermillu suliaqarnermi pingaaruteqarpoq suliamik suliarinnittup ilaqutariit nammineq nukissaqassusiannik eqqumaffiginninnissaa aam-malu ilaqutariit nammineq nukissaqassusiat ikiorsiissute-qarnikkut nukittorsarneqarsinnaanersoq pingaarnertut siullertullu naliliffigalugu, taamaaliornikkut assersuutigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissinissaq pinngitsoor-neqarsinnaaqqullugu.

Ilaqutariinni imaluunniit ilaqutariit avatangiisaanni, pissutsinik nukittorsataasinaasunik peqarpat, tamatumuunalu meeqqamut tunngasumik ajornartorsiutaasut aaq-qiussutissarsiorneqarsinnaappaat? Apeqqut taanna qulaa-jassallugu pingaaruteqarpoq, ingerlatsiviummi tungaan-it iliuutsinik aallartitsinissaq qanoq annertutigisumik pisariaqartinneqarnerneq, pillugu tamanna annertuumik pingaaruteqarmat. Tassunga atatillugu pissusissamisoor-poq eqqumaffigissallugu ilaqutariinni attaveqarfinniluun-niit nukinnik piginnaanernillu peqarnerneq, meeqqap ilaqutariillu ajornartorsiutaannik aaqqiinarnermi taperta-asinnaasunik.

Misissueqqissaarnermi nalilersuinermilu pingaaruteqarpoq paasissutissanik nutaanik allattuinnnginnissaminik suliamik ingerlatsisuusup eqqumaffiginninnissaa, suliamimmi ingerlatsisup misissueqqissaarnera naliliinerlu paasissu-tissanik oqaaseqaatinillu sammisat ataasiakkaat ataanni

allasimareersunik taamaallaat tunngaveqarmat. Misissu-eqqissaarnermi nalilersuinerlu pillugu, suliamik suliarinnittog “saqqummernissaminut” periarfissaqarpoq, meeqqallu pisariaqartitai matussuserneqanngitsut pillugit naliliiner-mini erseqqissuliornissaminut, tamatumalu peqatigisaanik meeqqap pisariaqartitaanut tunngatillugu, angajoqqaat nukissaqassusiannik ajornartorsiutigisaannillu naliliiner-mi erseqqissuliornissaminut periarfissaqarluni.

Suliamik naliliineq

Siuliani eqikkaaneq misissueqqissaarnerlu tunngavigalu-git meeqqap atugarissaa qulakkeerneqaaqqullugu, ajornartorsiutit suut sulissutigeqqinneqartariaqarnerneq suliamik suliarinnittup tunngavilersukkamik isummerfigis-savaa. Ingerlatsiviummi tungaanit ikiorsiiniutissat aallartinne-qarsinnaasut, suliamik ingerlatsisup suliamik ilisimasalititut nalilersuinermi iserfigisnaavaa. Suliamik ingerlatsisooq naliliip-pat, meeqqamut ikiorsiissuteqarnerneq periarfissat arlaqqartut, pingaaruteqarpoq nalillissallugu allaaserissallu-gulu, iliuussat ataasiakkaat meeqqamut ilaqutariinnullu, qaninnerusoq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit qanoq kinguneqarsinnaanersut.

Isumaginninnikkut misissuinerup meeqqap angajoqqaallu isummernerat

Isumaginninnikkut misissuinerup naggataani meeqqap angajoqqaallu misissuinerup suliamillu naliliinerup isumaat tusarniarneqassapput.

5. Iliusissatut pilersaarut iliuusissallu

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq

Meeqqat tapersorneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat peqqussutaat nr. 16, 8. november 2017-imeersoq

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit pillugu nalunaarut nr. 305, 30. april 2008-meersoq

QULAK
KEERUTIT

Isumaginninnikkut misissuineramik kommuni suliaqareerpat naliliippallu, meeraq inuusuttorluunniit immikkut ikiorserneqarnissaminik pisariaqartitsisoq suliamik suliarinnittoq iliuusissatut pilersaarummik suliaqassaaq. Ajornartorsiutit isumaginninnikkut misissuinerami qulaajarneqartut qaangerneqarnissaannut, iliuusissat iliuusissatut pilersaarummi erseqqissumik aalajangersarneqassapput. Iliuusissanik toqqaaneq meeqqap, immaqalu ilaqutariit, ineriartornissaanut ingerlalluarnissaanullu tapersersuutaassaaq.

Ikiorsiissutissat **aalajangiiffigineqannginneranni** iliuusissatut pilersaarut suliarineqassaaq. Tassani suliat nukinginnartut pineqartinnagit.

Iliuusissatut pilersaarut suua sumullu atorneqassava?

Iliuusissatut pilersaarut imaqqassaaq, meeqqap qanoq ingerlallualersinnaaneranut anguniakkanik aalajangersimasunik. Iliuusissamut toqqarneqartumut anguniakkat ersarissuusapput uuttorneqarsinnaassallutillu aammalu sapinngisamik meeraq ilaqutariillu suleqatigalugit suliarineqassallutik. Meeqqamut sunniutissaa naatsorsuutigineqartoq ersarissumik allaaserineqarsimassaaq, soorluttaaq suliniuteqarnerup sunniuteqarnissaanut piffissalersuisoqarsimassasooq.

Iliuusissatut pilersaarut aqqissuussaasumik suliarineqassaaq, qulakkeerniarlugu, meeqqap ingerlallualernissaa, ineriartornissaalu. Iliuusissatut pilersaarut, allaganngorlugu uppersaataavoq, meeqqamut tunngasumik anguniakkanik ersarissunik imalik, taamaaliornikkut meeqqap ingerlallualernissaa ineriartornissaalu qanoq sulissutigineqarsanersoq, meeqqamut, ilaqutariinnut aammalu immikkut

ilisimasalinnut meeqqamut sullissisunut ersarissooqqullugu. Iliuusissatut pilersaarut tassaavoq, suliamik suliarinninnermi oqaloqatigiinnermut aqutsinermullu sakkussaaq, tassami meeqqap, ilaqutariit immikkullu ilisimasallit, meeraq pillugu suleqatigiinnissaanni iliuusissatut pilersaarut, tassanilu meeqqamut tunngasumik anguniagassat qitiulluinnarmata.

Iliuusissatut pilersaarut meeraq ilaqutariillu aammalu immikkut ilisimasallit, meeqqamik ilaqutariinnullu tapersersuisussat ikiuuttussallu suleqatigalugit, suliarineqarpat iluaqutissarsiffussaaq. Tamanna ilaatigut pisinnaavoq attaveqarfiit ataatsimiinneranni.

Pingaarteqarpoq sulianik ilinniagallit, meeqqanik sullissuusut, iliuusissamik pilersaarutaasut anguniangassatullu pilersaarutigineqartunut ilisimasaqarnissaat. Tamanna aamma atuuppoq meeraq ilaqutariinnut paarsartunut imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissineqarsimappat. Imaangilaq inuit taakku isumaginninnikkut misissuineq tassanilu allasimasut ilisimasaqarfigissagaat. Iliuusissatut pilersaarutimarisaata ilai attuumassuteqartut suleqatigisat (assersuutigalugu ulloq unnuarlu paaqqinniffik imaluunniit angajoqqaarsiat) meeqqamut tunngatillugu, aalajangersimasumik suliaasa isumagineqarnissaannut pisariaqartut kisimik tunniunneqaaqusaapput. Taamaalillunilu anaanamut, ataamat, qatanngutinut imaluunniit ilaquttanut allanut attaveqarfinnulluunniit tunngasumik paasissutissat tunniunneqaaqusaanngillat, taakku ulloq unnuarlu neqeroortip meeqqamut aalajangersimasumut tunngatillugu perorsaanermit suliniutaannut iliuusissatullu pilersaarutaannut attuumassuteqanngippata.

SKABELONI

Iliuusissatut pilersaarusiordermi immersugassamik atuneq pillugu

Iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissami pitsaasuvoq Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup tamatumunnga immersugassiaata atornissaa. Immersugassiaq isumaginninnikkut misissuinerami qulequttat assingi aallaavigalugit suliaavoq. Iliuusissatut pilersaarut suliamik suliarinnittumut isumassarsiorfiullunilu ikiorsiissutaavoq, taamaaliornikkut tunngavilersorluakkamik aqqissuussaasumillu iliuusissatut pilersaarummik suliaqarnissamut suliamik suliarinnittoq ikiorserneqarluni. Ikiorsiissutit malitseqartinneqarnissaanni iliuusissatut pilersaarutinut immersugassiaq aamma atorneqassaaq. Malitseqartitsineq kapitalimi tullermit annertunerusumik paasisaqarfigineqarsinnaavoq.

Suliamik naliliineq aammalu ikiorsiissuteqarnermi pingaarnertut siunertarineqartoq

Iliuusissatut pilersaarutinut immersugassiani immersugassaqarpoq "suliamik naliliineq"-mik qulequtaqartumik. Tassani isumaginninnikkut misissuinerami suliamik naliliineq, suliamik suliarinnittup ilanngutissavaa. Taamaaliornikkut isumaginninnikkut misissuinerup iliuusissatullu pilersaarutit imminnut atuumassuteqarnerat ersarissitineqassaaq.

Kiisalu immersugassiami tassani suliamik naliliinerup sania-tigut, suliniuteqarnermi pingaarnertut siunertarineqartoq aamma allaaserineqassaaq. Pingaarnertut siunertarineqartumi allaaserineqassaaq, suliniutit aallartinneqartut meeqqamut qanoq sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqarnersut. Taamaaliornikkullu suliniutigineqartut meeqqamut qanoq sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqarnersut, tassani allanneqassapput. Anguniarneqartut kingusinnerusukku aaliangiivigineqartussat tamarmik toqqaannartumik, pingaarnertut siunertarineqartumit aallaaveqartinneqassapput. Taamaaliornikkut anguniakkatut allanneqarsimasup, suliniuteqarnermi pingaarnertut siunertarineqartup eqqortinneqarnissaanut peqataaqataasussap, qitiutittuarneqarnissaanut suliamik suliarinnittoq tapersorneqassaaq.

Ikiorsiissummik aallartisaaneq – siviussusissaatullu

Naatsorsuutigineqartoq Iliuusissatut pilersaarummi allaaserineqassapput, suliamik suliarinnittup naliliinermini, meeqqamik pitsaanerpaamik tapersersuinissaq siunertarlugu, iliuusissat suut aallartinneqassanersut.

Tassunga ilanngullugit allanneqassapput:

- ikiorsiissutit qanoq siviutigisumik ingerlanneqarnissaa naatsorsuutigineqarnersoq

ikiorsiissuteqarneq angajoqqaanut ilaqutariinnulluunniit aamma sammitinneqarsinnaavoq

Siusinnerusukku ikiorsiissutaasimasinnaasut

Meeqqamut ilaqutariinnullu ikiorsiissutit siusinnerusukku aallartinneqarsimasinnaasut iliuusissatut pilersaarummi allaaserineqassapput. Pingaarteqarpoq, siusinnerusukku ikiorsiissutaasimasut, qanoq sunniuteqarsimanersut, suliamik suliarinnittumit ilanngullugit allanneqarnissaat. Aammattaaq iliuusaasimasut, kissaatigineqartoq malillugu sunniuteqarsimanngippata.

Siusinnerusukku ikiorsiissutaasimasut assinginiq aallartisaasoqassappat, ikiorsiissut taanna kingullermik ingerlanneqarami sunniuteqarsimanngitsoq, meeqqamut iluaqutaasusatut sooq maanna naatsorsuutigineqarnersoq pillugu, suliamik suliarinnittup nassuiaaansaa pingaarteqarpoq.

Meeraq/inuusuttoq pillugu pissutsit – anguniakkanik oqaasertaliineq

Suliamik suliarinnittup, iliuusissamut pilersaarusiordermi, meeqqamut anguniarneqartussat nassuiaasersussavai. Isumaginninnikkut misissuinerami anguniarneqartut qulequtarineqartut arfinillit assingi malinneqassapput. Tamanna isumaqarpoq, suliamik suliarinnittoq, meeqqap pisariaqartitai aallaavigalugit anguniarneqartunik nassuiaasersuissasooq.

Anguniakkanik oqaasertalersuineq

Kingorna malitseqartitsinerami, anguniakkat atorneqarsinnaaqqullugit, anguniakkanik tigussaasunik aalajangersimasunillu oqaasertalersuinissaq, suliamik suliarinnittumit eqqumaffigineqarnissaa pingaarteqarpoq.

Aammattaaq pingaaruteqarpoq, suliamik suliarinnittumit eqqumaffigineqassasoq, anguniarneqartut ilumut anguneqarsinnaanersut. Anguniakkat aalajangersimasuuppata, anguneqarsinnaasuullutillu, malitseqartitsineri malinnaavigiuminarnerusinnaapput, takuneqarsinnaassallutillu, iliuuserineqartut qanoq annertutigisumik kissaatigisaq malillugu sunniuteqarnersut (SMART atorlugu anguniagassanik aalajangersaanissamut ilitsersuut takuneqarsinnaavoq).

Anguniarneqartut oqariutuutaapput, sullissisutut (allallu immikkut ilisimasallit) meeqqamut ilaqaatanullu angorusutatut kissaatigineqartut. Allatut oqaatigalugu, sammisat ataasiakkaat ataanni anguniarneqartut, suliamik suliarinnittumit allatorneqartut tassaapput, meeqqamik isumakuluutiginnineq annikillisinneqarsinnaassappat/suujunnaarsinneqassappat aammalu ungasinnerusooq isigalugu suliaq naammassineqaaqqissinnaassappat, allannguutit suliamik suliarinnittup

Anguniakkanik aalajangersimasunik uuttortarneqarsinnaasunillu suliaqarnermi periutsip SMART-ip ikiorsiissutitut atorneqarnissaa pitsaasuvoq.

(allallu immikkut ilisimasallit) takussallugit pisariaqartitai. Sammisat meeqqamut tunngasumik ajornartorsiutinut atuumassuteqartut kisimik anguniagassiorneqassapput. Sammisamik meeqqamut pineqartumut naleqqutinngitsumik peqarpat sammisap ataani "naleqqutinngilaq" suliamik suliarinnittup allappagu pitsaqaataassaaq, tassuunakkummi uppersarneqassamat suliasamik ingerlatsisoq sammisamik isummerfiginnissimasooq.

Iliuussisatut pilersaarummi amerlasuunik anguniagassiorneqsaq imaangilaq pitsaasuvoq. Pitsaanerpaavoq pingaarutilinnik aalajangersimasumillu malitseqartinneqarsinnaasunik amerlanngitsunik anguniagassiorneqsaq. Taamaaliornikkut meeraq naatsorsuutigineqartutut ineriartornerisooq malinnaavigineqarluaarsinnaanersooq.

SMART atorlugu anguniakkanik atuineq

SMART oqaatsinik ukuninnga katitigaavoq: Specifikt, Målbart, Acceptor, Realistisk, Tidsbegrænset

SMART atorlugu anguniakkat atornissaanni apeqqutit iluaqutaasinnaasut

- Anguniakkat aalajangersimasut. Anguniakkat aalajangersimasunngortinnissaanni apeqqutit iluaqutaasinnaasut: Suna anguniarparput? Suna pillugu anguniarparput? Kikkut pillugit?
- Anguniakkat angussaasut. Anguniakkat angussaasunngortissangaanni apeqqutit iluaqutaasinnaasut: Allannguisoqarsimanera qanoq paasisinnaavarput? Anguniagaq angugutsigu suna ullumikkut piginnigisarput pigilersimassavarput?
- Anguniakkat akuersaarnartut (aamma pilerinartut). Tamatumani apeqqutit iluaqutaasinnaasut: Anguniagaq tamanut paasinarpa (angajoqqaanut/meeqqamut/inuusuttumut aammalu meeqqap inuusuttulluunniit sulisuinut)? Peqataasut tamarmik namminneq suliasartik akisussaaffitsillu takusinnaavaat?
- Anguniakkat piviusorsiorlut. Apeqqutit iluaqutaasinnaasut: Anguniagaq piffissaliussap iluani anguneqarsinnaasoraarput? Angunissaanut nukissat (aningaasat sulisullu) naammattut pigaagut? Suut anguniakkatsinnut tapersersuisinnaappat? Suut anguniakkatsinnut akornutaasinnaappat?
- Anguniakkanut piffissamik killiliineq. Apeqqutit iluaqutaasinnaasut: Anguniakkatta qaqugu anguneqarnissaannut piffissamik killiliivugut? Anguniakkatta qaqugu anguneqarnissaat peqataasut tamarmik nalunngilaat?

Anguniakkanik oqaasertalersuinermit assersuutit

Ulluunerani paaqqinnifinni atuarfimmilu pissutsit pillugit sammisap ataani anguniakkat uutoortarneqarsinnaasut tassaasinnaapput:

- Anguniangaavoq, lvalup ullumikkumiit, ullut tamaasa atuartalernissaa
- Anguniangaavoq, lvalup ullumikkumiit ullut tamaasa taquartalernissaa
- Anguniangaavoq, ataasinngornikkut sisamannngornikkullu lvalup ilinniakkerisarfimmiinnissaa.

Peqqissutsikkut pissutsit pillugit sammisap ataani anguniakkat uutoortarneqarsinnaasut tassaasinnaapput:

- Anguniangaavoq, 2019-ip naanerani lvalup inersimasumik tasiugaqarani tummeqqakkoorsinnaanissaa
- Anguniangaavoq, lvalup oqimaalinnissaa, nakorsarisata pilersaarusiarsimasaa malillugu
- Anguniangaavoq, angerlarsimaffimmi perorsaasutut ikiorti/ilinniarsimasooq peqatigalugu lvalup ullut tamaasa kigutigissartarnissaa

Immikkoortunik anguniagaqarnermi oqaasertalersuineq

Iliuussisatut pilersaarummi immikkoortunik anguniagassanik suliamik suliarinnittup allattuinnissaa inatsisitigut piumasaqataannigilaq. Immikkoortunilli anguniakkanik allattuineq, suliamik suliarinnittumut iluaqutaasinnaavoq. Immikkoortunik anguniakkat, sammisat ataanni pingaarnertut, anguniakkap ataani immikkoortunut immikkoortiterneqarsinnaapput aammalu immikkoortuni anguniakkat, sammisat ataasiakkaat ataanni pingaarnertut anguniakkap anguniarneqarnerani "tikkuutit" isigineqarsinnaapput. Immikkoortunik anguniagaliornikkut, pingaarnertut anguniagaq immikkut ilisimasalinnut ilaqutariinnullu tigussaanagerunngortinneqarlunilu paasinarnerunngortinneqarsinnaavoq.

Immikkoortunik anguniagassanut

ataasiakkaanut akisussaaffik

Iliuussisatut pilersaarummi, immikkoortunik allaffissaliisoqarsimavoq, anguniagassat ataasiakkaat sulissutiginnissaannut, kimit anguniarneqartussat akisussaaffigineqassanersut, suliamik suliarinnittumit allanneqarsinnaanngorlugit. Suliamik suliarinnittoq Kingusinnerusukut malitseqartitsilluni ataatsimiinnissamut aggersaanermini eqqumaffigissasattut pingaaruteqarpoq inuit (inuit ataasiakkaat immikkulluunniit ilisimasallit) immikkoortunik anguniakkamut ataatsimut arlalinnulluunniit akisussaasutut nalunaarneqarsimavut aggersarneqarnissaasa eqqumaffigineqarnissaa.

Meeqqap angajoqqaallu isumaat atsiernerlu

Ikiorsinissamik kommunip aalajangiinnissaa sioqqullugu iliuussisatut pilersaarummut tunngatillugu angajoqqaat isumaat tusarniarneqassaaq. Angajoqqaat isumaannik ilanngussineri siunertaavoq, suliamik suliarinninnermut atatillugu paasissutissat kommunimit pissarsiarineqartut tiguneqartulluunniit, eqqortuunerannik tamakkiisuunerannillu qulakkeerinninnissaa. Tamatumunnga tunngaviuvoq akuusut, pinngitsooratik peqataatinneqarnissannik kissaateqarneq aammalu paasissutissat eqqortuunerat attanneqarsinnaanerallu misissoqqaartinnagu kommunip paasissutissanik atuinngisaannarnissaa.

Eqqaamallugu aalajangiisoqartinnagu meeraq suliamik suliarinnittumit pinngitsoorani oqaloqatigineqaaqassamat. Meeqqamik oqaloqateqarnermi aalajangersimasumi anguniangassaavoq, kommunimiit iliuuserineqartussat aallartitassanut, meeqqap qanoq isumaqarnerata paasisaqarfiginissaa.

Meeqqap (15-it sinnerlugit ukiullip) angajoqqaallu iliuussisatut pilersaarummut isumaat immersugassami allanneqassapput. Iliuussisatut pilersaarut isumaat tusarniarlugu atsiortinniarlugillu allakkatigut nassiunneqassanersooq imalunniit aggerluni oqaloqatigiinnissamut aggersaasoqassanersooq, tamatumani angajoqqaat immaqalu meeraq peqatigalugit suliamik suliarinnittoq iliuussisatut pilersaarummik saqqummiussissanersooq, suliamik suliarinnittumit naliliiffigineqassaaq.

Iliuissatut pilersaarut angajoqqaanut immaqalu meeqqamut tusarniutigineqareerpat suleqatigisanut attuumassuteqartunut nassiunneqassaaq.

Iliuissatut pilersaarut qanga suliarineqarnerisq ullulissallugu pingaaruteqarpoq.

Aalajangiineq

Angajoqqaat meeqqallu isumaat tusarniarneqareerpat, ikiorsiissutit tigussaasut suut aallartinneqassanersut kommunimit aalajangerneqarsinnaanngussaaq. Aalajangiineq allaganngorneqassaaq journalimilu allanneqassalluni.

Ikiorsiissutit inissiinerlu

Ikiorsiinissap imaluunniit inissiinissap aallartinneqarnissaa sioqqullugu makku eqquutsinneqarsimassapput:

- Isumaginninnikkut misissuineramik suliaqartoqarsimassaaq
- Iliuissatut pilersaarummik suliaqartoqarsimassaaq
- Meeraq oqaloqatigineqarsimassaaq

Suliniuteqarneq ikiorsiissutaappat imalunniit immikkut ikiorsissutaappat

Suliniuteqarnermik toqqaasoqarnissaani meeqqanik tapersuinerneq inatsimmi ikiorsiissuteqarnissamut immikkullu ittumik ikiorsiissuteqarnissamut periarfissaqarpoq. Takuuk ataani assiliaq.

Ikiorsiissutit (Meeqqanik tapersuinerneq inatsimmi § 21, imm. 4)	Ikiorsiissutit immikkut ittut (Meeqqanik tapersuinerneq inatsimmi § 25, imm. 4)
Ilaqutariinnik pikkorissartitsineq, ilaqutariinnik aqquatsioqatigiisitsineq imaluunniit attaveqaatit peqatigalugit ataatsimiittoqassasooq	Angerlarsimaffimmi suliasanik, perorsaaneramik, tarnip pissusaanik ilisimasalimmik, isumaginninnermik allatigulluunniit ikiorsiineq
Tapersersorteqarnissaaq aamma attaveqartarfeqarnissaaq*	Ilaqutariinnik katsorsaaneq, atornerluisuuneramik katsorsaaneq tassungaluunniit assingusooq
Efterskolimiinnermi ikiorsiinissaaq, tassunga ilanngullugu aningaasatigut ikiorsiinissaaq	Ilaqutariinni paarsisartuni imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinniffimmi oqilisaassilluni inissiineq
Ikiorsiineq alla meeqqap ineriartorneranik ingerlalluarnissaanillu qulakkeerrinninnissamik siunertaqartoq, tassaasinnaavoq aningaasatigut ikiorsiineramik neqerooruteqarneq, tamanna meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsinnaaneramik pinaveersartitsisinnaappat imaluunniit pinngitsoortitsisinnaappat, assersuutigalugu inigisap attartorneranut akiligassaqarneq imaluunniit inigisamut akiligassap tulluuttup akilersinnaannginneranik il.il. pissuteqartumik attartukkamit anisinneqartariaalersinnaaneq pinngitsoortinniarlugu	Ulluunerani meeqqat ornittagaanni toqqissisimanartumiitsitsineq, unnullernerani unnuaanerani luunniit ikiuinissamik suliniuteqarneq alla, imaluunniit meeqqamut ikiuinissamik ilinniartitsinissamillu siunertaqartumik paaqqinnittarfimmiitsitsineq, assigisaaniluunniit
Ikiorsiinissamik suliniuteqarnerit taaneqartunit allaanerisut neqeroorutigisinnaavai, soorlu misiligutitut aqqissuussinerit	Ornittakkami immikkut ittumik perorsaaviummik inissaqartinneqarneq
§ 42 naapertorlugu 18-23-inik ukiulinnut suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniuteqarneq	Meeqqap ineriartornerata ingerlalluarnissaalu qulakkeerrinissaat siunertarlugit ikiorsiineq alla

Ilaqutariinnut sullissiviit

Meeqqanut, inuusuttunut taakkulu ilaqutaannut immikkut ikiorsiissuteqarnermut atatillugu, ilaqutariinnut sullissiviit pingaarutilittut inissisimapput. Ilaatigut pineqarput perorsaaneramik, tarnip pissusaanik ilisimasalimmik ikiorsiineq kiisalu ilaqutariinnik katsorsaaneq. Ilaqutariinnut sullissiviup siusissukkat peqataatinneqarnissaa pingaaruteqarpoq, taamaaliornikkut isumaginninnikkut misissuinerup pitsaasuunissaanut kiisalu meeqqamut, inuusuttumut ilaqutariinnulluunniit suliniutissaaq suna iluaqutaasinnaanersooq piareersarneqarsimaqqullugu.

Ilaqutariinnut sullissivik, attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerat aqquutigalugu peqataatinneqarsinnaavoq. Aammalu iliuissatut pilersaarummi anguniagassat suut suliniutigineqarnissaat ingerlateqqinneqassanersooq pillugu attaveqarfiit ataatsimiinneranni tapeeqataasinnaapput.

Kommunip ilaqutariinnullu sullissiviup akornanni suleqatigineq pillugu periutsinik aalajangersimasunik aalajangersagaqarneq kommunini suleqatigiinnermut ingerlalluataasarpooq.

Ilaqutariinnut sullissivimmuut innersuussisarneq ingerlalluurtarpoq innersuussisarnermut ersarissunik periuseqartoqaraangat, tamatumani assersuutigalugu; kommunip ilaqutariinnullu sullissiviup akornanni aalajangersimasumik ataatsimeeqatigiitarnikkut, meeqqap ilaqutariillu ajornartorsiutaat oqaloqatigiisutiginneqartarlutik. Ataatsimiinnerni taakkunanani ataatsimoorluni oqaluserineqartarpoq, innuttaasooq ilaqutariinnut sullissivimmit sullittakkanut naapertuunnersooq aammalu ajornartorsiutit suut sulissutiginneqassanersut. Tamanna innersuussinerneq immersugassamik, meeraq ilaqutariillu aammalu taakku ajornartorsiutaat pillugit paasissutissanik imaqartumik, kommunip ilaqutariinnik sullissivimmut nassiussineranik malitseqartinneqassaaq, taamaaliornikkut allaganngorlugu takuneqarsinnaaqqullugu ajornartorsiutit sumut tunnganersut aammalu suut sulissutiginneqaaqqissanersut.

Eqqaamallugu innersuussinerneq immersukkat iliuissatullu pilersaarutit ilaqutariinnut sullissivimmuut nassiunneqarnissaat. Aammalu assersuutigalugu, attaveqarfiit ataatsimiinne-

rat aqquutigalugu, ataatsimiinnerit malitseqartitsiffiusut ingerlaannaq isumaqatigiisutiginneqartariaqarput, meeqqanut/ilaqutariinnut suliniutaasut iluaqutaanersut malinnaavigeqqullugit.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq – inuusuttunut 18-init 23-it ilangullugit ukiulinnut tapersersuineq.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq tassaavoq, inuusuttunut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut imaluunniit 18-inik ukiqalinnngitsiarnerminni, tapersersorteqarnissamik akuerineqarsimasunut aammalu ineqarnikkut, attaveqarfeqarnikkut, ilinniartitaanikkut aamma/imaluunniit suliffeqarnikkut nammineerlutik pitsaasumik inersimasutut inuuneqalernissamut ikaarsaernerminni, tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsisunut kommunip neqeroorutaa. Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq akuersissutiginneqartarpoq, inuusuttoq tamatumunnga akuersisimappat aammalu anguniakkat iliuissatut pilersaarummi aalajangersarneqarsimasut anguneqarsinnaasutut naatsorsuutigineqarpat.

Kommunalbestyrelse inuusuttup najugaqarfigisaa, inisseereerper kingorna malitseqartitsinissamik neqerooruteqassaaq, tamanna inuusuttumit annertuumik taperserneqarnissamik pisariaqartinneqarpat, soorunami aamma inuusuttup malitseqartitsineramik neqeroorut akuersissutiginneqartarpoq. Suliniuteqareermermi malitseqartitsinermi pineqartut tassaapput, inuusuttut 18-ileereersimasunit 23-nik ukiqalereersimasut, tassa 24-nik ukiqalernissaat tikillugu.

Suliamik suliarinnittup isummerfigisussanngoruniuk, inuusuttoq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnermi imaluunniit tapersersortilerneqarnermi/attaveqaatilerneqarnermi kingorna, malitseqartitsivigineqarnissaminik pisariaqartitsinersooq suliniuteqareermermi malitseqartitsineramik akuersissutiginneq inuusuttup siunissami – 23-nik ukiqalinnnginnermini – nammineq ineqarluni, attaveqarfeqarluni, ilinniagaqarluni aamma/imaluunniit suliffeqarluni namminersinnaalernissaanik kinguneqarsinnaanersooq qitiutinneqassaaq.

Sullinniakkat:

Suliniuteqareermermi malitseqartitsinermi sullinniakkat tas-
saapput inuusuttut 18-nit 23-nut ukiullit, aammalu

- 18-inik ukioqalinngitsiarnerminni angerlarsimaffiup avataani inissineqarsimasasut,
- tapersorteqarnermik/attaveqaateqartinneqarnermik aqqissuussivigineqarsimasut
- inatsimmi kapitali 7-9 naapertorlugit ikiorserneqarsimasut, - aammalu inersimasuunermit ikaarsaermermi tapersorneqarnissaminik pisariaqartitsisutut nalilerneqartut.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsinerup siunertarai

- inuusuttup toqqissisimasumik aallaaveqarlunilu inersimasunut qanilaartumik aalajaatsumillu attaveqarnissaa qulakkeernissaa,
- inuusuttup inuttut inooqataanikkullu ineriartornissaata qulakkeernissaa,
- inuusuttup atuarnernik ilinniakkamillu naammassinninissaanut ikorfartuinissaa,
- inuusuttup peqqinnerata atugarissaarneratalu qulakkeernissaa,
- inuusuttup namminersorluni inersimasutut inuuneqalernissaanut piareersarnissaa.

Suliamik suliarinnittut matuma kinguliani allassimasut eqqumaffigineqassapput:

- inuusuttup 18-iliinissaa kingusinnerpaamik qaammatinik arfinilinnik sioqqullugu suliniuteqareermermi malitseqartitsoqassanersoq isummerfigineqassaaq, angajoqqaatut akisussaassusilik oqaloqatigineqassaaq,
- inuusuttup, ilaqutariit paarsisartut imaluunniit ulloq unnuarlu paaqqinnittarfik oqaloqatigineqassapput,
- inuusuttup tapersortaa/attaveqaataa oqaloqatigi-

neqassaaq

- oqaloqatigiinnerit, oqaaseqaatit aammalu suliniuteqareermermi malitseqartitsinermi
- anguniakkat tunngavigalugit iliuusissatut pilersarut nutarterneqassaaq,
- suliniuteqareermermi malitseqartitsinissap akuerineqarnissaa Isumaginninnermut Ataatsimiititaliamut qinnutigineqassaaq,
- suliniuteqareermermi malitseqartitsineq pillugu aalajangerneq
- allakkatigut nalunaarutigineqassaaq, naammagittalliornissamik ilitsersuutitalerlugu.
- Suliniuteqareermermi malitseqartitsinerup tullianik malitseqartitsivigineqarnissaata ullulernerneqarnissaa isummerfigineqariissaaq.

Suliniuteqareermermi malitseqartitsineq siunertamik anguniangassaaruppat atorunnaarsinneqassaaq, inuusuttoq ikiorserneqarnissaminut pisariaqartitsiunnaarpat imaluunniit kingusinnerpaamik inuusuttoq 24-liippat.

Kommunimii eqqumaffigineqassaaq, Suliniuteqareermermi malitseqartitsinissaa meeqqap 18-inik ukioqalernissaa kingusinnerpaamik qaammatinik arfinilinnik sioqqullugu neqeroortigineqassamat.

Suliniuteqarneq meeqqamik inissiineruppat

Meeqqap tapersorneqarnissaanut inatsimmi § 27-imi allassimavoq kommunalbestyrelsi aalajangiinnaasoq angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaa neqeroortigineqassasoq, isumaginninnikkut misissuinerup takutippagu, tamanna meeqqap ikiorserneqarnissamut immikkut pisariaqartitaanik, akuersinissamut annertuumik pingaaruteqartoq, kii-salu meeqqap inuusuttulluunniit ikiorsiissuteqarnissamut suliniutinik aallartitsinissaa pillugu suliamik kommunalbestyrelsip suliarininnerani, meeqqanik illersuisumit meeqqap inuusuttulluunniit ikiorserneqarnissaa kommunalbestyrelsip neqeroortigisinnaagaa. § 44, imm. 1-imi aalajangersakkat malillugit meeraq/inuusuttoq meeqqanik illersuisumit ikiorneqarnissamik **neqeroortigineqarsinnaavoq:**

- Assersuutigalugu angajoqqaanit akuerineqartumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaa pillugu suliamik aalajangiisoqannginnerani imaluunniit meeqqamut/inuusuttumut ikiorsiissutinik allanik aallartitsinermut atatillugu – assersuutigalugu tapersorteqarluni/attaveqarfimmik peqateqarluni najuineq.

§ 44, imm. 2-mi aamma 3-mi aalajangersakkat malillugit meeraq/inuusuttoq meeqqanik illersuisumit ikiorneqarnissamik neqeroortigineqassaaq:

- angajoqqaanit akuerineqanngitsumik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissaa pillugu suliamik aalajangiisoqannginnerani.
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortortaqarfimmut isumannaallisakkamut inissiinissaa pillugu suliamik aalajangiisoqannginnerani. Soorluttaaq meeqqat ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortortaqarfimmut isumannaallisakkamut, inissineqartussatut isumaliutigineqartut inissinneqareersimasulluunniit meeqqanik illersuisumik ikiorserneqassasut.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq meeqqap ilaqutariillu inuunerannut annertuumik akuliunneruvoq. Taamaattumillu meeqqap ikiorserneqarnissamik immikkut pisariaqartitsinera-
nut inissiinissap annertuumik pingaaruteqartuunissaa inatsimmi piumasaqaataavoq. Tamatigut suliamik tunngaveqarluni nalilisoqassaaq, meeqqamik inissiineq qaqugukkut pingaaruteqartuunersoq.

Ingerlatsivimmi pisortanik isumasioqateqarluni suliamik suliarinnittup qulakkiissavaa inissiinissamut tunngavissaqartoq. Tamanna qulakkeerneqassaaq meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiinissap kommunalbestyrelsimut inassutigineqannginnerani.

Isumaginninnermut ingerlatsivik inissiinissamik aalajangiippat kommunalbestyrelsi allakkatigut nalunaaruteqassaaq, taannalu journalimut allassimassalluni.

Inissiineq pillugu Naalakkersuisunut nalunaaruteqarneq

Kommuni meeqqamik inissiippat aammalu paragraffit siuliani taaneqartut naapertorlugit ikiorsiissuteqarpat, inissiinerup kingorna ullut arfineq pingasut qaangiutsinnagit inissiineq pillugu kommuni Pitsaaliuinnermut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmut uunga nalunaarutiginnissaaq: iass@nanog.gl

Kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit

Kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. juni 1995-imeersoq

Kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. juni 1995-imeersoq kiisalu kommunit akunnerminni akiliiffiqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaannut nr. 2, 12. juni 1995-imeersumut ilitsersut december 1995-imeersoq innersuusutigineqarput.

Inatsit, kommuni kommunilluunniit arlariit aammalu Namminersorlutik Oqartussat imminnut pineqartillugit, isumagininnikkut akiliissusaaqatigiinnermi atorineqassaaq. Angajoqqaat akisussaaftat pillugu nalorninermi, Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Siniisua innersuusutigineqarpoq. Nalorninermi pisariaqartitsinermiluunniit ilitsersuut siuliani taaneqartoq takuuk.

Meeqqamut inissiiviusoq tassaasinnaavoq:

- Kommunimit aqqissuunneqartumik ilaqutariinni paarsartuni inissiineq
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffik
- Ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi immikkoortoq isumannaallisagaasoq
- Nammineq inigisaq, inissiaq, ataatsimut ineqarfik, efter-skole assigisaaluunniit

Angajoqqaat akiliuteqartinneqartarnerat atorunnaarsinneqar-nikuvoq, tassa angajoqqaat akiliuteqassangillat. Danmarkimut inissiinerit immikkorluinnaq aatsaat pisarput, pinerillu tamaasa inissiinerugallartarlutik.

Angajoqqaatut oqartussaassusilinnit akuerineqartumik akuerineqanngitsumillu inissiineq

Inissiinissamut angajoqqaatut oqartussaassuseqartup akuersinissaa anguniarneqassaaq. Tamanna suliap ingerlaq-qinnissaani pitsaasumik tunngavissiisaaq.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartunit akuerineqanngitsu-mik, meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnis-saanik kommunalbestyrelsi makku pissutigalugit aalaja-ngiissappat, meeqqap atugarissaarnerata, peqqissusiata ineriartornerataluunniit ajoquserneqarsinnaanera annertuu-mik aarlerinartorsiortinneqarsimassaaq:

1) Meeqqamik naammanngitsumik isumassuineq iliuseqar-nerluunniit.

2) Timikkut tarnikkulluunniit nakuuserfigineqartarnej, paaqqutarinerlunneqarnej imaluunniit kinguaassutitsigut innarlerneqartarnej.

3) Meeqqap imaluunniit meeqqap avatangiisaani atornerlu-inermik ajornartorsiuteqarnej, pinerluuteqartarnej imaluun-niit inuuniarnikkut annertuunik imaannaanngitsunillu allanik ajornartorsiuteqarnej.

4) Meeqqap imaluunniit meeqqap avatangiisaani pissusiler-sornikkut naleqqussarsinnaanikkulluunniit ajornartorsiute-qarnej.

Pissutsit siuliani taaneqartut sorliit atuunnersut aalajangiin-ermi allaaserineqassammat eqqaamaneqassaaq.

Inissiinissamik aalajangernerup angajoqqaanut nalunaarutigineri

Akuersinertaqanngitsumik inissiinissamik aalajangernerup kingorna akunnerit 24-t qaangiutsinnagit inissiineq pillugu angajoqqaanut angajoqqaatulluunniit oqartussaassuse-qartumut nalunaaruteqarnissamut kommuni pisussaavoq. Nalunaarutip imarissavaa aalajangernermut tunngavilersuut kiisalu naammagittaalliornissamut ilitsersuut ilanngunneqar-simassalluni.

Meeqqamik inissiisoqarnerani angajoqqaanut tapersersuineq

Meeraq inuusuttorluunniit angerlarsimaffiup avataanut inis-sinneqartussanngorpat angajoqqaat peqataatinneqarnissa-minnik pisariaqartitsisarput aammalu tapersersorluarneqar-nissamik pisinnaatitaaffeqarlutik.

Meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqaraluarpa-lluunniit, sulii meeqqap inuuneranut angajoqqaat pingaar-tilerujussuupput. Meeqqap pisariaqartippaa angajoqqaamik akuutinneqarnissaat aammalu pitsaasumik attaveqarfiginis-saat pisariaqartillugu. Angajoqqaanut aamma pingaarute-qarpoq, meeqqamut angajoqqaajusut tapersersorneqar-nissaaq, naak meeraq inuusuttuarluunniit, sivikinnerusumik sivisunerusumilluunniit angerlarsimaffiup avataanut inissisi-mangaluartoq.

Angajoqqaanut ingerlalluurtumik attaveqartoqarlunilu pi-tsaasumik suleqateqartoqarpat, tamanna meeqqat inissin-neqarnermini ingerlalluarnissaanut pissutaaqataasinnaavoq. Tamatuma peqatigisaanik misillittakkat takutippaat, anga-joqqaat ilaat inissiinerit atillugu pisariaqartitaminnik tapersersorneqarnej ajortut. Tapersersuineq pisut ilaanni meeqqap angerlartinneqarsinnaaneranik immaqqa periarfis-siisnaagaluartoq. Tapersersuutaasut assersuutigalugu tassaasinnaapput ilaqutariinnik katsorsaaneq, angajoqqaan-ik pikkorissaaneq allatulluunniit tapersersuineq.

OBS Inissiinerup nalaani meeqqamut pulaarneq attaveqarnerlu

Angerlarsimaffiup avataanut inissiinerit atillugu najuisarnissamut tikeraarlunilu angalanissamut tunngasut, iliussissatut pilersaarummi allassimanissaat pingaaruteqar-poq. Meeqqamut tunngatillugu iliussissatut pilersaarummi, inunnt aalajangersimasunut, tassungalu ilanngullugu anga-joqqaatut oqartussaassuseqartumut, meeqqap attaveqarne-ranut tunngatillugu paasissutissat allassimassapput.

Attaveqartarnermik unitsitsineq

Meeqqap inunnt aalajangersimasunut, tassungalu ilanngu-llugu angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut imaluunniit allamut isumassuisuusumut/attaveqarfimmut attaveqarnera meeqqap ingerlalluarneranut, peqqissusianut ineriartornera-nullu ajoqutaasutut nalilerneqarpat (assersuutigalugu naju-inissamut isumaqatigiissutit kinguneranik meeraq nikallu-ngappat avatangiisinullu sammisumik qisuariaateqarpat, na-juinerup sunniutai meeqqamut akornutaasut) najuisarnerup kipitinneqarnissaanik aalajangiisoqarsinnaavoq. Tamanna iliussissatut pilersaarummi allassimassaaq, sivisunerpaami-llu qaammatini 12-ini atuutissalluni aammalu piffissap qaangiuffissaa kingusinnerpaamik qaammammik ataatsimik sioqqullugu nutarterneqassalluni.

Najuisarnissap unitsinneqarnissaanik aalajangiisoqareeralu-artoq, meeraq najuisarnissamik kissaateqarpat meeqqap attaveqarnera akornuserneqassanngilaq, eqqartuussivik tamanna pillugu aalajangiisimangippat. Meeqqamut pitsaanagerussaaq illersorniarlugu, iliussissanik pisariaqartunik kommunalbestyrelsi inissiiviusoq peqatigalu-gu aalajangiisnaavoq. Inunnt aalajangersimasunut attaveqaaqusaannginnermik aalajangiineq, sapinngisamik inissiiviusumiit malinneqartussaavoq. Najuisarnerup attaveqarnerullu unitsinneqarnissaanik aala-jangiisoqareeraluartoq, najuisarnerup attaveqarnerullu ingerlaannarneranik inissiivik ilisimasaqalerpat, tamanna kommunimut nalunaarutigineqassaaq.

Nakkutigineqartumik najuisarneq

Nakkutigineqartumik najuisarnissamik kommuni aalajangiisi-mappat, najuisarnissamut atillugu pissutsit immikkut ittut isummerfigineqassapput. Nakkutigineqarluni najuisarnissaaq isumaqarpoq, kommuni nalilissimasooq, meeqqap ingerlallu-arnissaa ineriartorsnissaa peqqissusialu eqqarsaatigalugit, meeqqap inunnik aalajangersimasunik, tassungalu ilanngu-llugu angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut najuisarnera-ta ernumanartoqartinneqarnera, taamaattumillu inuit aalaja-ngersimasut najuineranni nakkutigineqassapput. Nakkutigi-neqartumik najuineq inissiiviusumi allamiluunniit aalajanger-simasumi ingerlanneqarsinnaavoq.

Nakkutigineqartumik najuinerup ingerlanneqarnera kimit akissussaaffigineqarnerisooq, iliuusissatut pilersaarummi allasimassaaq, taanna tassaasinnaavoq suliamik suliarinnittoq imaluunniit inissiiviusumi sulisut, kommunimut sinniisutut atuuttut. Taassuma nakkutigineqartumik najuineq qanoq iluseqartinneqarnerisooq meeqqamut oqaluttuarisinnaavaa.

Kommunip sinniisua nakkutigineqarluni najuinerup ingerlatsisuusooq, najuinerup kingorna najuineq pillugu allakkiussaaq. Allakkiap imarissavaa meeqqap angajoqqaallu akornanni attaveqarnerup allaaserineqarnera, tamatum kingorna isumaliutigineqarsinnaavoq najuinerup nalaani angajoqqaat annertunerusumik tapersorneqarnissamik pisariqartitsinersut aamma/imaluunniit nakkutigineqartumik najuineq suli aalajangiusimaneqassanersooq.

Tikeraarnerit

Meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasooq ukiumut marloriarluni angerlarsimaffimmut tikeraarsinnaatitaavoq.

Meeqqamik inissiinermi iliuusissatut pilersaarummut immikkut piumasaqaatit

Meeqqap angajoqqaaminik isumassuisunillunniit qanigisanit akuttunngitsumik naapitsisarnissaata attaveqartarnissaatalu qanoq qulakkeerneqarnissa, iliuusissatut pilersaarummi allaaserineqassaaq.

Tamannali atuutinngilaq, naapilluni attaveqarneq, meeqqamut ajoqutaasutut nalilerneqarsimappat. Kiisalu iliuusissatut pilersaaruttip imarissavai:

- Inissiinerup nalaani ilaqtutanut pulaarnerit najuinerillu, ilanngullugu attaveqarnermik kipititsisimasinnaaneq. Nakkutigineqartumik najuisarneq pillugu aalajangiisooqarsimappat, allasimassaaq nakkutigineqartumik najuineq ingerlanneqarnissaanut kina akissusaanersooq
- Meeqqamut inissiinerup aammalu meeqqap angerlartinneqarneranut atatillugu angajoqqaanut immikkut tapersersuineq qanoq ittoq aallartinneqassanersooq

- Angerlarsimaffimmi ajornartorsiutit, meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarneranut pissutaasut aqqinneqarnissaanut, ilaqutariit qanoq ilusilimmik tapersersorneqarnerisut

Inissiinerup atatillugu eqqaamaneqassaaq:

- Iliuusissatut pilersaaruttip ilaasa attuumassuteqartut assilineri inissiiviup pissammagit
- Nukinginnartumik inissiinermi, inissiinerup kingorna kingusinnerpaamik ullut 14-it qaangiutinnginneranni, iliuusissatut pilersaaruttip imarisaasa ilai meeqqamut attuumassuteqartut, ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut/angajoqqaarsianut malinnaatillugit nassinneqassammata
- Angajoqqaat akuersinerannut uppersaammik allasimassaaq iliuusissatut pilersaaruttip siunertaa, angerlarsimaffiullu avataanut inissiinermi anguniagaq pillugit paasissutissiisooqarsimasooq
- Iliuusissatut pilersaarut ukiumut minnerpaamik ataasiarluni nutarterneqartassammata
- Katsorsaanermut pilersaarutit; iliuusissatut pilersaarut aallaavigalugu ulloq unnuarlu angerlarsimaffik katsorsaanissamut pilersaarummik minnerpaamik ukiumut ataasiarluni suliaqassammata
- Killiffiit pillugit nalunaarusiat; meeqqap inissinneranit kingusinnerpaamik qaammatit pingasut qaangiunne-ranni, ulloq unnuarlu angerlarsimaffik killiffiit pillugit nalunaarummik nassiusissaaq, tamatumalu kingorna ukiumut marloriarluni.

Meeqqamik pingasunik inorlugit ukiulimmik inissiineq

Meeraq pingasut inorlugit ukiulik inissinneqarpat, aallaavittut pingasunik ukioqalersimatinnangu allamut inissiivimmu inissinneqarsinnaanngilaq. Aalajangersakkap siunertaraa, meeqqat pingasut inorlugit ukiullit nuutsinneqarnissaasa pinngitsoortinniarnissaa. Meeqqat pingasut inorlugit ukiullit inersimasumut attaveqarnissamut immikkut pisariqartitsippat aammalu inersimasumut taama aalajaatumik attaveqarnerup unitsinneqarnera meeqqap tarnikkut ineriartoreranut annertuumik kinguneqarsinnaavoq. Taamaattumillu taama ukiulinnut ataavartumik inissiiviusinnaasumik kommuni aallaqqaataaniillu toqqaassaaq. Assersuutigalugu angajoqqaarsianut inississappat, kommunalbestyrelse aallaqqaataaniillu naliliisariaqarpoq, angajoqqaarsiat meeqqamik tigusinissaminut nukissaqarnerisut aammalu kingusinnerusukkut akissusaaffimmik taamaatitsissanngitsut. Ilaqutariit paarsisartut meeqqamut misigissutsigit tunniusimasinnaasariaqarput, naak meeqqap ilaqutariinni paarsisartuniinnaarsinnaanissaa kommunimit qulakkeerneqarsinnaanngikkaluartoq.

Meeraq pingasut inorlugit ukiulik nuunneqarsinnaavoq tamatumunnga immikkorluinnaq ittunik tunngavissaqarpat. Tunngaviit immikkorluinnaq ittut ilaat tassaasinnaavoq:

- Meeqqamik nukinginnartumik inissiisooqarsimatillugu aammalu meeqqap ilaqutariinni utaqqiisaasumik paarsisartuni inissinnissaa pisariqarsimagaangat. Taama pisoqartillugu meeraq sapinngisamik sivikinnerpaamik ilaqutariinni utaqqiisaasumik paarsisartuniittariaqarpoq, kommunilu ataavartumik inissiiviusussamik piaarneqar-paamik pissarsisariaqarpoq (tak. meeqqamik tapersersuinerup inatsimmi § 30, imm. 3)
- Ilaqutariit paarsisartut meeqqamik paarsinerup ingerlaannarissaa kissaatigiunnaarpassuk. Meeqqap pingasunik ukioqalernissaata tungaanut tigumminissaanut kommunalbestyrelsi ilaqutariit paarsisartut pinngitsaa-lisnaangilaq. Pissutsit taamaalinissaat pinngitsoortinneqarsinnaassaaq, inissiinissaa sioqqullugu ilaqutariinik paarsisartunik kommunalbestyrelsi misissuilluarsimappat aammalu ilaqutariinnut paasissutissiinerup siunnersuinermillu tapersersuisimappat.

- Meeraqqap inunngornerata kingorna, meeraqqanut angerlarsimaffimmut inissiineq, meeqqamut naleqqut-tunik ilaqutariinnit paarsisartunik nassaarnissap tungaanut. Meeqqap pisariqarneranit sivisunerusumik meeraqqat angerlarsimaffianniinnginnissaa pingaaruteqar-poq, tassa sulisut paarlagaannerujussuisigut meeraq attaveqarniarnermigut ajoquserneqarsinnaammata.
- Inissiiviusup naammagannginnerani aammalu inissiivimmiitinnarneraniit, inisseeqqinnissaaq meeqqamut ajoqutaannginnerusutut isigineqarpat.
- Nalunaarsukkat tamakkiisuusinnaanngillat. Matumani kommunalbestyrelsi nammeneq nalilertariaqar-paa meeqqamut suna pitsaanerunersooq.

Ilaqutariinni paarsisartuni inissiineq

Meeqqat tapersersorneqarnissaanut inatsimmi aammalu ilaqutariit paarsisartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 17, 8. november 2017-imeersumi ilaqutariinni paarsisartutit assigiinngitsut sisamat atuarneqarsinnaapput.

- Ilaqutariit qanigisatut paarsisartut
- Ilaqutariit kommunip aqqissuusaaq paarsisartut
- Ilaqutariit inuussutissarsuutigalugu paarsisartut
- Nammeneq aqqissuusamik ilaqutariit paarsisartut.

Ilaquariit nammeneq aqqissuusamik paarsisartut, qaammatit 12-it iluanni qaammatit pingasut ataannartumik, paarsinissamik akuersissuteqaratik, meeqqamik ulloq unnuarlu tigummissaqqusaanngillat. Meeqqap qaammatit 12-it malittuunnaat iluanni qaammatini pingasuni, tamatumunngaluunniit sivisunerusumi najugaqareernerani, ilaqutariinnut qanigisatut paarsisartunut aalajangersakkat malillugit suliarineqalissaaq.

Inissiinissaaq sioqqullugu meeqqamik ataasiakkaanik paarsinissamik suliaq pillugu, ilaqutariit paarsisartut sukumiisumik paasitinneqarnissaat kommunip qulakkiissavaa.

Ilaqutariit paarsisartut aammalu meeqqap journalii pillugit

Oqaatigineqassaaq ilaqutariit paarsisartut pillugit journali, meeraq pillugu journalimit immikkoortinneqassammat. Tamanna ima isumaqarpoq, angajoqqaarsiat journaliitut, angajoqqaatut oqartussaasussaasunut tunngasunik allattoqassanngimmat, soorluttaaq ilaqutariit paarsisartut pillugit meeqqap journaliani allattuisoqassanngitsoq. Ataatsimiinneq angajoqqaatut oqartussaasuseqartoq, angajoqqaat paarsisartut meeqqallu peqatigalugit ingerlanneqarpat, journalimi allakkiap assilineru peqataasut journaliannut suliamik suliarinnittup ilanngussinnaavaa.

Ilaqutariinnik paarsisartunik siunnersuereernerit tamaasa ilaqutariinnut paarsisartunut siunnersorti, journalimut allattuisassasooq kaammattuutigineqarpoq. Siunnersuineq imaqarniliorneqassanngilaq, siunnersuinerulli qanga ingerlanneqarsimanera aammalu siunnersuineru immikkut sammisaqartoqarsimanersooq tullianik siunnersuineru mali-tseqartinneqarsinnaasunik journalimut allanneqassapput. Tamatuma saniatigut tullianik qaqugu siunnersuisoqassanersooq allanneqassaaq.

Ilaqutariit paarsisartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 17, 8. november 2017-imeersoq pillugu ilitsersuut aammalu ilaqutariit paarsisartut pillugit ilitsersuut innersuussutigineqarput.

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut inissiineq

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut inissiinissaaq pineqarpat, inissiivissaaq naleqquttoq pillugu kommunalbestyrelsimut inassuteqaasiortoqassaaq. Isumaginninnikkut misissuineq iliuusissatullu pilersaarut aallaavigalugit kommunalbestyrel-sip aalajangiinerata kingorna, Pitsaaliuineruut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmi innersuussisarfik, meeqqamut inissiivissamik naleqquttumik pissarsiussaaq.

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartunut innersuussineru pingaaruteqarpoq, suliami uppernarsaatit attuumassuteqartut tamarmik sullissiumiit, innersuussineru ilaangunneqarnissaat, paasissutissat tiguneqartut aallaavigalugit, ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut innersuussisartut, suna meeqqamut piukkunnartuunersooq nalilissammasuk, taamaalilluni kukkusumik inissiinissat pinaveersaartinneqassammata. Ulloq unuarlu angerlarsimaffiit assigiinngitsut nalilernerqartarput, anguniakkanik assigiinngitsunik, aammalu perorsaanikkut assigiinngitsunik periuseqarmata, tassa ulloq unuarlu angerlarsimaffiit ilaat tassaasarmata katsorsaavit allallu isumannaallisagaasunik immikkortortaqaqarfillit (tigumminnik-kallarfiit) il.il.

Meeqqap ulloq unuarlu angerlarsimaffimmi inissinneqareersimasup, inissinneqarneranik allannguineru, suliamik suliarinnittup ulloq unuarlu angerlarsimaffik, killiffiit pillugit nalunaarummik qinnuigissavaa, iliuusissatut pilersaarummik nutarterisinnaaneq eqqarsaatigalugu. Inissiinermik allanngineq malitseqartitsineq pillugu kapitali mi annertunerusumik paasisaqarfigiuk. Meeraq ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut naleqquttumut innersuunneqassapat, ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumut innersuussisarnermi periutsit matuma kingulianiittut atuupput.

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumut innersuussineq

Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumut kommuuni meeqqamik inissiissapat matuma kinguliani allassimasutut innersuussisoqassaaq:

Emne: Innersuussineq; ateq aamma cpr. nr. (siulliit arfinillit) Makku suliasamat ilanngunneqarsimassapput:

- Isumaginninnikkut misissuineq
- Iliuussisatut pilersaarut
- Ulloq unuarlu angerlarsimaffimmut naleqquttumut inissiinissamut Isumaginninneruut Ataatsimiititaliap akuersinerminut allagaa/aalajangiinerminut allagaa
- Suliap allaaserinera
- Akuersillutik atsiorderat
- Oqaaseqaat – Nalunaarusiat
- Kuisinneruut/atimut uppernarsaat
- Angajoqqaatut oqartussaasuseqarneruut uppernarsaat

Meeraq inuusuttorluunniit innarluutillit pillugit inatsimmut ilaatinneqarpat matuma kinguliani allassimasut aamma ilanngunneqassapput

- Innarluutillit pillugit inatsimmut ilanngunneqarneruut Isumaginninneruut Ataatsimiititaliap akuersinerminut allagaa/aalajangiinerminut allagaa

- Qulaajaaneq

- Oqaaseqaat – Nalunaarusiat
Suliami ilaasut tamarmik PDF-filiussapput pisariaqartullu atsiorderqarsimassallutik. Innersuussinerit Pitsaaliuineruut Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfiup pisortatigoortumik mailianut uunga nassiunneqassapput: iass@nanog.gl

Kaasarfimmiussat atisassarsiutissallu

Ulloq unuarlu angerlarsimaffik kaasarfimmiussanik atisassarsiutissanillu tunniussisuusassaaq aamma taamatut meeqqamut inuusuttumut suliniuteqareerneru malinnaavigineqartumut.

Meeqqap immikkut pisariaqartitsineranut pingaarutilittut isigineqartunik ikorsiussuteqarnissamik kommunalbestyrelse aalajangiisinnaavoq. Tassunga ilaavoq ulloq unuarlu paaqqinniffimmiinneruut atatillugu tapersersortimik imaluunniit attaveqarfissamik atorfinitsitsinissaaq.

Immikkoortortamut isumannaallisakkamut inissiineq, tassungu ilanngullugu tigumminnikkallarfiusumi tigumminnikkalarneq

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq §§ 34,35,36

Kommuni ikiorsiisuteqarnissamut pisussaavoq, inuusuttut 18-it inorlugit ukiullit politiiit tigummigallagassanngortineqarpata, eqqartuussivillu aalajangerpat tamanna tigumminnikkallarfiusumi pissasoq.

Meeqqanik tapersorsuinermit inatsimmi § 3, imm. 3 naapertorlugi, kommunalbestyrelse pisussaavoq, sulianik suliarinnittarnermut kiisalu ajornartoornermi upalugaarsimasussanik, meeqqap tigumminnikkallarfiusumut inissinneqarnissaata tungaanut, periusissualluni.

Meeqqap ukiukittup tigusaanermini kommune najugaqarfisani, Kommunalbestyrelse pisussaavoq, kingusinnerpaaamik akunnerit 72-it qaangiunneranni, tigumminnikkallarfiusamik politiiit akuerineqarsinnaasumik pissarsinissamut. Taamaattumillu sapinngisamik siusissukkut aallartinnissaq pingaaruteqarpoq, ukiukittup pisariaqarneranit siviluneru-nngitsumik inissiiviugallartumiinnissaa pillugu.

Isumaginnittoqarfiup aquneqarnera aaqqissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 11, 12. november 2001-imeersumi § 6, imm. 1 naapertorlugi, kommunalbestyrelse, kommunimi isumaginninnermut tunngasunut, inatsisikkut oqartussanut allanut ingerlanneqartussaangi-tsunut tamanut aalajangiisarpoo. Inissiinermilli suliasap nukinginnartuunerata kingunerisaanik pisariaqartarpoq, Isumaginninnermi ingerlatsiviup aaliangiingallarnissaa, kingorna kommunalbestyrelsimut akuerisassanngorlugi saqqummiunneqartussami.

Tamatuma eqquutsinneqarnissaanut, najukkami isumagin-ninnermik ingerlatsiviup eqqartuussivimmi, politii, piner-luuteqarsimasunik isumaginnittoqarfimmi aammalu Pitsaaliuinermit Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfimmi oqartussanik allaffissornikkut suleqateqarneranik kommunip

ataqatigiissaarinissaa naatsorsuutigineqarpoq, tamatumani erseqqissumik ataatsimoortumik anguniarneqarluni eqqartuussiviup aalajangiinera naapertorlugi, ukiukitsumik angerlarsimaffimmi imaluunniit paaqqinniffimmi naleqqut-tumi sapinngisamik tuavioernerpaamik sunniuteqarnerpaa-millu aammalu ukiukitsup illersorneqarnissaata mianerine-qarnissaa eqqarsaatigalugu tigumminnikkallarfiusumi inissinneqarnissaa. Ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi inissiinermut atatillugu kommunit pingaarnertut pisus-saaffii, tassungalu ilanngullugu kommunip isumaginninnik-kut upalungaarsimasussanik peqarnissaanut pisussaaffik, ilitersuummi matumani allaaserineqarput. Upalungaarsi-masut erseqqinnerusumik aaqqissuunneqarnerat kommuni-ni ataasiakkaani najukkami ingerlanneqartarpoq.

Ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi, inissiinermi ukiukit-sup kommuni angerlarsimaffia iliuuseqarnissamut aammalu akiliuteqarnissamut pisussaavoq, tamanna eqqartuussisar-nermik inatsimmi § 361, imm. 2 nr. 3 naapertorlugi eqqar-tuussiviup tigumminnikkallarfiusumi inissiinermik aalajangi-neranut kommunimi ingerlatsiviup piviusunngortitsineranut attuumassuteqarpoq.

Ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi inissiinermut atatillu-gu ukiukitsunik tigumminnikkallarfiusumi inissiinermut ilitersuut innersuusutigineqarpoq.

Efterskolimut inissiineq

Meeqqamik inuusuttumilluunniit efterskolimut inissiinermi periutsit atuuttut pillugit kommunit iass@nanog.gl -imut saaffiginnissapput.

6. Suliamik malitseqartitsineq naammassinninnerlu

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi § 40 Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit pillugu nalunaarut nr. 305, 30. april 2008-meersoq

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut inatsimmi § 40-mi allaaserineqarpoq ikiorsiinissamik suliniuteqarnerit, ikiorsi-inissamillu suliniuteqarnerit immikkut ittut kiisalu ikiorsiis-samik suliniuteqarnerit sukannernerit kiisalu tamakku pillugit suliniuteqareermermi malitseqartitsilluni suliniutit unitsinne-qassasut, taakku malillugit sulinermi anguniarneqartut anguneqarpata, imaluunniit ikiorsiinermerk suliniuteqarnikkut siunertarineqartut tunngavissaaruppata.

Pinerit tamaasa inunnut ataasiakkaanut tunngatillugu tigu-ssaasumik naliliisoqassaaq, iliuusissatut pilersaarummi suliarineqarsimasumi anguniakkatut ilanngunneqarsimasut anguneqarsimanerat, taamaalillunilu ikiorsiissutitut aallartin-neqarsimasup taamaatinneqarsinnaanera imaluunniit ikiorsiissummik sakkukinnerusumk taarserneqarsinnaanera pillugu. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqar-simasut pineqartillugit, Ikiorsiissutit aallartinneqarsimasut, iliuusissatut pilersaarut malillugu aammalu nakkutilliinermut atatillugu, ingerlaavartumik suliamik suliarinnittartumiit nalilersorneqartassapput.

Tassa suliamik suliarinnittup suliasaraa, iliuusissaq aallartinneqartoq meeqqap pisariaqartitaanut naapertu-unnersoq aammalu iliuutsikkut tapersorsuinermit siunertarineqartoq tapersorsorneqarnerisooq malitseqartitsivigissallugu.

Malitseqartitsinermi siunertaq

Malitseqartitsinermi siunertaavoq suliniutigineqartup mee-q-qap pisariaqartitaanut naapertuunnissaanik qulakkeerin-nissaa. Ikiorsiissutit aallartinneqartut meeqqap ineriartorner-anut pitsaasumik sunniuteqaqataanersut imaluunniit allanik iliuuseqarnissamik pisariaqartitsisoqarnerisooq imaluunniit suliaq naammassineqassanersooq malitseqartitsinikkut qulak-keerneqassamat.

Qaqugukkut malitseqartitsisoqassava?

Inatsisitigut pisussaaffigalugu ikiorsiisutaasunut malitseqar-titsineq § 47 naapertorlugi minnerpaamik ukiup ataatsip iluani pissaaq, pisunili ataasiakkaani piffissap sivilinnerusup iluani malitseqartitsisoqassanersooq naliliiffigissallugu sulia-mik suliarinnittup akisussaaffigaa.

Suliamik suliarinnittup iliuusissamik malitseqartitsinera, qaammatit pingasut qaangiunneranni suliarinnaavaa, tamanna meeqqamut tunngatillugu iliuusissap eqqortup toqqarneqarsimanerata qulakkeerneqarnissaa siunertaralu-gu iluaqutissarsiffiusinnaavoq. Iliuusissaq toqqarneqartoq siunertarineqartutut ingerlanngitsoq paasinarsippat iliuuse-rineqartup taamaatinneqarnissaanik suliamik suliarinnittup sapinngisamik siusissukkut isummerfigninnissaa pin-gaaruteqarpoq, tassungalu atatillugu meeqqamut tapersor-suinermit atatillugu qanoq iliortoqarnissaa isummerfigalugu.

Qanoq malitseqartitsisoqassava aammalu malitseqartitsinermi kikkut peqataatinneqassappat?

Malitseqartitsinissami nalileneqassaaq:

1. Iliuseqarneq meeqqap pisariaqartitaanut naapertuun-nersooq
2. Iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat iluarsiffigi-neqarnissaat pisariaqarnerisooq
3. Ikiorsiissutit allat pisariaqartinneqarnerisut
4. Suliaq naammassineqarsinnaanersooq

Piffissaq eqqarsaatigalugu malitseqartitsinermik ingerlatsi-neq amerlasuutigut sivilunerpaasarpoo. Minnerunngitsumik inissiisoqarsimaneranik suliaq pineqartillugu.

Inissiinermik suliani malitseqartitsinernut/nakkutilliinernut ataasiakkaanut atatillugu, suliamik suliarinnittup isummerfigissavaa, angerlarsimaffiup avataanut inissiineq sulii tunngavissaqarnersoq imaluunniit meeraq angajoqqaallu ima pitsaatigisumik ineriartorsimanersut, meeqqap angajoqqaaminut angerlarteqqinneqarnissaanut tunngavissaqarluni.

Iliuusissatut pilersaarut malitseqartitsinermit atorineqassaaq. Anguniakkat tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit anguneqarsimanersut imaluunniit anguniakkat iluarsiivigineqassanersut malitseqartitsinermit nalilerneqassaaq. Iliuserineqartunut nutaanik immaq anguniagassiortoqassaaq, taamaaliornikkut tamanut ersarissooqullugu, siumut sammisumik iliuseqarnikkut suna anguniarneqarnersoq. Suliamik suliarinnittup sulii ikiorsiissuteqartoqassanersoq, imaluunniit suliamik matusisoqassanersoq naliliinissaminut ernumanasutimut uuttuut iluaqutitut atorsinnaavaa.

Perorsaanikkut katsorsaaneq kissaatigineqartut sunniuteqarsimanersooq aammalu iliussissatut pilersaarummi anguniagassiarineqartut anguneqarsimanersut paasineqarsinnaaqullugu, pingaaruteqarsinnaasarpooq suliamik suliarinnittup, meeraq tarnip pissusaanik ilisimasalimmit misissorneqartippangu nalilinerneqartillugulu. Suliamik suliarinnittup, meeqqamut ilisarissimannittut peqataasut oqaloqatigereerluggit, tarnip pissusaanik ilisimasamit misissuisoqassanersoq aaliangiiffigissavaa.

Malitseqartitsinermit kikkut peqataassappat? – attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerannik atuineq

Angajoqqaat meeraq, meeqqap inerisimassusiata ukiuisalu tamanna ajornartinnigippassuk, ikiorsiissuteqarfiusut peqatigalugit, pingaarnertut malitseqartitsilluni ataatsimiinnermit peqataasariaqarput. Malitseqartitsinermit ilanngullugu, pitsaasuvoq, attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnissaat. Ilaqutariit meeqqallu, kiisalu inuit attaveqarfiit, immikkullu ilisima-

salittut attaveqarfiit, peqataaffigisaannik malitseqartitsinermit ataatsimeeqatiginissaat pitsaasumik sunniuteqartumillu aqqissuunneqarsinnaavoq.

Attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerisigut qulakkeerneqartarpoq, inuit attaveqarfiit immikkullu ilisimasalittut attaveqarfiit meeqqamut ulluinnarni attaveqartuusut akornanni ilisimasanik avitseqatigiittoqarnissaa. Taamatut ilisimasanik avitseqatigiinneq, meeqqamut ulluinnarni inuunerani nuannaarutaasumik, ataqatigiissarluarneqarsinnaallunilu iliuseqarfigineqarsinnaavoq.

Meeqqap angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasup, angerlartinneqarsinnaanera isumaliutigineqarpat, immikkut ilisimasallit, meeqqap ilaqutai attaveqarfillu allat peqatigalugit attaveqarfinnik ataatsimiititsinissaq aamma pitsaasuvoq. Attaveqarfiit ataatsimiitinneqarnerani, suliamik suliarinnittup, takusinnaalersinnaavaa meeqqamut, nukissat pioreersut, ajornartorsiutaasinnaasullu, angajoqqaat, ilaqutaasullu ilanngullugit. Suliamik suliarinnittup nalilissavaa angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq ima pitsaatigisumik ineriartorsimanersooq meeraq angajoqqaaminut angerlarteqqinneqarsinnaalluni. Taamatuttaaq nalilerneqassaaq meeraq pitsaasumik aammalu meeqqamut iliussissatut pilersaarummi anguniakkatut allanneqarsimasut naapertorluggit ineriartorsimanersooq.

Pitsaasuusaaq suliamik suliarinnittup, kikkut qaqugulu ataatsimiinnermut aggersarneqarnissaanut pilersaarummik suliaqarpat. Aalajangersimasumik akuttussusilimmik ataatsimiititsinissaq pitsaasuvoq, taamaaliornikkut akuusut tamarmik ataatsimiinnissap piffissaanik ilisimannissinnaaqullugit. Ataatsimiinnerni pinerit tamaasa oqaluuserineqartassaaq suliniuteqarneq siunertamut naapertuunnersooq aamma/imaluunniit allamik iliuseqarnissaq pisariaqartinneqarnersoq.

Inissiinermik suliani malitseqartitsineq – meeqqamik pineqartumik nakkutilliineq

Meeqqat tapersorsorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi §§-it 8 aamma 49

Meeraq inissinneqarsimappat, meeqqat tapersorsorneqarnissaanut inatsimmi § 8 aamma 49 naapertorlugit, malitseqartitsinissaq pillugu maleruagassat immikkut ittut atuupput. § 8, imm.- mi allassimavoq kommunalbestyrelsiq meeqqamut pineqartumut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasumut nakkutilliineq ingerlattassagaa. Malitseqartitsineq inissiivimmi ingerlanneqassaaq aammalu nalunaqqaarluni imaluunniit nalunaqqaarani nakkutilliartortertut ingerlanneqarsinnaalluni.

Inummut pineqartumut nakkutilliinerup nassatarivaa, kommunip meeqqamut inuusuttuaqqamulluunniit ikiorsiissut aallartinneqarsimasooq, sulii meeqqap inuusuttuaqqalluunniit ikiorsernissaanut pisariaqartitaanullu naapertuunnersooq, aammalu inissiiffiusimasup naapertuuttumik, meeqqap inuusuttuaqqalluunniit ajornartorsiutigisai pisariaqartitaalu ingerlannerai, aammalu meeraq inuusuttuarluunniit ingerlalluarnersoq pitsaasumillu ineriartornerooq.

Meeqqamut pineqartumut nakkutilliineq aamma tassaasariaqarpoq, meeqqamik inuusuttumillu oqaloqateqarneq, sapinngisamik inunnik inissiiviusumeersunit peqataaffigineqanngitsumik, tamatumani apeqqutaatinnagu meeqqap inuusuttulluunniit ilaqutariinnut paarsisartunut imaluunniit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut inissinneqarsimanera.

Inatsimmi allassimavoq minnerpaamik ukiumut ataasiarluni malitseqartitsisoqassasooq, allassimannigilarli meeqqamut pineqartumut nakkutilliineq qanoq akulikitsigisumik ingerlanneqassanersoq. Meeqqap ingerlalluarnera qulakkeerumallugu tamanna minnerpaamik ukiumut marloriarluni ingerlanneqartassasooq kaammattuutigineqarpoq.

§ 49-mi allassimavoq ulloq unnuarlu paaqqinniffiit, meeqqap inissinneqarsimanermit nalaani ineriartornera pillugu, kommunalbestyrelsiq inummut sammitamik nakkutilliineranut atugassanik, ilisimatitsissuteqartassasut. Nangilluni imm. 2-mi allassimavoq, ulloq unnuarlu paaqqinniffik killiffik pillugu nalunaarusiussasooq, taannalu ulloq unnuarlu paaqqinniffimmut inissiinerup kingorna, kingusinnerpaamik qaammatit pingasut qaangiunnerini kommunalbestyrelsimut nassutissallugu, tamatumalu kingorna ukiumut marloriarluni nassiuussassalluni.

Killiffik pillugu nalunaarusiaq tiguneqanngippat ulloq unnuarlu angerlarsimaffik suliamik suliarinnittup eqqaasittariaqarpaa.

Suliniuteqarnerup naammassinera

Suliaq qaqugukkut matuneqassanersoq kommuni periusis-siortariaqarpoq. Iliuuseqarsimaneq matuneqannginnerani, naapertuuttusaaq, kommunip, siunertaq iliuuserineqartoq anguneqarsimanersoq, imaluunniit allatigut iliuuseqartoqas-sanersoq isumaliutigippangu.

Ingerlatsivik meeqqap ilaqutariillu inuunerannut, taamaallaat akuussaaq, meeqqap immikkut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsinerani. Pisariaqartitsineq atuukkunnaarpat suliaq matuneqassaaq. Taamaattumillu suliat naammassineqarsimasut eqqumaffigineqassapput.

Suliamik suliarinnittup, suliat tamarmiusup suliarineqarnerani, meeraq ilaqutariillu aammalu ikiorsiissuteqartut allat suleqatigalugit eqqumaffigisariaqarpaat, suliap matuneqannginnerani qanoq iliortoqassanersoq. Meeraq ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsiunnaartutut ingerlatsivimmit nalilneqassapput, qanorpiatq pisooqartariaqarnerisuliamik suliarinnittup erseqqissumik ingerlateqqittariaqarpaa. Ulluinnaat aammalu pissutsit qanoq ittut, meeqqamut qanoq ittuuppat, suna pilersinneqartariaqarpa, meeraq sussava, angajoqqaat ilaqutariit aammalu attaveqarfiit, suliamik suliaqartumut suliaq matuneqassapput suna takutissavaat?

Meeqqamut ilaqutariinnullu erseqqilluartumik attaveqarnissap anguniarneqarnerani, isumaginnikkut sullissinermi ilisimasaqarluarnissaaq ilaatigut pisariaqarluinnarpoq. Aammalu pisariaqarpoq iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat sapinngisamik ersarissooqqullugit, uuttortarneqarsinnaasooqqullugit paasinarluaqqullugillu, suut pisariaqarnerannik suliamik suliarinnittup, ilaqutariinnik kommunillu ataani ingerlatsiveqarfinnik suleqateqarluni erseqqissaaniartuarnissaa. Suliaq matuneqassanersoq pitsaanerpaamik nalilneqarsinnaavoq iliuusissatut pilersaarummi anguniakkat anguneqarpat aammalu meeraq immikkut ikiorserneqarnissamik pisariaqartitsiunnaarpat.

Suliap matuneqarnera pillugu ilaqutariit inuttut aamma immikkut ilinniagalittut attaveqarfiisa minnerpaamik, ingerlatsivimmit paasissutissinneqarnissaat suliamik matusinermut atatillugu pitsaasuvoq. Sulili pitsaanerussaaq, suliap matuneqarnissaanut ingerlatsivik, attaveqarfiit inaarutaasumik ataatsimiinnissaanut aggersaappat, tassungalu atatillugu attaveqarfiit tapersersuinerminnik qanoq ingerlatsiinnarsinnaanerat qitiutinneqarpat. Kiisalu inersimasutut inuunermit ikaarsaarnissaaq aamma qitiutinneqassaaq.

Inissiinerup taamaatinneqarnera angerlartitsinerlu

Meeqqat tapersersorneqarnissaanut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi §§-it 41, 43, 46, 56

Inissiinermi anguniarneqartoq eqquutsinneqarpat imaluunniit ikiorsiissutaasut siunertamut naapertuukkunnaarpat, angerlartitsinissaaq suliamik suliarinnittup pilersaarusiussavaa.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiinerup taamaatinneqarnissaanik kommunalbestyrelsi aalajangiitinnagu, meeqqat tapersersorneqarnissaanut inatsimmi § 41 naapertorlugu suliamik suliarinnittup qulakkiissavaa:

- Angajoqqaatut oqartussaassuseqartup, ilaatigut ikiorserneqarluni, meeqqap pisariaqartitai, una inatsisartut inatsisaat malillugu matussusersinnaassangai
- § 43 naapertorlugu meeqqap oqaloqatigineqarnissaa
- Inissiiviusumut allakkatigut oqaaseqaatinik piniarnissaaq
- Meeqqap, angajoqqaat inissiiviusullu sivikinnerpaamik sapaatit akunnerinik 12-inik sioqquutsisumik angerlartitsinissaaq pillugu ilimasaarneqarnissaat, pissutsit meeqqamut pitsaanerussat imaluunniit mianerisassat allat pingaarutillit ilimasaarinissamut piffissaliussap taassuma saneqqunneqarnissaanik pisariaqalersitinnigippata
- § 46 naapertorlugu angerlartitsinissamut iliuusissatut pilersaarut suliarineqassasoq aammalu meeqqamut, angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut immaqalu meeqqap attaveqarfiinut angerlartitsinissaaq sioqquutitsiarlugu kinguninngualu tapersersuisinnaanerup piareersarneqarnissaa

Meeqqap inissiivimmiiginnarnissaanik kaammattuuteqarluni inissiivik oqaaseqaateqarpat, kommunalbestyrelsi Meeqqat Pillugit Paasisimasalititut Qitiusumik Ataatsimiititaliap allatseqarfia ilisimatissavaa. Meeqqat Pillugit Paasisimasalititut Qitiusumik Ataatsimiititaliap allatseqarfiata § 53 naapertorlugu suliasaaq aalajangersinnaava, Meeqqat Pillugit

Paasisimasalititut Qitiusumik Ataatsimiititaliamut oqaaseqarfigisassanngorlugu saqqummiunneqassanersoq.

Meeraq Kalaallit Nunaata avataanut inissinneqarsimappat, inissiinerup taamaatinneqarnissaa aaliangiiffigineqarnissaa sioqullugu, nunami allami kommunimi najukkamit allakkatigut oqaaseqaammik, suliamik suliarinnittup sapinngisamik pissarsiniassaaq.

Eqqumaffigeeqquneqassaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut taamaallaat angerlartitsisoqartarmat. Assersuutigalugu meeqqamik ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut inissiinerup kommunimi angerlarsimaffigisami angajoqqaanut paarsisartunut inissiinermit allannngortinneqarnissaa pillugu kommuni aalajangiipput, tamanna angerlartitsinerunngilaq, tassaallunili inissiinermit allannngortitsineq.

Malitseqartitsinerup takutippangu, ulloq unnuarlu inissiisar-fimmiitsitineq, ilaqutariinnut paarsisartunut nuussinikkut allannngortinneqartariaqartoq, suliamik suliarinnittumiit eqqaamaneqassammat, tamanna sapaatit akunnerinik arfi-nilinnik sioqquutsisumik ilimasaarutigineqassasoq aammalu meeraq innarluutilinnut ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut inissinneqarsimappat ilimasaarineq sapatit akunnerinik 12-inik sioqquutsisumik pissammat. Allanguineq aatsaat pisusannngortinneqarsinnaavoq qaammatip naaneranut. Tamatumunnga pissutaasutuaq tassaavoq inissiinermit atatillugu aningaasartutitut akiliisussaaitaanerminik kommunip eqquutsitsinissaa.

Angerlartitsinissamik piareersaaneq

Angerlartitsineq pilersinnangu pingaaruteqarpoq, suliamik suliarinnittup, meeqqap atungaanik sukumiisumik misissuisimanissaa. Meeqqap ilaqutariinni paarsisartuni imaluunniit ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi inissineqarsimanera apeqqutaatinnagu, inissiiviusup pineqartup allaganngorlugu oqaaseqaataanik siullertut piniartoqassaaq.

Suliamik suliarinnittup immersuivissatut suliarineqar simasoq iluaqutitut atorluarsinnaavaa, meeqqap killiffia qulakkeerniarlugu, meeqqap pisariaqartitaanut paas-issutissat tamakkiisut inissiiviusimit pissarsiariniarlugit, tamatumani qulakkeerniarlugu inissiiviusumut, meeqqap pisariaqartissinnaasai tamakkiisut isummerfigitissimanis-saat, soorlu iliuusissatut pilersaarummi isumaginninnik-kullu misissuinermi aamma tamanna allassimasoq.

Aammattaaq immikkut ilisimasallit meeqqamik ilisiman-nittut allaganngorlugu oqaaseqaataannik pissarsiniar-toqassaaq. Taakku tassaasinnaapput ilinniartitsisoq, pe-rorsaasoq, inuit tapersersortasut, pinaveersaartitsinermik suliaqartoq il.il.

Killiffik pillugu nalunaarusiornissamat katsorsaanissamat pilersaarusiornissamat najoqqutassiat www.uupi.gl-imi aaneqarsinnaapput.

Angajoqqaat angajoqqaajunissamat piginnaaneqan-ginnerisa kingunerisaanik meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimappat, angerlartitsinissami qi-tiutinneqartoq tassaassaaq, piffissami meeqqap angerlar-simaffiup avataanut inissinneqarneranit maannakkumut angajoqqaat ineriartorsimerat, taamaalliluni angajoq-qaat taamaalinerani angajoqqaajunissamat piginnaasaa-sa meeqqallu taamaalinerani pisariaqartitaasa imminnut naapertuunnissaat.

Meeqqap angerlartinneqarnissaa aalajangiunneqarpat, meeraq eqqarsaatigalugu angerlatsitsinissap ingerlanne-qarnerani suliamik suliarinnittup akuttunngitsumik mee-qqamik oqaloqateqartarnissaa, suliallu sumut killinneranik paasissutissiisarnissaa pitsaqaataassaaq. Taamattutaaq angajoqqaat aammalu ilaqutariit paar-sisartut/perorsaasup akuutinneqarnissaannik suliamik suliarinnittup eqqumaffiginninnissaa pingaaruteqarpoq, taamaaliornikkut meeqqamit misigineqarsinnaaqullugu, inersimasut akornanni isumaqatigiittoqartoq aammalu suut isumaqatigiissutigineqarsimerannik inersimasut tamarmik ilisimanninnerat angerlartitsinissamullu taper-sersuinerat toqqissisimassutigisinnaaqullugu.

Angerlartitsinissamat piffissaq atorneqartoq sivikissin-naasarpog siviisusinnaalluniluunniit – tamatumani apeq-qutaalluni suliap qanoq ittuunera, tassungalu ilanngullugu meeqqap pisariaqartitaasa qanoq ittuunerat. Angajoq-qaanik aammalu angajoqqaarsianik/ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmik suleqateqarluni suliamik suliarinnit-tup piffissaq angerlartitsinermik ingerlatsiviusoq qanoq siviisutigissanersoq aalajangersassavaa.

Angajoqqaat meeqqamik angerlartitsinissamat periarfissaannik naliliineq

Angajoqqaanut tunngatillugu paasissutissanik, anga-joqqaat pitsaasumik ineriartorsimerannik naliliinis-samat tunngaviusinnaasunik, suliassamik ingerlatsisoq pissarsissaaq. Assersuutigalugu angajoqqaat hashimik/ imigassamik atorneqarnerisa kinguneranik meeraq inissin-neqarsimappat, meeqqap angerlarteqqinneqarnissaanut piumasaaqataassaaq, angajoqqaat atorneqarnerisim-nissaat. Taamaalliluni ineriartornerup angajoqqaanut oqaloqatiginissutiginnissaa pissusissamisuusaaq, tama-tumalu kingorna angajoqqaat atorneqarnerisimik katsor-sarneqarfiannit oqaaseqaammik pissarsilluni. Tamatuma saniatigut angajoqqaat pillugit paasissutissanik nakorsa-mit pissarsiniarnissaa pissusissamisoorinnaavoq aam-malu angajoqqaat siusinnerusukku ilaqutariit højskolian-niissimappata imaluunniit ilaqutariinnut pikkorissaanermi peqataasimappata, taakkunanit paasissutissanik pissar-siniarnissaaq pissusissamisoorinnaavoq.

Aammattaaq angajoqqaat aningaasaqarnerannik ineqar-nermilu pissutsinik suliamik suliarinnittup paasinarsisitsi-nissaa pingaaruteqarpoq. Tamatumani siunertaavoq angajoqqaat atugaannik tamarmiusunik suliamik suliarin-nittup paasisaqarnissaa. Taamattutaaq angajoqqaatut piginnaaneqarnermik suliamik suliarinnittup ataatsimoor-tumik tamanullu isiginnittumik naliliinera meeqqamut tunngaviusumik isumassuinerup saniatigut angajoqqaat meeqqamut killiliisinnaassusiannik, inerikkartortitsisin-naassusiannik aammalu meeqqamut kialaarnermik tunniussaarsinnaassusiannik tunngaveqartinneqassaaq.

Angajoqqaat meeqqamik tunngaviusumik pisariaqartitaanik taamatullu misigissutsikkut pisariaqartitaanik isumassuisin-naassusiannik naliliinissamat atugassamik, angajoqqaat angajoqqaajunissusiannik misissuissamik suliamik suliarinnittup inniminniissaa pisut ilaanni pisariaqarsinnaa-sarpog. Angajoqqaajunissusiannik misissuinermik inger-latsinermi suliamik suliarinnittup suleqatigisassaa tassaaga-juttarpoq ilaqutariinnik sullissivik.

Angajoqqaajunissusiannik misissuissamik suliamik sulia-rinnittup makku paasinnaavai:

- angajoqqaat inuttut nukissaat ajornartorsiutaallu
- angajoqqaat meeqqamut attaveqarsinnaassusiat
- angajoqqaat ajornartorsiutaasumik immikkoorutilim-milluunniit iliuuseqartarnerat tassunga ilanngullugu pitsaasumik ineriartorsinnaassuseqarnerat
- angajoqqaat tarnikkut ajornartorsiuteqarnerisut ima-luunniit avatangiisiminni ajornartorsiuteqartuunersut, pitsaasumik ajortumilluunniit meeqqap pisariaqartitaan-ik, tassunga ilanngullugu pisariaqartitarisinnaasaanik, immikkut ittunik angajoqqaat iliuuseqarsinnaassuseqar-nerat, sunniuteqarsinnaaneralluunniit
- meeqqap piginnaasaasa qaffasissusia inerikkiartornis-samullu pisariaqartitsinera
- meeqqap angajoqqaallu akornanni attaveqatigiinneq

Angajoqqaat angajoqqaajunissusiannik misissuiner-mi ilaatinneqarsinnaavoq angajoqqaat tarnikkut misissor-neqarnerat, soorluttaaq meeqqap tarnikkut misissor-neqarnera ilaasinnaasoq. Tamatumani paasinnissinnaas-utsimik inuttulluunniit – taakkuninngaluunniit marlunnik misissuineq. Aammattaaq angajoqqaat angajoqqaajun-issusiannik misissuinerup ilaattut pisariaqartinneqarpat, meeqqamik meeqqerivimmi, atuarfimmilunniit ornittakkani malinnaaffiginninneq ilanngunneqarsin-naavoq.

Taamaalliluni angajoqqaajunissusiannik sukumiisumik misissuinnikkut angajoqqaat meeqqamik isumassuisinnaas-susiat, meeqqallu pisariaqartitaanik matussuisinnaassusiat, suliamik suliarinnittumit pitsaanagerumik paasisaqarfigine-qarsinnaavoq. Angajoqqaajunissusiannik misissu-ineq angerlatsitsinissap piviusorsioortuuneranik illersorneqar-sinnaanerannik suliassamik ingerlatsisup ataatsimoor-tumik naliliineranut ilaavoq. Angerlartitsinissamik pilersaarur-nerup ilaattut meeraq oqaloqatigineqassaaq. Kapitali "Meeqqamik peqataatitsineq" innersuussutigineqarpoq.

Angerlatsitsinissamat iliuusissatut pilersaarut

Meeqqap angerlartinneqarnissaanut iliuusissatut pilersaarut suliarineqassaaq. Iliuusissatut pilersaarut angajoqqaat aam-ma /angajoqqaarsiat/perorsaanermi sulisut peqatigalugit suliarineqassaaq, taamaalliluni angerlartitsineq qanorpiaq ingerlanneqassanersoq taakkuninnga tamanit ilisimaneqaa-qullugu.

Angerlartitsinissamik ingerlatsineq qanorpiaq ingerlanne-qassanersoq iliuusissatut pilersaarummi tigussaalluinnartu-mik allaaserineqassaaq. Meeraq angajoqqaanut qasseriarlu-ni qaqugukkullu pulaartassava? Unnuissassava? Aallaqqaam-mut angajoqqaarsiat peqataasassappat?

Piffissami angerlartitsinissaaq sioqquutitsiarlugu kinguninngua-lu meeraq, angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq immaqalu meeqqap attaveqarfii qanoq tapersersorneqarnissaanersut, iliuusissatut pilersaarummi allassimassaaq. Taakku assersuu-tigalugu tassaasinnaapput, angerlarsimaffimmi perorsaaner-mi tapersersorneqarnissamik pisariaqartitsineq imaluunniit piffissap ilaani meeqqamut ilaqutariinni paarsisartut/ulloq unnuarlu angerlarsimaffiup oqilisaasarnerat.

Najuisarneq

Angerlartitsinissap nalinginnaasumik kingunerisarpaa, angajoqqaanik najuinissamik aalajangersarneqareersunik suliamik suliarinnittup sivitsuiartuaarnera. Meeqqap angajoqqaaminut pulaarnissaata qaqugu piffissamilu qanoq sivilutigi-sumi pinissaata ullorsiutini allattonnissaa periarfissaavoq. Ullorsiutit angajoqqaanut, angajoqqaarsianut imaluunnit ulloq unnarlu paaqqinniffimmut aammalu atuarfimmi meeqqerivimmilu attaveqaatinut tunniunneqassapput. Ullut aalajangersimasut pulaarfissat meeqqamut ilisimatitsissutigineqassapput. Ullorsiutit nivvingarneqarsinnaapput, taamaaliornikkut qaqugukkut angajoqqaaminut pulaarnissaminik meeraq malinnaaviginnissinnaaqqullugu.

Kaammattuutigineqassaaq suliamik suliarinnittup, najuisar-nissaq sivissoriartuuaartissangaa, tassani aamma ulluinnarni najuisar-nissat ilanngullugit. Taamaaliornikkut meeraq pillugu suliaasnik ingerlatsisut angajoqqaat meeqqamik qanoq isumassuinerannik aamma paasisaqarsinnaapput. Assersuutigalugu paasisaqarfigineqarsinnaavoq meeraq piffissaq eqqorlugu atuariartortarner-soq aammalu taquaqarner-soq, meeqqap eqqiluisaarnera naammaginarner-soq, meerarlu ukiup qanoq ilinera malillugu atisaqarner-soq.

Angerlartitsinissamik aalajangiineq

Meeqqap angerlartinneqarnissaanik ingerlatsivik aalajangerpat, suliamik suliarinnittoq, kommunalbestyrelsip isumernissaanut tunngavissiamik inassuteqaammillu suliaqassaaq.

Kommunalbestyrelse angerlartitsinissamik aalajangiip-pat, aalajangiineq angerlatsisinissap aalajangiunneqarneranik aammalu angerlartitsinissamut piffissaliussassatut naatsorsuutigineqartup nalunaarneqarneranik imaqartoq, suliamik suliarinnittup suliarissavaa.

Tamatuma saniatigut angerlartitsinissamut piunasaqaate-qartoqarner-soq allanneqassaaq, tassungalu ilanngullugu assersuutigalugu angajoqqaat angerlarsimaffimmi perorsaanermi taparserneqarnissamik piareersimallutillu tigusisinnanissaanik piunasaqarneq.

Angerlartitsinissamik aalajangiinermut atatillugu, angerlarsimaffimmi tapersiissutitut iliuusissamik allanik aallartitsinissamik aalajangiisimasoqarsimasinnaavoq. Aammattaaq angerlartitsinermik suliaqarnermi paasinarsinnaavoq, tapersiissutitut iliuusissamik allanik pisariaqartitsisoqartoq. Taakku assersuutigalugu tassaasinnaapput angerlarsimaffimmi perorsaanermi taperserneqarnissamik pisariaqartitsineq imaluunniit piffissap ilaani, meeqqamut ilaqutariinni paarsisartut oqilisaasarnerat.

Suliamik suliarinnittoq tapersiissutitut iliuusaasinnaasunik allanik aalajangiisinnaavoq. Assersuutaasinnaavoq meeraq angajoqqaaminut angerlartinneqarsinnaasoq tunngavissaqartoq, taamaattorli angerlarsimaffimmi angajoqqaat perorsaanikkut tapersersortilerneqarneratigut imaluunniit ilaqutariittut højkole-mi pegataatinneqassasut, taamaalilluni meeqqamut isumannaallisaaneq anguneqassammat.

Aalajangiinerup naammagittaallitutigineqarnissaanut periarfissamik angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq paasissutis-sinneqassaaq.

